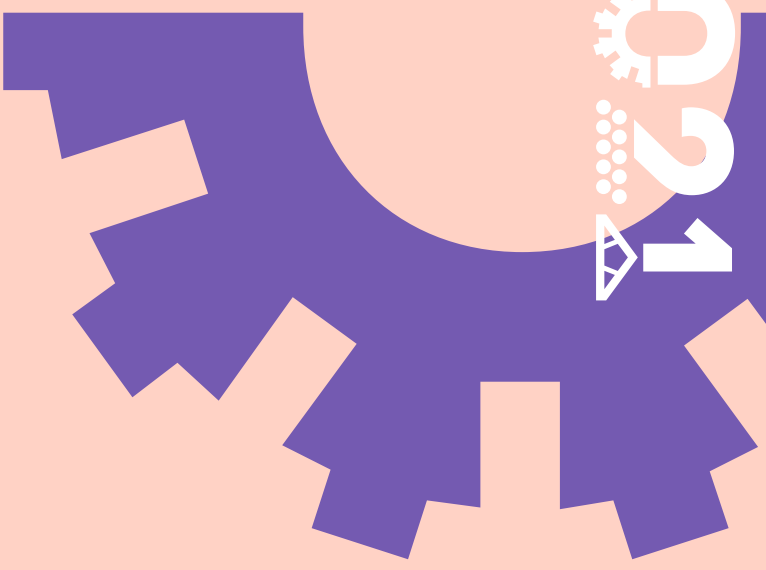
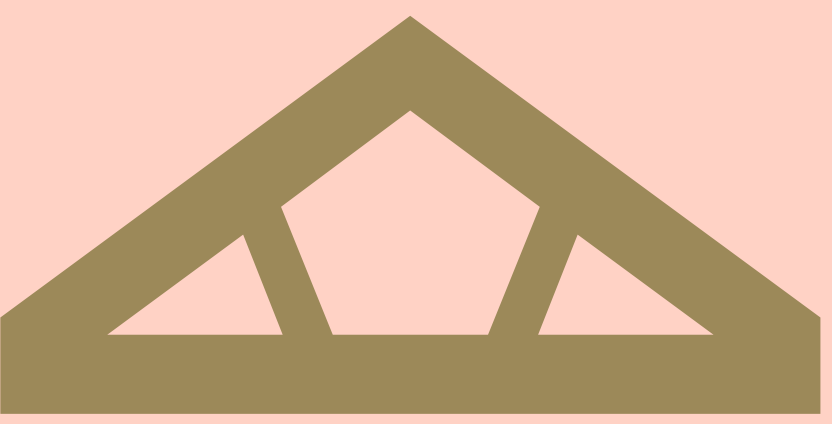

UNIVERSITY OF
SOUTH ALABAMA

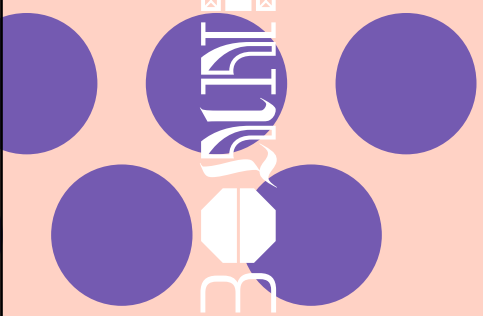
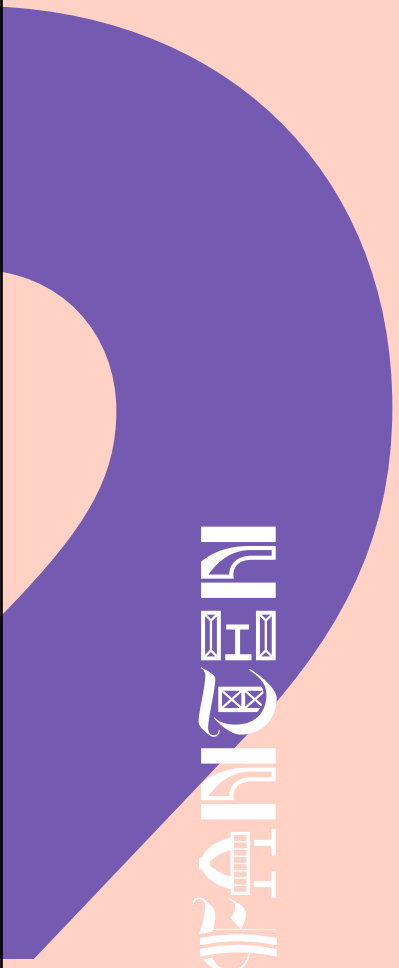
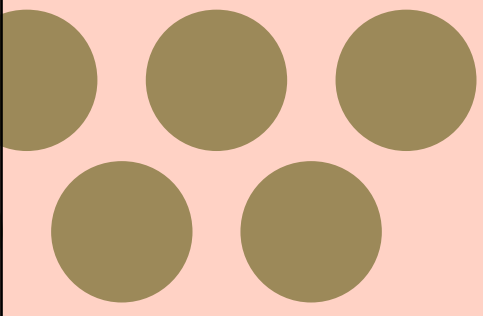
2021

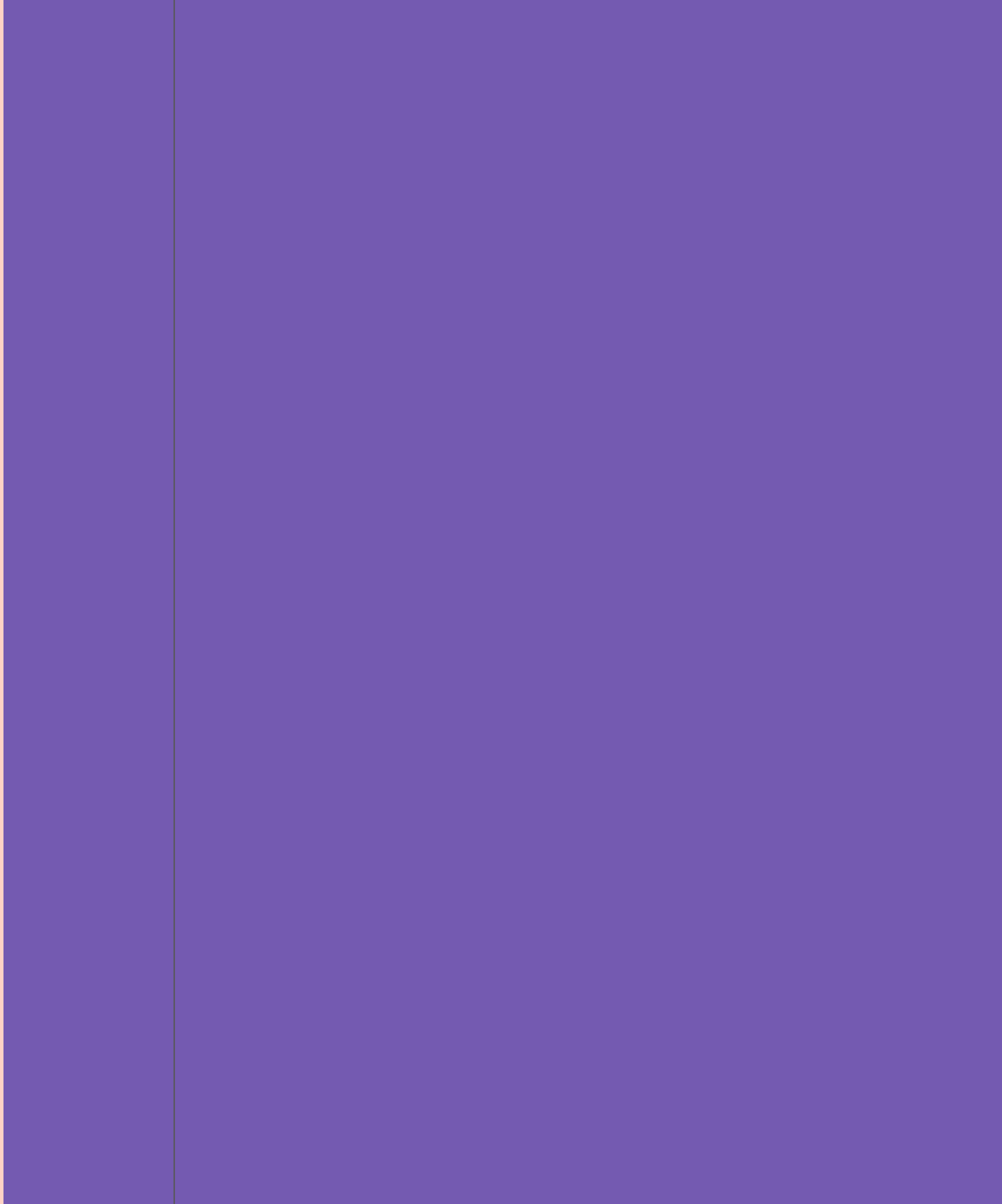
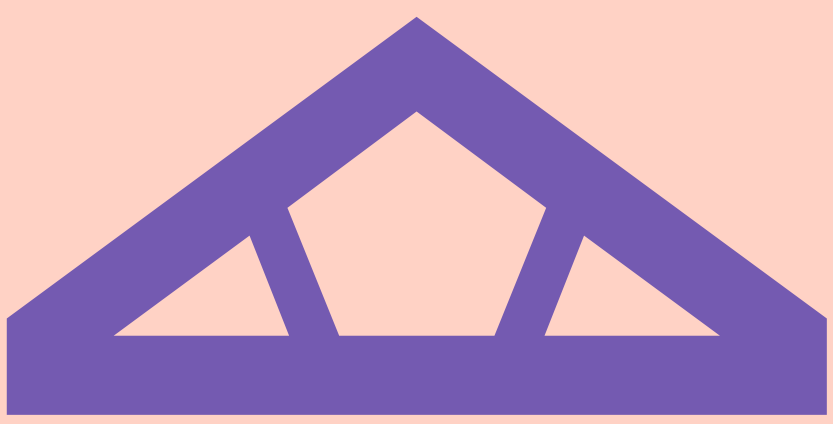
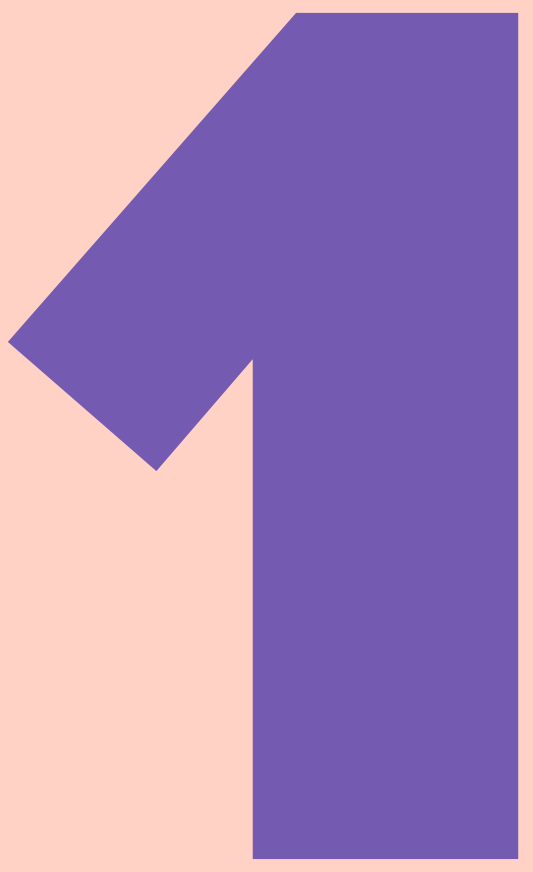
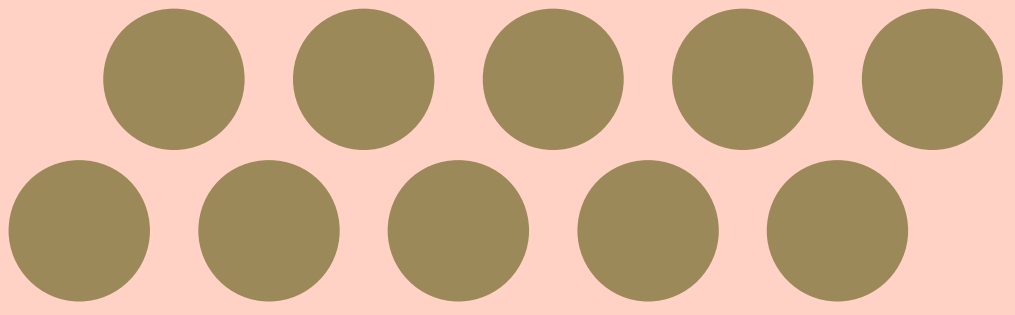

1

BRUNNEN

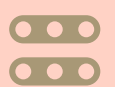

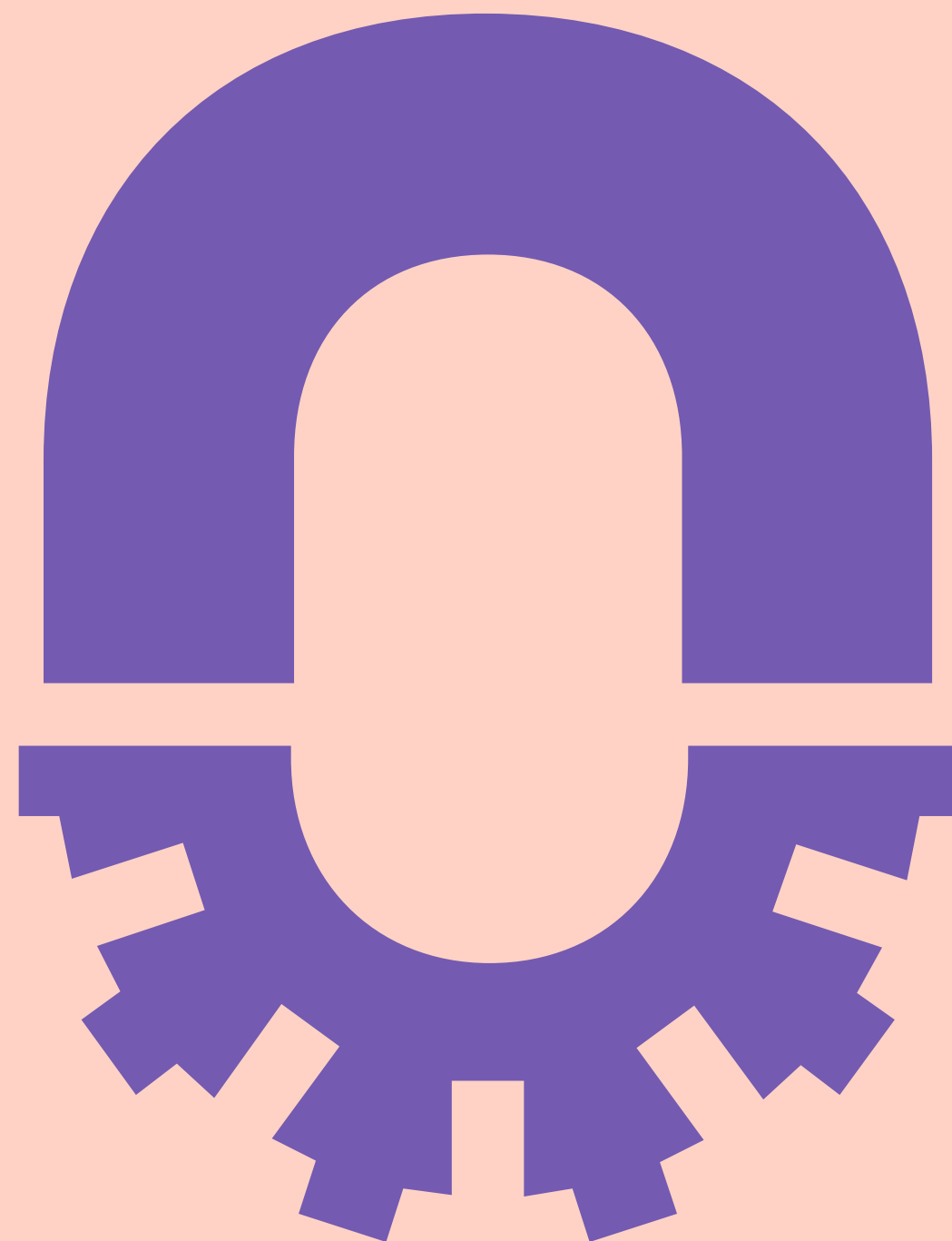
MANAGER/ESTIMATOR

2021

BUNEFANEN

1. Voorwoord directie	10
2. Raad van toezicht	16
3. Bestuursverslag	22
3.1 Inhoud	24
Tentoonstellingen	26
Publicaties	76
Collectiebeheer en -documentatie	78
- Aankopen 2021 - oude kunst	83
- Aankopen 2021 - hedendaagse kunst	83
- Schenkingen 2021 - hedendaagse kunst	84
- Uitgaande bruiklenen 2021- oude kunst	85
- Uitgaande bruiklenen 2021 - hedendaagse kunst	87
Educatie, publieksbegeleiding & inclusie	92
YOUNG OFFICE	102
Diversiteit & Inclusie	108
3.2 Communicatie en development	110
Communicatie & marketing	112
Development & relatiebeheer	118
Overige samenwerkingsverbanden	126
Publieksservice	128
Bonnefanten Kunstitleen	132
3.3 Organisatie	136
De vier Codes	138
Risico-inventarisatie & evaluatie	144
Medewerkersvertegenwoordiging (mvt)	148
Nevenfuncties directie en raad van toezicht	150

4. Financieel verslag 154

Financiën 156

Balans ná voorstel bestemming resultaat 160

Categoriale staat van baten en lasten 2021 162

WNT-verantwoording 164

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening 2021 164

Accountantsverklaring 165

5. Bijlagen 166

Organigram 168

Personeelsbestand 169

Stichting Collectie Bonnefantenmuseum 172

Vereniging Vrienden van het Bonnefanten 173

Dank verschuldigd aan 175

Hoewel we anders hadden gehoopt hield de coronapandemie ook in 2021 de wereld in zijn greep. Het zal dan ook niemand verbazen dat het voor het Bonnefanten een turbulent jaar was, waarin we de eerste maanden nog steeds gesloten waren en waarin de medewerkers zoveel mogelijk thuis moesten werken. Tijdens die lange lockdown, ingegaan op 15 december 2020, legden we achter gesloten deuren de laatste hand aan de nieuwe zaal voor het Maastrichts zilver, dat glinsterend stond te wachten op de bezoekers. Ook werden er tijdens de maanden in lockdown verschillende bijzondere tijdelijke tentoonstellingen opgebouwd: het daverende overzicht *Engelenkeel* van de internationaal vermaarde Belgische kunstenaar Berlinde De Bruyckere, die onder meer nieuw werk had gemaakt dat een directe reactie was op de pandemie; *Brueghel en tijdgenoten: kunst als verborgen verzet?*; de educatieve tentoonstelling *HUID* (als onderdeel van het euregionale project *ELEMENTS*), en de eerste Europese overzichtstentoonstelling *that's where the beauty is.* van Margaret Kilgallen. Met haar cartoonachtige, optimistische en strijdbare visie op het leven, bood zij menigeen troost in een sombere en frustrerende periode, die een zware wissel heeft getrokken op het welzijn van ons publiek en onze medewerkers.

Het Bonnefantenteam heeft zich desondanks in 2021 wendbaar getoond en onder soms lastige omstandigheden het beste eruit gehaald. Na het eerste half jaar gesloten te zijn geweest, heeft het museum vanaf de heropening op 5 juni circa 67.000 bezoekers mogen verwelkomen. Dat is voor het tweede jaar op rij 55% minder bezoekers dan het pre-coronajaar 2019 met 147.000 bezoekers. Jammer genoeg zorgde in december een nieuwe lockdown ervoor dat aan het eind van het jaar onze deuren opnieuw gesloten waren ook tijdens de kerst, een normaal gesproken drukke tijd.

De impact van corona is het hele jaar voelbaar geweest. Dankzij de flexibiliteit en de steun van vele betrokkenen - medewerkers, dierbare relaties en partners - wist het Bonnefanten toch een rijk en avontuurlijk programma te brengen. We zijn de Provincie Limburg, het ministerie van OCW, de VriendenLoterij, het Mondriaan Fonds, Fonds 21, Kickstart Cultuurfonds, het Prins Bernhard Cultuurfonds en het VSBfonds dankbaar voor hun bijdragen en voor het feit dat zij ons ongeacht corona hebben gesteund. Mede geholpen door de beschikbaar gestelde coronagelden - via het Mondriaan Fonds (uitvoerder namens het ministerie van OCW) en de Provincie Limburg - hebben we gedeelde inkomsten van tickets, donateurs, de museumshop, het café en de kunstuitlen kunnen opvangen. Hoewel we de compensatiemiddelen hebben kunnen inzetten voor 2020 én 2021, heeft het museum in 2021 ingeteerd op de eigen reserves. Positief is daarentegen dat met ingang van 2021 tot en met 2024 het Bonnefanten opgenomen is in de BIS, de subsidieregeling culturele basisinfrastructuur van de rijksoverheid die, daarin gesteund door de Raad voor Cultuur, daarmee een regionale spreiding van culturele financiering beoogt. De Provincie Limburg heeft zich hier de afgelopen jaren sterk voor gemaakt en matcht de regeling voor de betreffende periode.

De balans opmakend kijken we in ieder geval met trots terug op een jaar met succesvolle tentoonstellingen en nieuwe initiatieven. Daarnaast zijn we verheugd dat we onze collectie hebben kunnen verrijken met een aantal waardevolle en bijzondere aanwinsten, zoals een prachtig stilleven van de zeventiende-eeuwse Maastrichtse schilder Henri de Fromantou; de monumentale sculptuur *ARCANGELO III*, een engelenfiguur ten voeten uit van Berlinde De Bruyckere; het textielwerk *Revelations* van Otobong Nkanga; en de sculptuur *Blue Boy* van Alison Saar.

Pers en publiek hebben in groten getale en met veel enthousiasme genoten van onze tentoonstellingen, zoals *Engelenkeel* van Berlinde De Bruyckere, *Brueghel en tijdgenoten: kunst als verborgen verzet?* en *that's where the beauty is.* van Margaret Kilgallen. De recent geopende presentaties *Deep See Blue Surrounding You / Vois Ce Blue Profond Te Fondre* van Laure Prouvost en *We Shall Catch it on the Beaches* van Erasmusprijs-winnaar Grayson Perry, zijn in 2022 nog geruime tijd te zien voor het publiek.

Publieksactiviteiten vonden in 2021 zowel live als in digitale vorm plaats met verschillende samenwerkende partijen: kunstenaarsgesprekken, kunstenaarsinterviews, de alternatieve Museumnacht Maastricht, de finissage van *that's where the beauty is.* van Margaret Kilgallen en de derde editie van Bonnefanten First Fridays met ouderen uit onze regio. De laatste twee programma's zijn vastgelegd in de vorm van een tv-programma dat online via onze eigen kanalen te zien is en maken nu onderdeel uit van Bonnefanten TV. Dit is een nieuw digitaal initiatief van het museum dat in 2022 verder wordt uitgerold, en dat mede mogelijk wordt gemaakt door bijdragen van de Gemeente Sittard-Geleen en de Gemeente Maastricht.

Bonnefanten is sinds 2019 een van de initiatiefnemers van het landelijke samenwerkingsverband Musea Bekennen Kleur. Met Musea Bekennen Kleur is in de museale wereld voor het eerst een platform ontstaan waar musea diepgaand met elkaar in gesprek gaan over de vraag hoe we gezamenlijk diversiteit en inclusie gaan waarmaken. In 2021 is samen met twaalf andere Nederlandse erfgoedinstellingen *De Verbintenis* ondertekend. Hierin spreken we ons uit tegen en staan op tegen institutioneel racisme en alle andere vormen van discriminatie, om samen te werken aan

een inclusieve sector en organisatie. In 2021 hebben we de positionering van het Bonnefanten onderzocht en versterkt; wat tekent en onderscheidt ons? En hoe willen we dat de mensen vertellen? Met externe ondersteuning hebben we ook gekeken naar een passende pay-off, die in 2022 zal worden gelanceerd en geïmplementeerd.

Daarnaast is in het begin van het jaar een nieuw beleid voor de Kunstuitlen opgezet. Hierin geven we meer aandacht aan diversiteit in aanbod, outreach én verdieping, verzakelijking en verjonging van deze fantastische museale service.

Voor het versterken van development en de verzakelijking van het museum, is in 2021 een hoofd Development & relatiebeheer aangetrokken. Zij richt zich op het betrekken van nieuwe fondsen en particulieren, en het opzetten en implementeren van de daarbij horende infrastructuur van fondsenwerving. We hopen daar in de komende jaren de vruchten van te plukken.

Met al deze mooie activiteiten en initiatieven kijken we ondanks de pandemie optimistisch vooruit naar het nieuwe jaar, met een diverse tentoonstellingsprogrammering en vele (nieuwe) samenwerkingsverbanden.

Stijn Huijts, artistiek directeur
Els van der Plas, zakelijk directeur

De raad van toezicht is de directie en de medewerkers dankbaar voor het doorzettingsvermogen en de getoonde veerkracht gedurende wederom een lastig jaar, waarin het museum lange tijd gesloten was in verband met de coronamaatregelen.

Als raad van toezicht zagen we hoe de directie en de medewerkers dagelijks zorg moesten dragen voor constante bijsturing van de programmering, de analyses van de financiële scenario's en toekomstvisies, het doorlopend informeren van publiek én medewerkers én het zeker stellen van de coronacompensatiegelden van de overheid voor 2021. Wij hebben de organisatie en de directie zoveel mogelijk bijgestaan in deze moeilijke tijd. We zijn dan ook trots op de resultaten, zoals de vele bezoekers in de zomermaanden, toen bleek dat het Bonnefanten bijdroeg aan de aantrekkelijkheid van Maastricht als een nationale en Euregionale bestemming. De fantastische tentoonstellingen van Berlinde De Bruyckere, Margaret Kilgallen en nog lopende tentoonstelling van Laure Prouvost, hebben hier zeker aan bijgedragen. Het vervult de raad van toezicht met trots om te zien dat de nationale (en internationale) media bijzonder positieve recensies geven van deze tentoonstellingen.

De raad van toezicht was verheugd over de beslissing van de Provincie Limburg op 17 december 2021 om in aanvulling op de BIS (Basis Infrastructuur) gelden van het Rijk, te matchen tot en met 2024 ten behoeve van de investering in fondsenwerving en verbreding van het publieksbereik.

Het Bonnefanten wordt bestuurd volgens het raad van toezicht-model, waarbij de directie verantwoordelijk is voor de dagelijkse sturing en de raad van toezicht toeziet op het beleid van de directie. De raad van toezicht staat de directie

Lopende tentoonstellingen

De volgende drie tentoonstellingen waren gestart in 2020 en gepland om door te lopen in 2021, maar door de lockdown waren ze in 2021 helaas niet meer voor publiek te zien.

SAY IT LOUD

29 september 2020 – 18 april 2021

Curator: Stijn Huijts

SAY IT LOUD was een presentatie met hedendaagse kunstenaars die zich in hun werk verhouden tot onderwerpen die samenhangen met diversiteit, het koloniale verleden, de beeldvorming of de interpretatie hiervan. *SAY IT LOUD* opende in de nasleep van de wereldwijde protesten voor de gelijkheid van mensen van kleur en met een migratie-achtergrond. De tentoonstelling maakte deel uit van het samenwerkingsverband Musea Bekennen Kleur, waarin Nederlandse musea onderzoek doen naar vraagstukken rondom diversiteit en inclusie binnen de museale sector. Het Bonnefanten kocht werken aan van de deelnemende kunstenaars Alle Jong, Otobong Nkanga, Alison Saar en eerder Kahlil Joseph en Raquel van Haver. Deelnemende kunstenaars naast bovengenoemde zijn: Kent Chan, Brian Elstak, Quinsy Gario, Ni Haifeng, Hans van Houwelingen, Patricia Kaersenhout, Kerry James Marshall, Tuan Andrew Nguyen, Betye Saar, Juul Sadée, Henry Taylor, Kim Zwarts.

The Studio #3 Kent Chan: Hot House

29 september 2020 – 24 januari 2021

Curator: Paula van den Bosch

In de regio zijn er nauwelijks nog plekken te vinden waar kunstenaars kleine presentaties kunnen verzorgen die een kijkje bieden in hun actuele atelierpraktijk. Het Bonnefanten wil in die leemte voorzien door een podium te bieden aan relevante momentopnames in de atelierpraktijk van interessante kunstenaars van alle leeftijden uit de regio en daarbuiten. Het gaat om kleinschalige, low-budget presentaties onder de titel *The Studio* waarmee kunstenaars verslag kunnen doen van recente ontwikkelingen in hun werk. In de derde editie van de reeks werd het werk van Kent Chan getoond.

Kent Chan (Singapore, 1984) is kunstenaar, filmmaker en curator. Chan is in de periode 2019-2020 artist-in-residence aan de Jan van Eyck Academie. Het concept en de beeldvorming van 'de tropen' vormt een centraal thema binnen Chans werk. Hij behandelt dit begrip in relatie tot kolonialisme, politiek en identiteit. Chan maakte het kunstwerk *Hot House* als tentoonstellingsruimte voor zijn eigen werk en werk van medestudenten van de Jan van Eyck Academie. *Hot House* werd van binnen verwarmd door hete, vochtige lucht, waardoor er een andere kunstervaring ontstond dan in de rest van het koele en droge museum. Chan vraagt zich met dit werk af hoe een tropische hitte het denken en doen van de mens verandert. Hiermee legt hij een originele link tussen klimaat en cultuur. Welke vormen van kunst lenen zich het best voor de tropische conditie? In het *Hot House* was het

Opening tentoonstelling *SAY IT LOUD*.
©Paco Nunez 2020.

*The Studio #3 Kent Chan: Kent Chan,
Hot House, 2019-2020.
©Peter Cox 2020*

videowerk *Five Stories on Heat* te zien. De video's, die deels zijn opgenomen in het Bonnefanten, tonen als rode draad een optreden van Chan waarin hij vertelt over de tropen als plaats en als betekenis.

Voice Over

20 oktober 2020 – 28 februari 2021

Gastcurator: Maayan Sheleff

In de groepstentoonstelling *Voice Over*, naar een concept van gastcurator Maayan Sheleff (1976, Tel Aviv, Israël), werd gehoor gegeven aan verbannen stemmen, die weerklinken in kunstwerken van over de hele wereld. *Voice Over* ging over een minder zichtbare maar zeer actuele vorm van ballingschap: niet opgelegd om mensen fysiek te kunnen controleren, maar om ze monddood te maken. De tentoonstelling omvatte een breed scala aan werken die de politieke macht en de mogelijkheden van de menselijke stem verkennen: van poëtische sculpturen en video-essays, tot participatieve documentaires met ontheemde gemeenschappen. De deelnemende kunstenaars keken naar hun eigen rol als politieke actoren. Ze vroegen zich af of zij een stem konden geven aan degenen die monddood worden gemaakt en tevens konden laten zien hoe moeilijk het is om een ander te vertegenwoordigen. Ze onderzochten het gebied tussen spreken en tot zwijgen brengen; wie geeft wie een stem? Hoe kunnen we echt luisteren, en is dat genoeg?

Deelnemende kunstenaars:
Basel Abbas en Ruanne Abou-Rhame,
Lawrence Abu Hamdan, Yusra Abo Kaf, Effi
& Amir, Shilpa Gupta, Katarina Zdjelar,
Domenico Mangano & Marieke van
Rooy, Amir Yatziv.

Nieuwe tentoonstellingen**Berlinde De Bruyckere: Engelenkeel**

10 februari 2021 – 03 oktober 2021

Curator: Stijn Huijts

2 maart 2021 opende *Engelenkeel*, een tentoonstelling van de internationaal vermaarde kunstenaar Berlinde De Bruyckere (1964, Gent). In de tentoonstelling lag de nadruk op recente sculpturen, met nog nooit eerder vertoond werk, dat het licht zag tijdens de coronacrisis en waarvoor De Bruyckere een artistieke dialoog aanging met de Belgische schrijver Erwin Mortier. *Engelenkeel* was De Bruyckeres eerste Nederlandse solotentoonstelling sinds 2015. De Bruyckere refereert vaak aan de literatuur, de klassieke mythologie of de kunstgeschiedenis, in het bijzonder de christelijke iconografie. Deze haalt ze uit de strikt religieuze context en laat ze raken aan actuele, tastbare onderwerpen zoals universeel menselijk lijden, vluchtelingenproblematiek, geweld of eenzaamheid. Persoonlijke gevoelens en ervaringen worden gespiegeld aan grotere sociale tendensen. De Bruyckere vertaalt deze thema's in rauwe, indringende sculpturen, installaties en tekeningen. Haar sculpturen kennen vaak een lange, ingewikkelde maakgeschiedenis. Veel van haar werk is opgebouwd uit materialen zoals was, hars, touw en huiden of doeken, die ze soms jaren blootstelt aan de elementen alvorens ze te verwerken. In deze tentoonstelling zette De Bruyckere nieuwe stappen, op zoek naar de betekenis van menselijkheid, lichamelijke lijden en levenskracht in een tijd waarin onder

invloed van een pandemie de behoefte aan menselijke connectie groter dan ooit is, terwijl het lichaam tegelijkertijd een gevaar voor de mens is geworden. Niet eerder getoonde werken zoals *Arcangelo* en *Sjemkel* zijn geïnspireerd op het idee van een engel die ons behoedt voor een eenzaam bestaan en, nog belangrijker, voor een eenzame dood. De begeleidende gelijknamige publicatie werd uitgegeven door het Mercatorfonds met tekstbijdragen van Zbigniew Herbert, Stijn Huijts en Erwin Mortier.

The Studio #4 Floor Martens

10 februari 2021 – 05 september 2021

Curator: Paula van den Bosch

'Het materiële draagt een herinnering, kan ons verbinden, geeft ons richting en heeft daardoor een bepaalde waarde.' - Floor Martens

Leven en dood, verlies en transformatie, Floor Martens (1998, Reuver) schuwt grote thema's niet. Bij de Maastrichtse eindexamenpresentaties in 2019 presenteerde ze glazen borden met zwartgekleurde resten gestold bloed en een vloer bedekt met tot poeder ingedroogd (varkens)bloed. In de ruimte ernaast hing een reeks intieme foto's van haar naakte lichaam; van zichzelf met vrienden; van haar ouders en grootouders; maar ook van een dood konijntje op de weg. Martens creëert in haar werk een gelijk speelveld voor dier en mens, het fysieke en mentale en het algemene en heel persoonlijke. Ze vraagt zich af welke waarden dit alles voor haar vertegenwoordigt en wat hun betekenis zou kunnen zijn.

The Studio #4 Floor Martens.

©Peter Cox 2021.

Berlinde De Bruyckere, *ALETHEIA, ON-VERGETEN*, 2019. Zaalvullende installatie (detail). Collectie Fonda-

zione Sandretto Re Rebaudengo (I). Kunstwerk is deel van tentoonstelling *Engelenkeel*. ©Mirjam Devriendt 2021

Tijdens haar werkperiode op de Jan van Eyck Academie verdiepte Martens zich in fotografische processen en in het menselijk lichaam in beweging. Ze maakte foto's van zichzelf en vroeg vrienden om eveneens voor de camera te dansen of bewegen. Haar verwondering over het wezenlijke van individuele lichaamsexpressie wordt zo een verkenning naar een nieuwe mentale en emotionele taal.

Floor Martens is de tweede ontvanger van het Limburg Beeldende Kunst Stipendium, een beurs ingesteld door de Provincie Limburg. Het stipendium wil het werk van jonge Limburgse kunstenaars stimuleren en onder de aandacht brengen van een groter publiek. Het stipendium behelst een werkperiode aan de Jan van Eyck Academie, een tentoonstelling in *The Studio* en een geldbedrag van € 5.000. Bij de tentoonstelling verscheen een vouwblad.

Brueghel en tijdgenoten: kunst als verborgen verzet?

02 maart 2021 – 04 juli 2021

Curatoren: Lars Hendrikman en Dorien Tamiš

De tentoonstelling *Brueghel en tijdgenoten: kunst als verborgen verzet?* werd gemaakt naar aanleiding van de uitvoerige restauratie- en onderzoekscampagne in het Herzog Anton Ulrich-Museum (HAUM) te Braunschweig van een *Kruisdraging* van Brueghel. Het Bonnefanten bezit een identieke versie van deze *Kruisdraging*. Het Bonnefanten en het HAUM besloten begin 2019 in dit traject verder op te trekken,

resultierend in een grote tentoonstelling in het Bonnefanten, daarbij geassisteerd door collega's uit het HAUM.

In de tentoonstelling waren ca. 70 objecten bijeengebracht, waaronder schilderijen van Pieter Brueghel II en werken van tijdgenoten. Uitgangspunt voor en centraal in de tentoonstelling stonden verschillende versies van *De Kruisdraging* van Pieter Brueghel II. Deze werden enerzijds in de traditie van het uitbeelden van de kruisdraging gepresenteerd, en anderzijds in een reeks andere composities van de Brueghel-familie waarin eveneens werd gereflecteerd op maatschappelijke, politieke en religieuze ontwikkelingen.

Brueghels verbeelding van de kruisdraging is een zeer complete, zoals op schrift gesteld door de evangelist (Lucas 23:26-32). De Nederlandse zegswijze "Ieder moet zijn eigen kruis dragen" is overigens ontleend aan datzelfde Evangelie van Lucas 9:23 en volgt op het moment dat Christus zijn eigen dood voor het eerst voorziet: "Als iemand achter Mij wil komen, moet hij zichzelf verloochenen, zijn kruis dagelijks opnemen en Mij volgen."

Bij de tentoonstelling verscheen de catalogus *Brueghel en tijdgenoten: kunst als verborgen verzet?*, onder redactie van Lars Hendrikman en Dorien Tamiš, met bijdragen van onder andere Sarah Babin, Saskia Cohen en Ann Diels. In de publicatie staat een uitvoerig essay over het fenomeen van de kruisdraging van ca. 1480-1650 en een kortere toelichting op de restauratie van *De Kruisdraging* van Pieter Brueghel II in het Herzog Anton Ulrich-Museum. Hierop volgen geïllustreerde catalogusnoties van alle werken te zien in de tentoonstelling.

Zaaloverzicht tentoonstelling
*Brueghel en tijdgenoten: kunst als
verborgen verzet?*. ©Manor Lux 2021

Zaaloverzicht presentatie *Zilver met Schwung*. ©Peter Cox 2021

I.v.m. tijdelijke sluiting van het museum door Covid-19 restricties, is de tentoonstelling slechts vier weken toegankelijk geweest voor het publiek.

Zilver met Schwung

05 juni 2021 – heden

Curator: Lars Hendrikman i.s.m.
gastcurator Paul Kerckhoffs

Maastricht neemt in de zilversmeedkunst een bijzondere positie in. Vanaf de vroege veertiende eeuw werken er zilversmeden in Maastricht. Veel van wat zij maakten is door oorlogshandelingen verloren gegaan. Vanaf de achttiende eeuw blijft er meer bewaard. Het Maastrichtse zilver kent twee stromingen: strak vormgegeven ontwerpen die Hollandse afgevaardigden bestellen en de uitbundige zuidelijke objecten met 'schwung' waar de gegoede burgerij vooral van houdt. Alles naar de nieuwste trends en mode.

Het Bonnefanten toont in deze nieuwe permanente schatkamer het zilver uit vroeger eeuwen in meubelstukken uit de tijd zelf. In deze zaal is de museumcollectie samengebracht met verschillende voormalige particuliere verzamelingen. De verzamelingen vullen elkaar aan, weerspiegelen de persoonlijke drijfveren van de verzamelaars en vertellen elk een eigen verhaal.

Bij de tentoonstelling *Zilver met Schwung* verscheen tevens de gelijknamige publicatie *Zilver met Schwung*. De publicatie is geschreven door Paul Kerckhoffs, Jan Jaap Luijt, Lars Hendrikman en Stijn Huijts. Met een frisse blik op Maastrichts zilver

zet dit boek het prachtige design uit vroegere tijden in de schijnwerpers. Veelal tijdloos design dat ook nu jonge ontwerpers inspireert. Binnen de Nederlandse zilversmeedkunst neemt Maastrichts zilver een bijzondere positie in, die zich vertaalt in een vormgeving met 'schwung'. Een term die de Maastrichtse volksaard beschrijft, maar ook in letterlijke zin tot uiting komt in het achttiende-eeuwse zilverwerk en in de zilveropstelling in het Bonnefanten.

Aan de hand van circa 20 topstukken legt *Zilver met Schwung* op luchtige wijze verbindingen naar andere voorwerpen en thema's, zoals gebruik en techniek, stedelijke trots en familierelaties, Maastricht tegenover andere steden, religie en familiewapens. Daarnaast vertellen verzamelaars hoe hun passie voor zilver is ontstaan en hoe hun samenwerking met het Bonnefanten heeft geleid tot een nieuwe kijk op het Maastrichts zilver. Door zijn onberispelijke kwaliteit is Maastrichts zilver tot op de dag van vandaag een geliefd verzamelgebied.

HUID

3 april 2021 – 23 januari 2022

Curator: Stefanie Metsemakers

ELEMENTS is een euregionaal samenwerkingsverband tussen verschillende hedendaagse kunst- en cultuurinstellingen in Limburg, Vlaanderen en Noord-Duitsland. Deze instellingen organiseerden elk een presentatie rondom een "element". Als onderdeel van *ELEMENTS 2021* organiseerde het Bonnefanten een project rond het element 'huid'.

Zaaloverzichten tentoonstelling *HUID*.
©Peter Cox 2021

Onze huid is het grootste orgaan van een mens en het is ons contact met de wereld om ons heen. Het bepaalt ons uiterlijk en kan verraden hoe we ons voelen. Onze huid beschermt ons, maar is ook kwetsbaar en kan sporen van het verhaal van ons leven vertonen, zoals littekens, moedervlekken, ontbrekend pigment, et cetera. De huid 'houdt ons bij elkaar'; zonder dit zullen we 'uit elkaar vallen'. Elk oppervlak kan als huid worden waargenomen; vooral in de kunst wordt de term vaak gebruikt om de materiële kwaliteit van een kunstwerk te beschrijven. 'In de huid kruipen van ...' is een Nederlands spreekwoord dat de situatie beschrijft van iemand die de rol van iemand of iets anders op zich neemt.

Al deze noties werden als inspiratie en uitgangspunt gebruikt voor een groepstentoonstelling met verschillende kunstenaars, zowel uit de Bonnefantencollectie als van buitenaf. Voor dit project werkte het Bonnefanten samen met het Belgische Rasa, een organisatie die educatieve tentoonstellingen van hoge kwaliteit maakt voor kinderen en jongvolwassenen. Bonnefanten toonde Rasa's reizende tentoonstelling *HUID (SKIN)*, met werken van hedendaagse kunstenaars als Berlinde De Bruyckere, Jalila Essaida, Bart Hess, Carla van de Puttelaar en Renee Verhoeven. In deze bijzondere samenwerking werd de tentoonstelling aangevuld met werken uit de collectie van het Bonnefanten. Deze tentoonstelling is een multisensorische ervaring waarbij onderwijs verder gaat dan het leren naar het domein van diep begrip en inspiratie.

Naast de eigen presentaties van de deelnemende instellingen en de publieksprogramma's, zijn alle projecten verenigd in een publicatie getiteld *ELEMENTS*, die tegelijkertijd als expositiecatalogus functioneert.

Margaret Kilgallen: that's where the beauty is.

18 mei 2021 – 05 december 2021

Gastcurator: Courtenay Finn

That's where the beauty is. was Kilgallen's eerste tentoonstelling in Europa en de grootste tentoonstelling van haar werk sinds 2005. De tentoonstelling kwam tot stand in nauwe samenwerking met de erven en vertegenwoordiging van Kilgallen. Een paar belangrijke installaties werden speciaal opnieuw uitgevoerd.

De Amerikaanse kunstenaar Margaret Kilgallen (1967, Washington, D.C. - 2001, San Francisco) overleed op de jonge leeftijd van drieëndertig jaar en liet een indrukwekkend oeuvre na dat zijn wortels heeft in de lange geschiedenis van de prentkunst, de geschiedenis van de 'folk' en folklore en feministische representatiestrategieën. Kilgallen hanteerde sterke contouren, grote, platte kleurvlakken en taferelen uit het dagelijks leven, en vermengde en combineerde verschillende invloedrijke tradities tot een geheel eigen beeldtaal. Ze werkte veelvuldig in de openbare ruimte, waar ze muurschilderingen en uithangborden maakte, en graffiti op treinen spoot. In haar werk toont zich onze niet-aflatende, krachtige behoefte om niet alleen beelden te creëren, maar ze ook te delen.

Zaaloverzicht tentoonstelling *that's where the beauty is.* van Margaret

Kilgallen, met detail kunstwerk *Main Drag.* ©Peter Cox 2021

Zaaloverzicht tentoonstelling *that's where the beauty is.* van Margaret Kilgallen. ©Peter Cox 2021

In *that's where the beauty is.* werd werk gepresenteerd dat is gemaakt tussen 1996 en 2001, met Kilgallens tentoonstellingsgeschiedenis als leidraad. In de tentoonstelling waren werken te zien van haar eerste solopresentatie in de Drawing Room in New York (1997), haar eerste grafische werk bij Berkeley's Paulson Press (tegenwoordig Paulson Fontaine Press) (1998-1999), haar eerste museale tentoonstelling, *Hammer Projects: Margaret Kilgallen* in het UCLA Hammer Museum in Los Angeles (2001) en haar laatste installatie *Main Drag* (2001), vervaardigd voor de tentoonstelling *East Meets West: 'Folk' and Fantasy from the Coasts* in het Institute of Contemporary Art in Philadelphia (2001).

Kilgallens kunstpraktijk is geworteld in de overtuiging dat je om kunst te kunnen maken ook een cultuur moet creëren waarin die kan bestaan. Ze geloofde dat schoonheid op de nederigste plekken te vinden is en zag graag de sporen van de menselijke hand in de wereld. Voor haar lag de schoonheid in het toewerken naar perfectie, zoals proberen een rechte lijn te tekenen, wat van veraf lijkt te lukken, maar bij nadere inspectie toch een weifelende lijn blijkt te zijn. De imperfectie was een teken van menselijkheid, een bewijs dat het leven een rommelige en altijd onaffe constructie is. *that's where the beauty is.*, die zijn titel direct aan Kilgallen ontleent, gaat in op de blijvende kracht van haar ideeën en beelden en richt de schijnwerper op een esthetiek die ons eraan herinnert hoe sterk het ons maakt als we ons eigen stempel op de wereld drukken.

that's where the beauty is. werd samengesteld door Courtenay Finn voor het Aspen Art Museum (AAM), waar de tentoonstelling te zien was van 12 januari tot 16 juni 2019. De tentoonstelling was vervolgens van 31 januari 2020 tot 3 januari 2021 te zien in het Museum of Contemporary Art Cleveland (moCa). Deze tentoonstelling in het Bonnefanten was een samenwerkingsproject met het AAM en moCa Cleveland.

Naar aanleiding van de presentatie in het Bonnefanten is er een herdruk verschenen van het kunstenaarsboek *Margaret Kilgallen: that's where the beauty is.*

BLKNWS – pop-up presentatie
Cultura Nova, 27 augustus 2021 –
05 september 2021
Curator: Stijn Huijts

Bonnefanten presenteerde zich in 2021 voor het eerst op het Heerlense festival Cultura Nova, met de indrukwekkende video-installatie *BLKNWS* van Kahlil Joseph. Deelnemers van YOUNG OFFICE presenteerden een flankerend programma aldaar.

BLKNWS (black news) is een innovatief project van de uit Los Angeles afkomstige kunstenaar en filmmaker Kahlil Joseph. De installatie bestaat uit twee naast elkaar geplaatste flatscreens, gemonteerd op een achtergrond in de vorm van een fotobehang. Daarmee realiseert Kahlil Joseph een twee-kanaals 'nieuwsuitzending' waarin de grenzen tussen kunst, journalistiek, ondernemerschap en culturele kritiek vervagen; een kritische analyse van de wijze

Bonnefanten pop-up museum op festival Cultura Nova: Kahlil Joseph, BLKNWS, Original Variations

(Unique Variant#6), twee-kanaals filminstallatie, 2019. Collectie Bonnefanten. ©Luc Lodder 2021

Bonnefantententoonstelling op festival Cultura Nova. ©Luc Lodder 2021

waarop raciale kwesties en storytelling botsen met informatiesystemen. *BLKNWS* onderzoekt het medium film als een machtige collectieve ervaring, die kan worden gemanipuleerd via zijn essentiële visuele en auditieve componenten. Door middel van een dynamische montage van filmfragmenten uit de populaire cultuur, archiefmateriaal en gefilmde TV-journaalfragmenten, wordt de onthutsende onderontwikkeling van het nieuwsmedium-format blootgelegd. Historisch materiaal wordt getoond naast eenvoudige beelden uit onze dagelijkse realiteit. Gezien door Kahlil Josephs lens, zijn deze beelden doordrenkt van een ongewone perceptie van onze hedendaagse samenleving, dat zich zeer goed leende voor een presentatie op Cultura Nova.

De afgelopen jaren heeft het Bonnefantententoonstellingspaviljoen op het Pinkpop festival in Landgraaf. Vanwege Covid-19 is dit festival in 2021 geannuleerd. De succesvolle ervaring van afgelopen jaren met tussen de 6.000-8.000 bezoekers per editie, leidde tot de ambitie de Bonnefantententoonstellingen uit te bereiden. Mede dankzij de BIS-subsidiering van het ministerie van OCW en de Provincie Limburg, heeft Bonnefantententoonstellingen in 2021 voor het eerst met een pop-up museum op het Heerlense zomerfestival Cultura Nova gestaan. Het museum beoogt daarmee op een laagdrempelige manier kunst naar het publiek te brengen en een kruisbestuiving op meerdere vlakken te realiseren: een creatieve culturele impuls voor de festivalganger en nieuwsgierige bezoekers realiseren, en een samenwerking

en idee-uitwisseling met de organisatie creëren.

De keuze voor deze presentatie past binnen het beleid van het Bonnefantententoonstellingen dat gericht is op het bevorderen van diversiteit en meerstemmigheid in de museumpraktijk, onderwerpen die voor alle generaties en op alle niveaus in de samenleving van belang zijn.

Om recht te doen aan de intenties van het werk, en de impact ervan te vergroten, heeft Kahlil Joseph bedacht dat iedere unieke variant van het werk niet slechts één, maar drie licenties heeft waardoor het op drie plekken tegelijkertijd gespeeld kan worden. Het is in dat kader dat *BLKNWS* in 2021 behalve op Cultura Nova ook getoond werd in het HipHopHuis in Rotterdam en in OSCAM Amsterdam.

The Studio #5 Antoine Berghs

21 september 2021 – 27 maart 2022

Curator: Paula van den Bosch

The Studio biedt een podium aan kleinschalige solopresentaties waarin kunstenaars verslag doen van recente ontwikkelingen in hun werk. In de vijfde editie was het de beurt aan Antoine Berghs (1971, Geleen). Berghs toonde recent werk waarin zijn pogingen tot zelftransformatie binnen zijn spiritueel universum centraal staan. Op 22 oktober voerde Berghs een rituele performance uit en veranderde daarbij de opstelling waardoor vijf grote werken op papier zichtbaar werden. Hij omschrijft zijn werk bij voorkeur als een ononderbroken pelgrimstocht: 'een louteringstocht om vat te krijgen op de dingen en de wereld'.

The Studio #5 Antoine Berghs.
©Peter Cox 2021

Tentoonstellingen

Berghs studeerde tussen 1990-1995 aan de Maastrichtse kunstacademie en aansluitend aan de Rijksakademie van beeldende kunsten in Amsterdam. Hij won meerdere prijzen en zijn werk is veelvuldig tentoongesteld, waaronder in Museum Arnhem, Bonnefanten in Maastricht, De Domijnen Sittard, Schunck Heerlen, Kunstmuseum Den Haag en Tate Modern in London. Zijn werk is opgenomen in museale, bedrijfs- en privécollecties. Bij de tentoonstelling verscheen een vouwblad met een interview met de kunstenaar.

Laure Prouvost – Deep See Blue Surrounding You / Vois Ce Bleu Profond te Fondre

14 november 2021 – 15 mei 2022

Curator voor Bonnefanten: Stijn Huijts

In het Bonnefanten is vanaf 14 november de magische solotentoonstelling van de Franse kunstenaar Laure Prouvost (Croix, 1978) te zien. Laure Prouvost werd wereldberoemd door haar betoverende installaties, waarmee ze in 2013 de Turner Prize won. *Deep See Blue Surrounding You / Vois Ce Bleu Profond Te Fondre* begon als een presentatie op de Biënnale van Venetië (2019) en reisde sindsdien van de blauwe lagune van Venetië, naar de idyllische landschappen van Frankrijk en is daarna neergestreken in het Bonnefanten, de laatste stop van de tentoonstelling.

De tentoonstelling is een uitnodiging aan de bezoeker om op zoek te gaan naar de dingen die ons verbinden, ondanks onze verschillen, ongeacht onze leeftijd, taal of herkomst. *Deep See Blue Surrounding You / Vois Ce Bleu Profond Te Fondre* dompelt de bezoeker

onder in een droomwereld. Centraal in die wereld staat Prouvosts fictieve korte film *They Parlaient Idéale* die te zien is in een van haar betoverende installaties. Naast het droomachtige van de tentoonstelling is Prouvosts werk ook scherp activistisch. Emancipatie, globalisatie en klimaatverandering vormen belangrijke thema's in haar oeuvre. Zo gaat haar werk vaak over miscommunicatie, waarbij lineaire verhalen en verwachte associaties van woorden, beelden en betekenissen in de war worden geschopt. Een belangrijk thema in het werk is het begrip 'vloeibare moderniteit' (liquid modernity), bedacht door de Poolse socioloog Zygmunt Bauman (Poznan, 1925-Leeds, 2017), dat verwijst naar een postmoderne wereld die wordt beheerst door constante verandering. Sociale constructen (zoals identiteit) hebben niet meer genoeg tijd om zich te vestigen en werken niet meer als referentiekader voor menselijk handelen en levensplannen op lange termijn. Dit zorgt ervoor dat individuen geconfronteerd worden met een reeks uitdagingen die zij nooit eerder zijn tegengekomen. De museumzalen zijn gevuld met immersieve installaties, waarbij de kunstenaar verschillende kunstvormen, zoals geblazen glazen objecten (uit Venetië), geweven tapijten, epoxy en video, laat samenkomen in haar zoektocht naar een ideaal 'elders'. Een gelijknamige publicatie is uitgegeven door Flammarion/Institut français in 2019.

Laure Prouvost, *Fossilized Lagune* (detail), 2021, installatie mixed media, courtesy the artist. Kunstwerk is deel

van tentoonstelling *Deep See Blue Surrounding You/Vois Ce Bleu Profond Te Fondre*. ©Peter Cox 2021

Opening tentoonstelling *Deep See Blue* *Te Fondre* van Laure Prouvost.
Surrounding You/Vois Ce Blue Profond ©Guy Houben 2021

Grayson Perry – *We Shall Catch it on the Beaches*

27 november 2021 – 20 maart 2022

Curator: Stijn Huijts

De Britse kunstenaar Grayson Perry manifesteert zich graag als een luis in de pels van de mainstream kunstwereld. Op een scherpe, maar liefdevolle manier confronteert hij vraagstukken met betrekking tot schoonheid en ambachtelijkheid met actuele sociale en maatschappelijke thema's als religie, identiteit, klasse en consumentisme. Deze onderwerpen vangt hij in een enorm veelzijdig oeuvre. Zijn werk bestaat onder meer uit wandtapijten, keramiek, gietijzeren sculpturen, etsen en houtsneden, en werken van textiel.

Velen herinneren zich nog Grayson Perry's succesvolle solotentoonstelling *Hold Your Beliefs Lightly* die het Bonnefanten in 2016 organiseerde. Ter gelegenheid van de uitreiking van de prestigieuze Erasmusprijs aan Perry, op 16 december 2021 door Zijne Majesteit de Koning, brengt het Bonnefanten met een nieuwe presentatie een ode aan deze uitzonderlijke kunstenaar. Werken uit de Bonnefanten collectie worden afgewisseld met werken die ontstonden tijdens de coronapandemie als onderdeel van het Britse tv-programma *Grayson's Art Club*. Deze serie, die tijdens de lockdowns heel het Verenigd Koninkrijk aan de tv gekluisterd hield, toonde op onnavolgbare wijze de verbindende kracht van kunst.

Zaaloverzicht tentoonstelling *We Shall Catch it on the Beaches* van Grayson Perry. ©Peter Cox 2021

Verhalen uit de collectie

In het kader van 'de collectie vormt mede de identiteit van het museum' en 'schrijf je eigen geschiedenis', vonden in 2021 drie kleine en bijzondere presentaties plaats met verhalen uit de collectie- en tentoonstellingsgeschiedenis. Deze presentaties kunnen naast werk uit de collectie bestaan uit een blow up van historisch beeldmateriaal, videowerk en/of documentair materiaal uit de museumarchieven, en een wandtekst in het Nederlands en Engels.

Bijkomend effect is dat hiermee de doorgangsruidten in het museum een herkenbare bestemming krijgen. Het publiek dat op weg is naar de tijdelijke presentaties in vleugel A en C, maakt kennis met verhalen rondom de collectie en de geschiedenis van het Bonnefanten. Dit versterkt de identiteit van het museum, maakt het museum laagdrempeliger en helpt het publiek zich een beeld te vormen van het Bonnefanten.

Roman Signer

13 juli 2021 – 10 april 2022

Curator: Paula van den Bosch

Zijn wereldroem dankt de in 1938 in Appenzell, Zwitserland geboren Roman Signer, aan de 175 geluidloze Super-8 films die hij maakte tussen 1975 en 1989. In deze films onderwerpt Signer voorwerpen en voertuigen, zoals ijsmutsen, blauwe olievaten of een rode kajak aan volstrekt nutteloze maar daarom niet minder fascinerende (en soms gevaarlijke) experimenten. De tijdloze humor en poëtische kracht van Signers unieke oeuvre is sinds de jaren

zeventig door kunstenaars en publiek telkens opnieuw ontdekt. Museale erkenning als filmpionier kwam echter pas eind jaren negentig met de emancipatie van video en fotografie in de kunst. In 2000 organiseerde het Bonnefanten als eerste niet-Zwitsers museum een solotentoonstelling met Signer. Een jaar eerder ontwikkelde de kunstenaar voor de koepeltoren de monumentale 'Wasserinstallation'. Het Bonnefanten is een van de weinige musea die, naast vele andere werken van deze kunstenaar, zijn volledige overzicht van Super-8 films uit 1975-1989 in de collectie heeft.

Kahlil Joseph – BLKNWS

18 mei 2021 – 03 april 2022

Het werk *BLKNWS* van kunstenaar Kahlil Joseph heeft de magische kwaliteit zowel poëtisch als politiek te zijn. Het werkt positief en verenigend, maar kan je ook uit het veld slaan. Het is een werk dat de kracht heeft om een nieuwe generatie te inspireren. De installatie werd in 2019 aangekocht tijdens de Biënnale van Venetië, maar heeft in het licht van de actualiteit (#blacklivesmatter) een bijzondere urgentie gekregen. *BLKNWS* vormde een ankerpunt binnen de grote, internationale groepstentoonstelling *SAY IT LOUD* (27-09-2020 t/m 18-04-2021) van het Bonnefanten. Om het werk een zo groot mogelijke impact en levenskracht mee te geven, heeft het Bonnefanten *BLKNWS* opnieuw opgesteld in het kader van *Verhalen uit de collectie*.

Zaaloverzicht presentatie Roman Signer (detail). ©Peter Cox 2021

Zaaloverzicht presentatie Kahlil Joseph, *BLKNWS*, Original Variations (Unique Variant #6), twee-kanaals

filminstallatie, 2019. Collectie Bonnefanten. ©Peter Cox 2021

Zaaloverzicht presentatie 100 jaar
Joseph Beuys. ©Peter Cox 2021

Ooggetuigen

04 juli 2021 – 14 november 2021

Curator: Stijn Huijts

Ter gelegenheid van de 25ste verjaardag van het museumgebouw van Aldo Rossi, werd met steun van de Vereniging Vrienden van het Bonnefanten het nieuwe collectieboek *Ooggetuigen* uitgegeven. Als publieke instelling die zijn bezoekers hoog in het vaandel heeft staan, wil het Bonnefanten niet alleen een betekenisvolle rol spelen vóór het publiek, maar waar mogelijk ook samen optrekken mét het publiek. Voor *Ooggetuigen* vroegen we ons publiek naar hun favoriete werken en het verhaal daarbij. Daarvan was een selectie te zien in het museum.

Ooggetuigen was allesbehalve een standaard opstelling. Nu eens niet een presentatie samengesteld door de eigen museumstaf, maar een tentoonstelling die het perspectief van ons publiek inbrengt. *Ooggetuigen* is een verhalenbundel geworden van geïnterviewde bezoekers - jong & oud. Daarbij gaat het zowel om getuigenissen van 'ingewijden' als om die van 'leken'. Het resultaat was een kleurrijk boek en tentoonstelling waarin de bezoeker in al zijn diversiteit aan het woord was.

100 jaar Joseph Beuys (1921, Krefeld – 1986, Düsseldorf)

18 mei 2021 – 03 april 2022

Curator: Paula van den Bosch

Aangejaagd door studenten van de Jan van Eyck Academie en het kunstenaarsinitiatief Agora Studio, was Maastricht begin jaren zeventig een brandpunt van artistiek experiment met onder meer performances, bodyart en video-events. In 1975 kwam Joseph Beuys uit het nabijgelegen Düsseldorf naar Maastricht om zijn radicale ideeën toe te lichten. In het Bonnefantenklooster - de toenmalige behuizing en naamgever van het museum - hield hij een lezing, er was discussie en in een zijaal toonde de kunstenaar een overzicht van zijn drukwerk uit de periode 1960-1975. De dag na de manifestatie signeerde Beuys alle aanwezige documenten, waaronder veel affiches van performances en politieke manifestaties, en schonk ze aan het Bonnefanten. Door ze van zijn handtekening te voorzien gaf Beuys de documenten een plaats in zijn oeuvre en benadrukte hij andermaal hoe belangrijk hij zijn maatschappelijke rol als kunstenaar vond. De waarde van deze collectie gesigneerd drukwerk van Beuys ligt in haar volledigheid en in de zeldzaamheid van veel van het drukwerk. Deze schenking van Beuys legde ook de basis voor de collectie hedendaagse kunst van het Bonnefanten. Dit 'Verhaal uit de collectie' werd gepresenteerd naar aanleiding van de 100ste geboortedag van de kunstenaar.

Zaaloverzicht tentoonstelling
Ooggetuigen. ©Peter Cox 2021

Flankerend programma**Toer van Schayk**

30 september 2021 – 17 oktober 2021

Curator: Stephen Shropshire

De Nederlandse Dansdagen bracht in 2021 een ode aan choreograaf en beeldend kunstenaar Toer van Schayk. Naar aanleiding daarvan is in samenwerking met de Dansdagen een kleine presentatie van het beeldend werk van Van Schayk ingericht. Toer van Schayk (1936, Amsterdam) heeft menige vorm van artistieke expressie verkend, van choreografie tot aan schilderkunst en van beeldhouwkunst tot aan decorontwerp. Zijn breed geschakeerde oeuvre getuigt van een leven gewijd aan en omringd door kunst. Om dit te eren – en zijn 85ste verjaardag te vieren – bracht het dansMuseum van de Nederlandse Dansdagen dit jaar een hommage aan zijn unieke artistieke visie en het voorbeeld dat hij als multidisciplinair danskunstenaar stelt.

In samenwerking met de Dansdagen en in aansluiting op de online tentoonstelling *Veranderende Vormen: Vijf gesprekken met Toer van Schayk*, presenteerden we werken uit Van Schayks recentelijk voltooide reeks tekeningen. De dertig getoonde tekeningen werden begeleid door een gefilmd gesprek tussen Van Schayk en kunst- en literatuurhistoricus prof. dr. Emilie Sitzia.

FASHIONCLASH

Antoine Peters: Space Garment

27 november 2021 – 29 november 2021

Op verzoek van het FASHIONCLASH festival heeft Antoine Peters (Vorden, 1981) zijn debuut gehad in het Bonnefanten. De bezoekers konden tijdens FASHIONCLASH kennismaken met een nieuwe generatie ontwerpers en kunstenaars. Zoals Antoine Peters, die een kunstwerk van 280 meter maakte voor het Bonnefanten. Een achtbaan van stof golfde in de vorm van drie mouwen en drie broekspijpen kriskras door de Cupola.

Antoine Peters (Vorden, 1981) maakte lange tijd creaties voor de catwalk. Tegenwoordig bewegen zijn objecten zich tussen de mode, kunst en architectuur, waarbij de relatie tussen kleding en het menselijk lichaam een bindende factor is. Al 20 jaar tekent Peters honderden kledingstukken en sculpturen die in dialoog met een ruimte tot stand komen. Kleding – de ultieme universele beeldtaal – wordt op allerlei manieren vervormd, uitgerekt, herhaald, bijgesneden en opnieuw geconfigureerd en verrast de toeschouwer met een nieuwe vormtaal. Met zijn werk wil Antoine Peters ons letterlijk en figuurlijk anders laten kijken naar kleding, de wereld om ons heen en onszelf. Daarbij doorbreekt hij de traditionele relatie tussen toeschouwer en het object.

De curieuze objecten van Peters hebben een ontregelend effect op de toeschouwer. Ze vragen om vertraging en een verandering van perspectief. Hiermee biedt Peters tegenwicht aan het consumentisme en zorgt hij voor een emotionele herwaardering

van de vele kledingstukken die er al zijn, en bevraagt hij tegelijkertijd ruimte en intimiteit. Wanneer we allemaal een beetje gas terugnemen – doordat we gedwongen worden twee keer te kijken, te voelen of te denken – zullen we volgens Peters dingen met meer empathie en besef doen of zeggen. En gaan we beter zorgen voor de wondere wereld die we met elkaar delen.

Portret Antoine Peters
©Laura Knipsael 2020

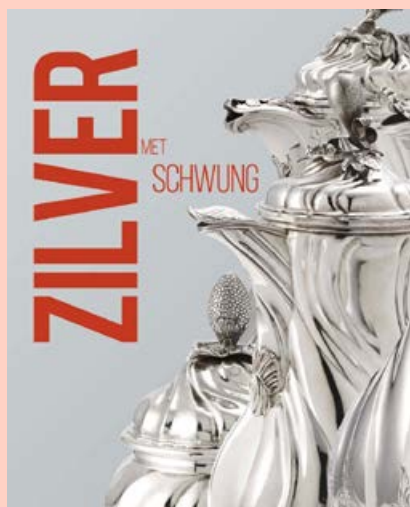
**Berlinde De Bruyckere
Engelenkeel**

Auteurs: Stijn Huijts,
Erwin Mortier
Taal: Nederlands en Engels
ISBN: 9789462303188

**Brueghel en tijdgenoten:
kunst als verborgen verzet?**

Auteurs: Lars Hendrikman,
Dorien Tamis, Sarah Babin,
Saskia Cohen-Willner,
Marieke van Delft, Ann Diels,
Linda Jansen, Ed van der Vlist.
Taal: Nederlands en Engels
Uitgave: Waanders
Uitgevers en Bonnefanten
ISBN: 9789462623156

Zilver met Schwung
Auteurs: Lars Hendrikman,
Paul Kerckhoffs, Jan Jaap
Luijt
Taal: Nederlands
Uitgave: Waanders
Uitgevers en Bonnefanten
ISBN: 9789462623194

ELEMENTS

Kunstenars en auteurs:
Persis Bekkering, Frederik
Willem Daem, David Habets,
Christoph Miler, Viktor
Hachmang, Anna Haifisch,
Fabio Barille, Guillaume
Simoneau, Marvin Leuvrey,
Elena Aya Bundurakis, Grace
Ndiritu. Edit: Jessica Gysel,
Christoph Miler, Isabel
Seiffert
Taal: Engels
Uitgave: Jan van Eyck
Academie
ISBN: 9789083015941

Finissage tentoonstelling *Engelenkeel*
van Berlinde De Bruyckere, o.a. met
Paul Verhaeghe. ©Manor Lux.

Jan van Steffeswert, *Kruisbeeld*,
ca. 1510. Collectie Bonnefantien.
Langdurig bruikleen Stichting

Kanunnik Salden/Nieuwenhof,
Bisschoppelijk Museum Bisdom
Roermond. ©SRAL 2021

Ook in 2021 droeg de afdeling zorg voor de conservering, registratie, opslag, transport, toegankelijkheid, documentatie en verzekering van kunstwerken op bruikleen, op zaal, in tijdelijke tentoonstellingen en in de depots. Soms op alternatieve wijze, veel vanuit huis en vaak onder steeds veranderende omstandigheden. Evengoed konden we veel stappen zetten.

Registratie en documentatie

Vanwege de coronamaatregelen konden de vrijwilligers van de Vereniging Maastrichts Aardewerk ons helaas wederom gedurende het grootste deel van het jaar niet helpen bij de registratie van de Pollingcollectie. Wel registreerden we vele nieuwe aankopen, schenkingen en bruiklenen. Voor de collectie oude kunst kocht het museum een stilleven van Henri de Fromantieu uit privébezit. Een 16e-eeuwse sculptuur van H. Hubertus werd als langdurig bruikleen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed toegevoegd aan de collectie. Aankopen hedendaagse kunst waren onder andere het werk *Nomad* (2019) van Laura Lima en het wandtapijt *Revelations* (2020) van Otobong Nkanga. Uit de tentoonstelling *SAY IT LOUD* kocht het museum diverse werken aan van Alison Saar. Na afloop van de expositie van Berlinda De Bruyckere bleven de sculpturen *ARCANGELO III* (2020) en *San S.* (2017-2019), respectievelijk als aankoop en langdurig bruikleen, in het Bonnefantien. Het museum ontving diverse schenkingen waaronder het beeld *La Danse* van Folkert de Jong en enkele werken van Danaë Moons, van wie het museum tegelijkertijd een installatie en een reeks tekeningen aankocht. Een deel van de fysieke

collectiedocumentatie (de bruikleendossiers) inventariseerden we en maakten we handmatig klaar voor de digitalisering door een extern bedrijf. Ook de handbibliotheek breidden we verder uit.

Een nieuw collectieregistratiesysteem

Voor de registratie van onze collecties, tijdelijk of langdurig in het museum, en de bibliotheek, voerden we een grondige zoektocht uit naar een web-based collectieregistratiesysteem dat ons huidige systeem Adlib zal vervangen. We bereiden ons voor op de migratie van de database naar de moderne applicatie MuseumPlus.

Toegankelijkheid collectie

De nieuwe aanwinsten lieten we fotograferen, net als een flink aantal objecten dat zich al geruime tijd in het depot of in kisten bevond. Deze foto's waren daarna direct zichtbaar in de collectie online, waarvan we de startpagina hebben veranderd. We brachten meer structuur aan middels een overzicht met deelcollecties en plaatsen elke maand een werk 'in the spotlight'. De online bezoeker kan de collectie nu per categorie en nog steeds in zijn geheel op trefwoorden doorzoeken. Dit vergroot de (online) zichtbaarheid van de collectie. De bezoeker weet de collectie te vinden en stelt geïnteresseerde vragen. Ook door de organisatie van diverse copyright-licenties dit jaar, is weer een groter aantal werken mét afbeelding online te zien.

Bruikleenverkeer

Verschillende werken uit de collectie verbleven als bruikleen op andere locaties. Zo was *BLKNWS® Original Variations*

(*Unique Variant #6*) te zien op festival Cultura Nova in Heerlen, maar ook bij Hiphophuis Rotterdam en OSCAM in Amsterdam. Het schilderij *La gamme d'amour* (1921) van James Ensor reisde af naar Kunsthalle Mannheim, terwijl publiekslieveling *Knielende Maria Magdalena* (ca. 1525) van Jan van Steffeswert zich in Museum Catharijneconvent te Utrecht bevond. M Leuven presenteerde het paneel *Agnus Dei met de zegel van Paus Martinus* (ca. 1500-1525, 1424 (zegel)).

De zondeval (ca. 1556-1560) uit onze vaste collectieopstelling maakte onderdeel uit van een tentoonstelling in het Centraal Museum, Utrecht. *Mind Study 2010-2011* van Mark Manders was in het Museum of Contemporary Art in Tokyo te zien. Onze collega's woonden de installatie en de-installatie van het laatstgenoemde werk vanwege corona via een videoverbinding bij. Meerdere collectiestukken zijn bovendien langdurig in diverse locaties in binnen- en buitenland te bewonderen. In 2021-2022 voeren we controles van deze werken uit en actualiseren de contracten. Tevens werd hier een nieuwe langdurig bruikleen aan toegevoegd. Zeven collectiewerken hedendaagse kunst hangen t/m 2027 in de tijdelijke huisvesting van de Eerste Kamer. De registrars tentoonstellingen droegen op hun beurt zorg voor de registratie, conditie, transport en verzekering van de vele inkomende bruiklenen voor de diverse tentoonstellingen in het Bonnefanten zelf.

Conservering en restauratie

In het kader van conservering verbeterden we de verpakking van diverse werken. LIMA, hét platform voor digitale kunst in

Nederland, conserveerde en digitaliseerde een groot deel van onze videowerken. We lieten diverse werken en installaties behandelen door diverse externe restauratoren en konden een groot beroep doen op Stichting Restauratie Atelier Limburg (SRAL). SRAL voltooide bovendien, na een zeer grootschalig, meerjarig restauratieproject onder leiding van Arnold Truyen, de restauratie aan het *Kruisbeeld* (ca. 1510) van Jan van Steffeswert. Begin 2022 is het corpus weer op zaal te bewonderen.

In 2021-2023 neemt de afdeling deel aan het project Plastics van de Stichting Behoud Moderne Kunst, om de kennis ten aanzien van het behoud van collectiestukken in dit medium verder te vergroten. We volgden in 2021 bovendien verdiepingscursussen rondom materiaal, techniek en conservering met als thema's 'zilver' en 'de middeleeuwse houten sculptuur'. Naast het vergroten van de eigen kennis en ervaring, dragen we ook graag bij aan de ontwikkeling van erfgoedtalenten, stagiaires en jong afgestudeerden binnen de culturele sector. In 2021 ondersteunde een stagiaire van de Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis ons bij het collectiebeheer.

Otobong Nkanga, *Revelations*, 2020.
Collectie Bonnefanten, verworven

met steun van het Mondriaan Fonds.
©Peter Tjihuis 2021

Aankopen 2021 – oude kunst

Inv.nr. 6558

Henri de Fromantiou

*Stilleven met een kan
van chinees porselein,
druiven, walnoten, roemer,
perziken en een kleed op een
marmereen tafel*

Ca. 1670

Olieverf op doek
66,5 x 55,5 cm

Aankopen 2021 – hedendaagse kunst

Inv.nr. 6503-d

Rod Summers

She Series: She Burns
2020

Inktjetprint op papier
48,3 x 32,9 cm

Inv.nr. 6560

Laura Lima

Nomad
2019

Olieverf, acrylverf op doek
113 x 80 x 10 cm

Inv.nr. 6561

Danaë Moons

Abundance
2011

Wax en inkt op papier
245 x 87 cm

Inv.nr. 6562

Danaë Moons

Ratio Spread
2013

Gemengde materialen en
technieken
250 x 300 x 150 cm

Inv.nr. 6567

Alison Saar

Foundered
2013

Gemengde materialen en
technieken
19,1 x 30,4 x 20,3 cm

Inv.nr. 6568

Alison Saar

White Guise
2019

Houtsnede op papier
139,7 x 69,9 cm

Inv.nr. 6569

Alison Saar

Blue Boy
2020

Hout, tin, koper, ijzer
142,2 x 30,5 x 45,7 cm

Inv.nr. 6570

Otobong Nkanga

Revelations
2020

Wandtapijt met magneten en
foto's
240 x 180 cm

Inv.nr. 6571

Otobong Nkanga

Steel to Rust – Meltdown
2016

Wandtapijt
222 x 153 cm (2x)

Inv.nr. 6572

Otobong Nkanga

Steel to Rust – Arrested
2017

Staal, textiel
26 x 41 x 5 cm

Aankopen

Inv.nr. 6578
Berlinde de Bruyckere

ARCANGELO III

2020

Gemengde materialen en
technieken

300,5 x 61 x 67 cm

Inv.nr. 6580

Kent Chan

Five Stories on Heat

2020

Video

31 min, 43 sec.

Inv.nr. 6581

Julius von Bismarck

*Landscape Painting (Quarry
night)*

2021

Foto op papier

103 x 153 x 5 cm

Inv.nr. 6582

Julius von Bismarck

Landscape Painting (Quarry)

2021

Video

37 min, 3 sec.

Inv.nr. 6583

Robert Graafland

Herinnering aan Versailles

1911

Pastel op papier

43,5 x 40,2 x 3 cm

Inv.nr. 6584

Lee Scratch Perry

Untitled (Master of the

Universe)

2018

Collage, acrylverf en

markeerstift op doek

170 x 140 cm

Inv.nr. 6586

Johan Tahon

Monk Study

2019

Steengoed

24 x 7 x 7 cm

Schenken

**Schenken 2021
hedendaagse kunst**

Inv.nr. 6559

**Slava Shevelenko &
Marta Volkova**

Will beauty save the world

2015

Aquarel en potlood op papier

82 x 72 cm

Slava Shevelenko & Marta

Volkova, Maastricht

Inv.nr. 6563

Danaë Moons

Study drawings

2011

Inkt, verf, wax en foto op
papier

30 x 102 cm

Stichting Danaë Moons,

Den Haag

Inv.nr. 6564

Danaë Moons

Earth Crane

2013

Inkt op papier

95 x 128 cm

Stichting Danaë Moons,

Den Haag

Inv.nr. 6565

Danaë Moons

The Miner

2011

Gemengde materialen en
technieken

60 x 142 x 25 cm

Stichting Danaë Moons,

Den Haag

Inv.nr. 6566

Danaë Moons

Radiation

2013-2014

Video

6 min. 17 sec.

Stichting Danaë Moons,

Den Haag

Inv.nr. 6574

Folkert de Jong

La Danse

2012

Gepatineerd brons

250 x 100 x 150 cm

Folkert de Jong & Galerie

Fons Welters, Amsterdam

Inv.nr. 6575

Saskia Olde Wolbers

Pfui – Pish, Pshaw / Prr

2017

HD-video, sonargordijn

20 min. ; 300 x 120 cm

Saskia Olde Wolbers, Londen

Inv.nr. 6576

Rob Birza

Pump up the volume

1987

Olieverf op doek

280 x 170 cm

Galerie Fons Welters,

Amsterdam

Inv.nr. 6577

Rob Birza

Flower Power Portraits, no.

18

1997

Eitempera op doek

160 x 140 cm

Galerie Fons Welters,

Amsterdam

Inv.nr. 6579

Ed Templeton

Shadow LA (Margaret

Kilgallen painting a mural at

the LACMA garage in 1999)

1999

Foto op papier

34 x 48 cm

Ed Templeton

Bruikleen

**Uitgaande bruiklenen 2021
oude kunst**

Toppers, bomen in de

Nederlandse schilderkunst

Dordrechts Museum

10 november 2020 t/m 15

augustus 2021

Inv.nr. 2150

Alexander Keirincx

Boslandschap

ca. 1630-1635

Olieverf op paneel

71 x 78.5 cm

Maria Magdalena.

Kroongetuige, zondaar,

feminist

Museum Catharijneconvent,

Utrecht

24 juni 2021 t/m 9 januari

2022

Inv.nr. 5269

Jan van Steffeswert

Knielende Maria Magdalena

Ca. 1525

Notenhout, verguld met

polychromie

28,5 x 26 x 12 cm

Berlinde De Bruyckere, *ARCANGELO III*, 2020. Collectie Bonnefanten,

verworven met steun van de VriendenLoterij. ©Mirjam Devriendt

Schilderijengalerij Paleis het Loo

Paleis het Loo, Apeldoorn
1 juni 2021 t/m 1 juni 2022

Inv.nr. 5448

Hans Rottenhammer & Jan Brueghel de Oude

De ontmoeting tussen David en Abigail

16e eeuw

Olieverf op doek

179 x 213 x 7 cm

Over de Noodzaak van tuinieren

Centraal Museum, Utrecht
10 september 2021 t/m 9 januari 2022

Inv.nr. 5427

Omgeving Jan van Hemessen (Meester van Paulus en Barnabas?)

De zondeval

Ca. 1556-1560

Olieverf op paneel

226 x 193 x 12 cm

Verbeelding van het universum

Museum M, Leuven
22 oktober 2021 t/m 16 januari 2022

Inv.nr. 679

Antwerpen

Agnus Dei met de zegel van Paus Martinus V

15e-16e eeuw

Olieverf op paneel, was

34,9 x 33,6 x 6 cm

Als dieven in de nacht? Bokkenrijders in het Maasland

Regionaal Archeologisch Museum, Maaseik
30 oktober 2021 t/m 23 januari 2022

Inv.nr. 435BM

Dionisius van Carlo

Miskelk

1780

Zilver, verguld

h. 26,9 cm

Uitgaande bruiklenen 2021 hedendaagse kunst

Parlament der Pflanzen
Kunstmuseum Liechtenstein, Vaduz

6 september 2020 t/m 17 januari 2021

Inv.nr. 5449

Pawel Althamer & Artur Źmijewski

So genannte Wellen und andere Phänomene des Geistes

2003-2004

Video-installatie
Zaalvullend

Tegendraads. Aad de Haas 100 jaar

Schunck, Heerlen
20 september 2020 t/m 21 januari 2021

Inv.nr. 1032

Aad de Haas
Bezoek (dubbelportret)
1954

Olieverf op doek
166 x 136 cm

Inv.nr. 1498

Aad de Haas
Cupido
1966

Olieverf op spaanplaat
51 x 56 cm

Inv.nr. 1673 Aad de Haas <i>Interieur</i> 1970 Olieverf op hardboard 42,5 x 35 cm	Inv.nr. 644 Ger Lataster <i>Vrouw die het leven verwacht</i> 1951 Olieverf op doek 135 x 145 cm	Inv.nr. 3979 Aldo Rossi <i>Ontwerp</i> <i>Bonnefantenmuseum:</i> <i>maquette museum met</i> <i>Wiebengahal</i> 1993 Hout 34 x 142 x 182 cm	OSCAM Amsterdam 17 september 2020 t/m 31 januari 2022 nr. 6478 Kahlil Joseph <i>BLKNWS® Original</i> <i>Variations (Unique Variant</i> <i>#6)</i> 2018-2019 Installatie Zaalkullend	Inv.nr. 5629 Ad Dekkers <i>Begrenzingsreliëf</i> 1973 Hout 120 x 120 x 2 cm	Inv.nr. 527 James Ensor <i>La gamme d'amour</i> 1921 Olieverf op doek 75 x 65,2 x 10 cm
Inv.nr. 1954 Aad de Haas <i>Bekoring van de H.</i> <i>Fransiscus</i> 1951 Olieverf op doek 41,5 x 49 cm	<i>Aldo Rossi, L'architetto e le</i> <i>città</i> MAXXI, Museo nazionale delle arti del XXI secolo, Rome 2 april 2020 t/m 14 november 2021	Cultura Nova Heerlen 27 augustus t/m 5 september 2021	<i>Kindergarden Spirit</i> Buitenplaats Kasteel Wijlre 7 maart 2021 t/m 13 juli 2021	Inv.nr. 5679a-b Ad Dekkers <i>Cirkel op de middellijn</i> <i>omgezet</i> 1968 Geanodiseerd aluminium d. 90 cm	<i>In Search of Sharawadgi:</i> <i>Landscape Works with Piet</i> <i>Oudolf and LOLA</i> Schunck, Heerlen 2 mei t/m 17 oktober 2021
Inv.nr. 1988 Ben Verbong <i>Documentaire "Aad de Haas"</i> 1972 Video 29 min, 46 sec.	Inv.nr. 3750 Aldo Rossi <i>Ontwerp</i> <i>Bonnefantenmuseum:</i> <i>maquette dwarsdoorsnede</i> <i>middenvleugel</i> 1991 Hout 67 x 34 x 202 cm	Inv.nr. 6478 Kahlil Joseph <i>BLKNWS® Original</i> <i>Variations (Unique Variant</i> <i>#6)</i> 2018-2019 Installatie Zaalkullend	Inv.nr. 5651 Ben Akkerman <i>Zonder titel</i> 1981-1982 Acrylverf op doek op spaanklaaf 128 x 80 cm	Inv.nr. 5633a-d Donald Judd <i>Zonder titel</i> 1972 Gegalvaniseerd ijzer 10,5 x 68,5 x 58,5 cm (4x)	Inv.nr. 4213 Joseph Beuys <i>Affiche: "Rettet den Wald"</i> <i>(Verkleinde versie van</i> <i>multiple)</i> 1972 Offsetdruk op papier 29,2 x 40,8 cm
<i>Ger Lataster: fragmenten uit</i> <i>zijn leven en oeuvre</i> Gouvernement, Maastricht 4 september 2020 t/m 4 april 2021	Inv.nr. 3836 Aldo Rossi <i>Dieses ist lange her - Ora</i> <i>questo é perduto</i> 1975 Ets op papier 38 x 53 cm	Hiphophuis Rotterdam 11 september 2021 t/m 31 januari 2022	Inv.nr. 5660 Bob Bonies <i>Z.T.</i> 1973 Acryl op doek 150 x 150 cm	<i>Mirror, Mirror. Reflect</i> <i>Yourself!</i> Kunsthall Kade, Amersfoort 23 januari 2021 t/m 29 augustus 2021	<i>UNIVERSUS, sculpturen</i> 1999-2021 Museum Oudenaarde 24 april t/m 7 november 2021
Inv.nr. 1790 Ger Lataster <i>Compositie</i> 1955 Olieverf op doek 70 x 92 cm		Inv.nr. 6478 Kahlil Joseph <i>BLKNWS® Original</i> <i>Variations (Unique Variant</i> <i>#6)</i> 2018-2019 Installatie Zaalkullend	Inv.nr. 5661a-b Bob Bonies <i>Z.T.</i> 1964 Zeefdruk op papier 64 x 64 cm (2x)	Inv.nr. 6077 Tanja Ritterbex <i>Selfie series</i> 2015-2016 Gemengde techniek Diverse formaten	Inv.nr. 6267 Johan Tahon <i>Triade</i> 2014-2015 Gips 205 x 100 x 40 cm
				<i>James Ensor</i> Kunsthalle Mannheim 11 juni t/m 3 oktober 2021	<i>Mark Manders</i> Museum of Contemporary Art, Tokio 20 maart t/m 17 oktober 2021

Inv.nr. 5897
Mark Manders
Mind Study 2010-2011
2010-2011
Gemengde materialen en
techniek
170 x 240 x 500 cm

Rettet den Wald
Museum Het Valkhof,
Nijmegen
24 juni 2021 t/m 10 januari
2022

Inv.nr. 4212
Joseph Beuys
Multiple: "Rettet den Wald"
1972
Offsetdruk op papier
49,5 x 50 cm

Henri de Fromantou, *Stilleven met een kan van chinees porselein, druiven, walnoten, roemer, perziken en een*

kleed op een marmeren tafel, ca. 1670.
Collectie Bonnefantien.
©Peter Cox 2021

Onames door Strictua voor de video ter promotie voor tentoonstelling *HUID*. ©Bonnefanten 2021

2021 was een jaar waarin het bijna onmogelijk was om dingen te organiseren voor groepen publiek. Met creativiteit en een flinke dosis flexibiliteit pasten we bestaande programma's aan en bedachten we nieuwe coronaproof activiteiten. In periodes van versoepelingen grepen we direct onze kans en organiseerden we succesvolle finissages bij de tentoonstellingen *SAY IT LOUD*, *Brueghel en tijdgenoten: kunst als verborgen verzet?*, *Berlinde De Bruyckere: Engelenkeel* en *Margaret Kilgallen: that's where the beauty is*. En wanneer het museum helemaal op slot moest, vonden we online onze weg de huis- en studentenkamers in, en trokken onze museumdocenten naar de scholen toe.

Onderwijs

Het duurde even voordat het onderwijs het museum weer durfde te bezoeken. Na meerdere schoolsluitingen waren schoolbesturen erop gebrand om besmettingen zo veel mogelijk buiten de deur te houden. Ze besloten daarom niet alleen om buitenschoolse activiteiten niet te laten doorgaan (zoals museumbezoek), maar ook om geen externen (zoals museumdocenten) toe te laten in de schoolgebouwen. Vlak voor en direct na de zomervakantie zagen wij de onderwijsboekingen gelukkig weer binnenkomen, voornamelijk voor het voortgezet en hoger onderwijs. In totaal bezochten 1.275 leerlingen van het voortgezet onderwijs het Bonnefanten. Zij deden dit zelfstandig, namen deel aan een van de onderwijsprogramma's of volgden een voor hun op maat gemaakt programma. 586 studenten van het MBO, HBO en de universiteit bezochten zelfstandig of met hun docent het museum, soms met een programma ontwikkeld in samenwerking met de afdeling. Het basis-

onderwijs bleef dit jaar achter. Slechts 623 leerlingen van het basisonderwijs bezochten het Bonnefanten. 111 basisschoolleerlingen volgden een les van een van onze museumdocenten in hun eigen klas.

De museumsluitingen en beperkte maatregelen voor het organiseren van groepsactiviteiten, zoals rondleidingen, heeft ook effect gehad op onze poule freelance museumdocenten. Omdat er aanzienlijk minder werk was hebben een paar museumdocenten een carrièreswitc gemaakt. Zij staan nu voor de klas of werken zelfstandig als kunstenaar. Ervan uitgaande dat de onderwijsboekingen op een gegeven moment weer aantrekken hebben we eind dit jaar zes nieuwe freelance museumdocenten aan de poule toegevoegd.

Families

Voor families met jonge kinderen was er in het Bonnefanten dit jaar nog meer te doen dan anders. Zo kreeg de populaire kinderaudiotour bij vrijwel elke tentoonstelling nieuwe audiostops, produceerden we nieuwe VerderKijkKaarten en ontwikkelden we diverse maakopdrachten die zelfstandig op zaal uitgevoerd kunnen worden. Daarnaast waren er maar liefst twee Labs: bij de tentoonstelling *Brueghel en tijdgenoten* en bij de tentoonstelling van Margaret Kilgallen. In deze Labs dagen we bezoekers uit om zelf aan de slag te gaan.

Bijzonder was dit jaar de educatieve tentoonstelling *HUID*, speciaal voor kinderen van 8 tot 12 jaar. In deze tentoonstelling nodigden we de (jonge) bezoeker uit tot onderzoeken, ervaren en filosoferen. Kunst kijken doe je namelijk niet alleen met je ogen. Door te voelen,

te tasten, te ruiken en te kijken leer je jezelf en het kunstwerk op een diepe manier begrijpen. Voor deze tentoonstelling werkte het Bonnefanten samen met de Belgische organisatie Rasa. Rasa ontwikkelt en presenteert al jaren reizende tentoonstellingen met actuele kunst voor een publiek van kinderen en jongeren. De tentoonstelling besloeg de volledige derde verdieping van het museum en liet kunstwerken zien van Célio Braga, Berlinda De Bruyckere, Jalila Essâidi, Margi Geerlinks, Bart Hess, Elke Lutgerink, Carla van de Putelaar, Renee Verhoeven en Eline Willemarck, afgewisseld met kunstwerken uit de Bonnefantencollectie van Marlene Dumas, Bruce Nauman, L.A. Raveen, Ferdi en Luc Tuymans.

Het merendeel van de kunstwerken werd gepresenteerd met een interactieve component. Op verschillende plekken in de tentoonstelling konden bezoekers materialen aanraken, bekeken ze video's van het maakproces of mochten ze zelf een bericht achterlaten voor andere bezoekers of voor de kunstenaars. Om bezoekers bewust te maken van hun zintuigen en deze 'aan te zetten' installeerden we in de eerste ruimte een zogenaamd indoor blotevoetenpad. Aan de hand van filosofische vragen die van vloerstickers af te lezen waren, brachten we gesprekken op gang tussen (groot)ouders en kinderen. Bijvoorbeeld: is aanraken belangrijker dan zien of horen? Verander jij als je huid verandert? Voel je anders met je ogen dicht? Is onze huid een schuilplaats? Welke huidskleuren draag jij in je? Welk stukje van je lichaam toont het beste wie je bent?

De tentoonstelling werd met veel enthousiasme ontvangen door zowel de doelgroep als door volwassen bezoekers. Het voornemen is dan ook om vaker dit soort educatieve tentoonstellingen te maken.

Publieksbegeleiding

Voor volwassenen produceerde het museum bij diverse tentoonstellingen zaalboekjes, zaalkaarten, een audiotour of een publieksbegeleidende video. Een kleine 3.000 volwassenen volgden in 2021 een van de gratis rondleidingen, een 'Verhaal op zaal' of een vooraf geboekte rondleiding. We organiseerden diverse lezingen die meestal ook online te volgen waren, onder andere met Studium Generale van de Universiteit Maastricht en de Jan van Eyck Academie.

- 12 maart 2021, *Artist talk Floor Martens*. Gesprek tussen conservator Paula van den Bosch en kunstenaar Floor Martens over haar Studio presentatie in het Bonnefanten.
- 10 April 2021, *Live webinar: No Title. (Engelstalig) Onderdeel van het SAY IT LOUD weekend met diverse live webinars, in samenwerking met Jan van Eyck Academie*. Een gesprek tussen kunstenaars Kent Chan, Sara Sejin Chang (Sara van der Heide), Quinsy Gario en Hicham Khalidi, directeur Jan van Eyck Academie, over hun werk in relatie tot de tentoonstelling SAY IT LOUD in het Bonnefanten. Onderwerpen als institutioneel racisme, protest, ons koloniale verleden en klimaatverandering kwamen daarbij aan bod. 254 views (123 live en de rest achteraf). Peak viewers tijdens live: 34. Gemiddelde kijktijd 22,06 minuten, totale kijktijd 2.700 minuten. <https://www.bonnefanten.nl>

Bezoekers creatief aan de slag in het educatieve Lab behorend bij de tentoonstelling *Brueghel en*

tijdgenoten: kunst als verborgen verzet? ©Bonnefanten 2021

10 April 2021, Live webinar *No Title*. (Engelstalig), onderdeel van het SAY IT LOUD weekend.

Van links naar rechts: Quinsy Gario, Hicham Khalidi (directeur Jan van Eyck Academie), Stijn Huijts (artistiek

directeur Bonnefanten), Sara Sejin Chang (Sara van der Heide).

- fantent.nl/nl/agenda/say-it-loud-weekend
- 10 april 2021, *SAY IT LOUD: Who's Talking? Onderdeel van het SAY IT LOUD weekend met diverse live webinars.* Paneldiscussie over witte musea en over curatoren en kunstenaars die werken met thema's of culturen die niet van hen zijn. Tegen de achtergrond van het eurocentrisme en het institutionele racisme die nog steeds aanwezig zijn in de kunstwereld werd de vraag gesteld wat de do's en don'ts voor de witte kunstprofessional zijn. In hoeverre kan h/zij werken met de culturen en geschiedenissen van gemeenschappen waar h/zij niet toe behoort? Hoe kan h/zij dat op een respectvolle, democratische en inclusieve manier doen? Wat zijn de belangrijkste stappen die genomen moeten worden om tot een geëmancipeerd, democratisch en inclusief museum te komen? Sprekers: Marian Duff (oprichter en directeur-bestuurder OSCAM), Raquel van Haver (deelnemend kunstenaar SAY IT LOUD), Hans van Houwelingen (deelnemend kunstenaar SAY IT LOUD), Stijn Huijts (directeur Bonnefanten en curator SAY IT LOUD), Alle Jong (deelnemend kunstenaar SAY IT LOUD), Juul Sadée (deelnemend kunstenaar SAY IT LOUD). Moderator: Shehera Grot (Beeldend kunstenaar en curator bij de Kunsthal Rotterdam) 183 views (91 live en de rest achteraf). Peak viewers tijdens live: 40. Gemiddelde kijktijd 36,58 minuten, totale kijktijd 3.400 minuten. https://vimeo.com/532301547?embedded=true&source=vimeo_logo&owner=12731484
  - 11 april 2021, *4 ARTISTS IN DIALOGUE: STORIES ON DECOLONIZATION AND DIVERSITY.*

(Engelstalig) Onderdeel van het SAY IT LOUD weekend met diverse live webinars, in samenwerking met Story-Line en Interdisciplinary Arts (iArts Maastricht). Vier kunstenaars uit verschillende disciplines gaven hun visie op (de)kolonisatie en diversiteit. Schrijfster Sylvia Pessireron, wier ouders zo'n 70 jaar geleden in Nederland arriveerden, sprak over de pijnlijke en vaak genegeerde (koloniale) geschiedenis van de Molukken en Nederland. Beeldend kunstenaar Juul Sadée ging in op de kunstobjecten die zij in samenwerking met Molukse vrouwen uit Maastricht heeft gemaakt, speciaal voor de tentoonstelling SAY IT LOUD. De Nederlandse popartiest Sef (Yousef Gnaoui) schoof via Zoom aan om het over zijn werk en werkwijze te hebben. Sef maakte een lied gebaseerd op *BLKNWS*, de video-installatie van kunstenaar Kahlil Joseph die een van de hoogtepunten van de tentoonstelling was. Tot slot sprak Raquel van Haver. Haar collectie grootse, sculpturale schilderijen, te zien in de tentoonstelling, zijn geïnspireerd door haar bezoeken aan Colombia, haar geboorteplaats. 273 views (183 live en de rest achteraf). Peak viewers tijdens live: 53. Gemiddelde kijktijd 22,30 minuten, totale kijktijd 4.100 minuten. https://vimeo.com/532302071?embedded=true&source=vimeo_logo&owner=12731484

- 30 mei 2021, *Live webinar: Mooier wordt het niet met L.A. Raeven* In deze webinar onderzochten L.A. Raeven, prof. dr. Aagje Swinnen en dr. Marjolein de Boer de implicaties van de maatschappelijke druk om jong te blijven. Hoe kunnen we nadenken over ons ouder wordende lichaam? Waarom is jong blijven zo aantrek-

kelijk? Een gesprek over oud worden, jong blijven en de druk van schoonheidsidealen naar aanleiding van het werk van L.A. Raeven. 133 views (17 live en de rest achteraf). Peak viewers tijdens live: 4. Totale kijktijd tijdens live: 2 uur, 30 minuten. <https://www.bonnefanten.nl/nl/agenda/live-mooier-wordt-het-niet-met-l-a-raeven>

- *13 juni 2021, Live webinar: Lucette ter Borg in gesprek met Berlinde De Bruyckere en Erwin Mortier.*

Lucette ter Borg in gesprek met kunstenaar Berlinde De Bruyckere en Erwin Mortier in het kader van de tentoonstelling Berlinde De Bruyckere: *Engelenkeel*. 874 views (85 live en de rest achteraf). Peak viewers tijdens live: 17.

Totale kijktijd tijdens live: 1 dag, 4 uur, 17 minuten. <https://vimeo.com/561246016>

- *4 juli 2021, Finissage Brueghel en tijdgenoten met Jeroen Olyslaegers en Dorien Tamis.*

Dorien Tamis sprak als gastconservator over de verhalen achter de tentoonstelling Brueghel en tijdgenoten: kunst als verborgen verzet?. Bestseller auteur Jeroen Olyslaegers bracht op zaal het Antwerpen van de 16e eeuw tot leven. Zijn verhaal is geïnspireerd op het onderzoek dat hij deed voor zijn laatste roman 'Wildevrouw', waarin hij deze woelige periode in de toen al kosmopolitische Scheldestad omschrijft.

Aantal bezoekers: 600 (uitverkocht)

https://vimeo.com/569287008?embedded=true&source=vimeo_logo&owner=12731484

- *3 oktober 2021, Live webinar: Eros en Thanatos: lezing en gesprek met Paul Verhaeghe en Berlinde De Bruyckere.*

Eros en Thanatos spelen een grote rol in

het werk van de Vlaamse beeldend kunstenaar Berlinde De Bruyckere. Na zijn lezing over deze twee basisdriften ging psychoanalyticus Paul Verhaeghe met De Bruyckere in gesprek over haar werk en de plaats die de angst voor de dood (Thanatos) en de wil tot leven (Eros) daarin innemen. Aantal bezoekers: 115 (uitverkocht)

<https://vimeo.com/607462561>

- *31 oktober 2021, Eetiquette vroeger en nu.*

Naar aanleiding van de nieuwe collectieopstelling Zilver met Schwung, hield Nahnya barones van Voorst tot Voorst een presentatie over tafelgebruiken van vroeger en nu. Nahnya van Voorst tot Voorst is expert op het gebied van representatie, omgangsvormen en tafelmanieren.

Aantal bezoekers: 45

- *21 november: Een route door het onbewoonbare. Diverse sprekers ter ere van de 75e verjaardag van schrijver Cyrille Offermans.*

Diverse sprekers lieten hun licht schijnen op culturele en maatschappelijke onderwerpen zoals die ook in Offermans' oeuvre overvloedig aan bod komen: beeldende kunst, fotografie (film), literatuur, kunstkritiek, journalistiek (media) en onderwijs. Met: Toon Teeken, Willem Diepraam, Carel Peeters, Michel Krielaars en Joke van Leeuwen. Tot slot werd Cyrille Offermans geïnterviewd door zijn uitgever Peter Nijssen. De presentatie was in handen van Frits Prior.

Aantal bezoekers: 80

- *5 december: Finissage Margaret Kilgallen/ BFF #4 Keeps it rolling*

Op de laatste dag van de tentoonstelling Margaret Kilgallen: *that's where the beauty is.*, werkten we samen met YOUNG OFFICE, Stadsnomade en Signpainters, en stonden de kunst-, skate-, graffiti- en signmaking

scene centraal. Bezoekers konden in de stijl van kunstenaar Margaret Kilgallen tasjes zeefdrukken, tattoos plakken en aan signpainting doen. Dankzij onze vrienden van filmhuis Lumière konden bezoekers de film 'Beautiful Losers' bekijken. Hoofdactiviteit was de skatewedstrijd in de toren van het museum. Deze was ook op andere plekken in het museum live te volgen via schermen. Aantal bezoekers: 450

Outreach

We zetten ons doorlopend in om het museum toegankelijker, relevanter en inclusiever te maken voor zoveel mogelijk mensen. Met de aanpak van de gratis toegankelijke Bonnefantens First Fridays (BFF) - waarbij verenigingen, stichtingen en clubs zelf de programmering bepalen, hun achterban mogen uitnodigen en het museum voor vervoer zorgt - hopen we de meest genoemde barrières (sociale, financiële, fysieke drempels of gebrek aan kennis en informatie) weg te nemen bij het geïnteresseerde publiek dat ons nog niet weet te vinden. Dankzij financiële steun van de VriendenLoterij, de Gemeente Maastricht/ Cultuurmakers en de Provincie Limburg maken we deze avonden mogelijk.

Vanwege de coronamaatregelen en de meerdere sluitingen van ons museum, duurde het langer dan verwacht voordat we de avonden op de oorspronkelijke manier konden organiseren. Omdat we graag de gemaakte plannen met onze gemeenschappen wilden uitvoeren, hebben we een paar avonden omgezet naar een digitaal programma. Het doel bleef daarbij hetzelfde, namelijk om gemeenschappen zoveel mogelijk bij het programma te betrekken en hun achterban hiervan te laten genieten en zo kennis te maken met het museum.

- *December 2021*

BFF #3 Golden Oldies

Bonnefantens, Stichting Vier het Leven en Stichting Met je hart sloegen de handen ineen om een tv-uitzending te maken voor en door ouderen uit de regio Maastricht, die uitgezonden werd op 18 en 19 december op RTV Maastricht en op het Bonnefantens YouTube kanaal (Bonnefantens TV). In de uitzending volgden we een groep ouderen in het museum terwijl zij een interactieve rondleiding kregen. Onderweg kregen zij hapjes van restaurant Petit Bonheur, geïnspireerd door onze 'zilver schatkamer' én werden ze toegezongen in de tentoonstelling van Grayson Perry door Janine Kitzen met op de piano Rob Mennen. 400 ouderen uit de regio ontvingen voorafgaand aan de uitzending een verrassingspakketje in de brievenbus met o.a. een uitnodiging om de uitzending te bekijken op RTV Maastricht, iets om de creativiteit aan te wakkeren en natuurlijk iets lekkers. <https://www.youtube.com/watch?v=yFpb2X2kFfI&t=6s>

- *December 2021 (opgenomen voor de lockdown) BFF #4 Keeps it rolling*

De finissage van de tentoonstelling Margaret Kilgallen: *that's where the beauty is.*, namen we op als een digitale Bonnefantens First Friday's. Bekijk hier hoe deze dag verliep: <https://www.youtube.com/watch?v=X-CL4ZoS0hGU>

Activiteiten voor ouderen

Voor ouderen in zorginstellingen die zelf niet in staat zijn om naar het museum te komen, hebben we een aantal werken digitaal beschikbaar gemaakt middels de Onvergetelijk Museumtafel. Met deze interactieve belevingstafel kunnen bewoners van zorginstellingen

4 juli 2021, *Finissage Brueghel en tijdgenoten: kunst als verborgen verzet?* met Jeroen Olyslaegers en

Dorien Tamis. Links op de foto Jeroen Olyslaegers. ©Manor Lux 2021

diverse kunstwerken uit onze collectie bekijken en daarover met elkaar in gesprek gaan. Kennis van kunst is daarvoor geen vereiste; aan de hand van prikkelende vragen en interessante feitjes worden deelnemers uitgenodigd om verhalen, herinneringen, associaties en ideeën met elkaar te delen. Op die manier brengen de deelnemers de kunstwerken uit het Bonnefanten samen tot leven.

Dit jaar sloten we ons aan bij het initiatief *Vitamines voor de Geest*: postpakketjes met artistieke opdrachten voor ouderen. De boekjes zijn zowel beschikbaar voor thuiswonende ouderen als zorginstellingen en andere instanties in het hele land. De inhoud van de boekjes bestaat uit opdrachten die ouderen creatief uitdagen en die ze zelfstandig kunnen uitvoeren. Aan de boekjes werkt altijd een museum mee en komt een schrijver aan het woord. De opdrachten zijn geïnspireerd op het werk van beroemde kunstenaars of op een werk uit de collectie van een Nederlands museum.

Voor de overige activiteiten die we dit jaar organiseerden rondom diversiteit, inclusie en toegankelijkheid verwijzen wij naar het hoofdstuk Diversiteit en Inclusie.

Jongeren

Om nieuw en jong publiek te bereiken deden we voor de tweede keer mee aan Art Rocks. Dit is een landelijke muziekcompetitie die muzikanten in alle genres uitnodigt een soundtrack te maken geïnspireerd op een kunstwerk uit de collecties van musea. Muzikanten krijgen hiermee de kans om de associaties en emoties die een kunstwerk bij hen oproept, muzikaal te vertalen. Voor het publiek is de competitie een unieke gelegenheid om via muziek kunstwer-

ken op een andere, multizintuiglijker, manier te beleven. Naast het Bonnefanten deden ook mee aan de competitie: Amsterdam Museum, Museum Boijmans van Beuningen, CODA Museum, Drents Museum, Fries Museum, Kunstlinie Almere, Kröller-Müller Museum, Museum De Lakenhal, Museum Prinsenhof Delft, Het Noordbrabants Museum, Museum Panorama Mesdag, Van Gogh Museum, Wereldmuseum en het Zeeuws Museum.

Normaal gesproken brengen de geselecteerde muzikanten hun nummer ten gehore in het museum voor publiek en maken we er een groot evenement van. Vanwege Covid-19 was dat niet mogelijk. De Art Rocks-organisatie koos er daarom voor om alles te filmen, te digitaliseren en de museumrondes uit te zenden. De museumronde in het Bonnefanten is hier terug te zien: <https://artrocks.nl/events/museumronde-bonnefanten>

Uiteindelijk won artiest YOERI de competitie met het werk *Church I* van Helen Verhoeven uit de collectie van het Bonnefanten. Het Bonnefanten 'leverde' daarmee voor de tweede keer op rij de winnaar.

Voor de overige activiteiten die we dit jaar organiseerden voor jongeren wordt verwezen naar het hoofdstuk YOUNG OFFICE.

YOUNG OFFICE leden 2020-2021.
©Guy Houben 2020

Voor YOUNG OFFICE (YO), de jongerenafdeling van het Bonnefanten, was 2021 een jaar zonder grootschalige evenementen en met weinig publiek. Dit hield onze jongeren niet tegen om positief en vol creativiteit aan hun YO-jaar te starten.

Tussen Kunst en Collega's

Voor onze YO'ers is hun deelname aan YOUNG OFFICE de eerste keer dat ze op de werkvloer van een museum staan. Vaak wordt er vergeten dat die prachtige kunstwerken er niet zomaar opeens staan of hangen, maar dat er een heel team voor nodig is om dit te realiseren. Dit kijkje achter de schermen wilden de YO'ers graag delen met hun leeftijdsgenoten. In samenwerking met Mals Media maakte YO de videoreeks *Tussen Kunst en Collega's*. De YO'ers stelden al hun prangende vragen aan collega's van verschillende teams, o.a. Presentatie, Collectiebeheer & -documentatie, Inrichtingsploeg en Communicatie & marketing, en laten zo het (jonge) publiek kennis maken met de mensen achter die grote museummuren.

<https://www.bonnefanten.nl/nl/kunst-kunstenaars/at-home/tussekunstencollegas>

Door de ogen van

Als jongeren niet naar het museum kunnen komen, brengen wij het museum naar hen toe, dacht YO. Vanwege de lockdown en sluiting van het museum konden de YO'ers geen live rondleidingen geven aan het publiek. Hier hadden ze een geschikte oplossing voor: een videotour waarin YO'ers een zelfgekozen kunstwerk toelichten. Ieder op zijn/haar/hen eigen wijze. <https://www.bonnefanten.nl/nl/kunst-kunstenaars/at-home/doordeogenvanyo>

YOUNG OFFICE x Chiron Floris

Om de YO'ers duidelijk zichtbaar en herkenbaar te maken als afdeling tijdens activiteiten en evenementen, zijn ze een samenwerking aangegaan met een modeontwerper. In de zoektocht naar een geschikte ontwerper werden ze geholpen door de organisatie van FASHIONCLASH festival.

De YO'ers hebben uit de verschillende ontwerpers die zich hadden aangemeld, Chiron Floris gekozen. Chiron is een modeontwerper uit Maastricht die zich laat inspireren door werkkledij en de stad Maastricht, en veel waarde hecht aan duurzaamheid. Voor de YO'ers een 'perfect match'.

Samen met Chiron werd een unisex jasje gecreëerd, geïnspireerd op - met name de rode bloedlijn in het werk - *The Walthamstow Tapestry* van Grayson Perry. De YO'ers maakten daarop hun eigen patchwork waardoor ieder jasje uniek is.

Quiet Community Maastricht

YOUNG OFFICE trad dit jaar ook buiten de museummuren. In samenwerking met de Quiet Community, een stichting voor minima, ontwikkelden de YO'ers verschillende kunststopdrachten verbonden aan onze collecties om thuis uit te voeren. Namens YO deelde de Quiet Community goodiebags uit (gevuld met de kunststopdrachten, de bijbehorende materialen en enkele leuke hebbedingetjes) aan gezinnen met jongeren tijdens een van de lockdowns. De resultaten van de kunststopdrachten konden online gedeeld worden. Het was een manier om jongeren kennis te laten maken met het Bonnefanten, maar om ze ook in deze moeilijke tijd iets te bieden waarmee ze zich konden uiten en in contact konden komen met andere jongeren. Met deze positief ontvangen

actie bereikten we maar liefst 100 (bijstands) gezinnen.

Eén van de bijgevoegde opdrachten was 'Maak je eigen mini kapel!', verbonden aan het werk *Church I* door Helen Verhoeven. De opdracht bestond uit een vouwplaat met bijgevoegd vliegerpapier om de glas in lood ramen van het kunstwerk na te bootsen. Aan deze opdracht was een kleinschalige tentoonstelling met vernissage gebonden in het inloophuis van de Quiet Community. 36 door deelnemers gemaakte kapelletjes waren hier te zien. YOUNG OFFICE liet hiervoor speciale vitrines maken en zorgde voor de inrichting van de tentoonstelling.

Museum Tinguely AHOY!

Op 2 en 3 augustus meerde het Zwitserse Museum Tinguely aan op de Maas bij het Bonnefanten. Ter ere van het 25-jarig jubileum van het museum maakte het met het schip MS Evolutie een bijzondere reis door Europa. Hierbij werd er aangemeerd op locaties die van belang waren tijdens het leven van kunstenaar Jean Tinguely. YOUNG OFFICE nodigde twee groepen jongeren uit van het AZC Maastricht om samen een workshop te doen met geluid en water. De dag daarna was de boot ook voor regulier publiek te bezoeken en konden bezoekers een 'Message in a bottle' achterlaten tijdens de inloopworkshop. Ook bij deze workshop hielpen de YO'ers de bezoekers.

INKOM 2021

Op 19 augustus verzorgden de YO'ers verschillende speedtours in het museum tijdens de INKOM 2021, de introductieweek voor studenten. Daarnaast maakte YO een *Confession Wall* waarbij bezoekers prikkelende vragen

kregen en hun antwoorden anoniem op het raam konden schrijven. In totaal bezochten zo'n 330 studenten het museum.

Cultura Nova

YOUNG OFFICE bemande voor tien dagen het Bonnefanten pop-up paviljoen op Cultura Nova waar het museum het werk *BLKNWS* van Kahlil Joseph presenteerde. Bezoekers werden uitgenodigd om een krantenkop te maken voor een groep of persoon waarvan zij vonden dat ze het verdienen om gehoord te worden door de media.

Museumnacht – Art Appetizer

Eind oktober kon het Bonnefanten de deuren openen voor enthousiaste bezoekers van de Museumnacht Art Appetizer. Vanwege de geldende coronamaatregelen waren er minder bezoekers toegestaan dan bij een reguliere Museumnacht. De sfeer bij zowel het publiek als bij het YO- en Bonnefantenteam was er echter niet minder om. Naast de wereldpremière van *Parallax* door Opera Zuid, de presentatie van de Hermine van Bers Foundation Visual Arts Prize, de performance door Antoine Berghs en de live restauraties door experts van de SRAL, kreeg YOUNG OFFICE 'carte blanche'. Vier YO'ers namen het podium om hun eigen interpretatie of reactie te geven bij een aantal kunstwerken in het museum.

Ready, set, ...YO!

YOUNG OFFICE heeft gedurende het schooljaar vooral veel digitaal verwezenlijkt, waardoor ze zochten naar meer 'tastbare' zaken. De YO'ers zochten naar een toegankelijke en leuke manier om als jonge bezoeker naar kunst te kijken. Na verschillende brainstorms kozen ze een kaartspel. In het maakproces kregen ze een training van Anita Liemburg om verschillende Visual Thinking strategieën en technieken onder de knie te krijgen, zodat ze deze ook konden integreren in hun spel. Marie Baarspul gaf de YO'ers een training in inclusief schrijven. Het kaartspel *Ready, set, ... YO!* Zal naar verwachting klaar zijn in het voorjaar 2022.

Het Plan Diversiteit & Inclusie werd in 2021 vastgesteld door de directie en de raad van toezicht. In 2021 zette het Bonnefanten de hieronder beschreven stappen rondom diversiteit en inclusie. We zijn ons ervan bewust dat het *work in progress* is en dat het de nodige tijd in beslag neemt om veranderingen in de organisatie zo duurzaam mogelijk te maken.

Interne Werkgroep Diversiteit en Inclusie

Dit jaar werd de interne werkgroep Diversiteit en Inclusie opgericht. Binnen deze groep worden verschillende afdelingen gerepresenteerd, zodat er vanuit verschillende invalshoeken gekeken kan worden naar diversiteit en inclusie in het Bonnefanten. De werkgroep heeft een analyserende en adviserende functie binnen de organisatie. Per kwartaal focussen zij zich op een bepaald thema, zodat er gerichte en duidelijke adviezen opgesteld kunnen worden voor de directie. Die zal op zijn beurt actiepunten opstellen en (laten) uitvoeren. Om iedereen in de organisatie erbij te betrekken, geeft de werkgroep regelmatig suggesties op het gebied van literatuur, tentoonstellingen, documentaires en dergelijke rondom de thema's diversiteit en inclusie. Tevens doet zij voorstellen rondom lezingen en trainingen voor het personeel waarmee zij concreet aan de slag kunnen. Om goed advies te geven is het van belang dat de werkgroep eerst zelf meer kennis opdoet. De komende tijd zal de werkgroep zich daarom verder bekwamen.

Toegankelijkheidsonderzoek

De Nationale Vereniging de Zonnebloem, met een focus op personen met een lichamelijke beperking, voerde dit jaar een toegankelijk-

heidsonderzoek uit in het Bonnefanten. Dit onderzoek bestond uit twee delen:

- **Mystery visits:** van 19 juli t/m 1 augustus 2021 werd het Bonnefanten bezocht en beoordeeld op de toegankelijkheid door mensen met een rollator, handbewogen rolstoel en elektrische rolstoel. Dit werd gedaan aan de hand van een vragenlijst die door de Zonnebloem is opgesteld.
- **Technische keuring:** Op 9 september 2021 vond er een technische keuring plaats. Een keurmeester van de Zonnebloem nam tijdens een keuring alle ruimtes en gebieden van het Bonnefanten onder de loep. Bij de keuring werd gebruik gemaakt van speciale meetinstrumenten en werden de normen en richtlijnen van ITs 2020 (Integrale Toegankelijkheid standaard) aangehouden. De uitkomsten van het toegankelijkheidsonderzoek werden uitgebreid besproken met de hoofden van de afdelingen en de directie. Op basis hiervan zijn er acties opgesteld om de toegankelijkheid van het museum te verbeteren.

Sunflower Keycord

Sinds 2021 erkennen wij het Sunflower Keycord. Dit keycord is een discreet teken dat de drager (of iemand die bij hen is) een verborgen beperking heeft en extra hulp nodig heeft. Het Sunflower keycord geeft geen speciale privileges t.o.v. andere bezoekers. Het vergt dus geen aanpassingen. Het is slechts een herkenning en erkenning voor buitenstaanders waardoor meer begrip wordt verkregen als iemand iets meer tijd nodig heeft of wat meer hulp.

Genderneutraal Bonnefanten

De jongerenafdeling van het Bonnefanten, YOUNG OFFICE, keek dit jaar met een kritisch en inclusief oog naar ons museum. Op basis van hun bevindingen pasten we onze omroeptekst aan van 'Beste dames en heren' naar 'Beste bezoekers' en zijn we in het proces om alle onze toiletten genderneutraal te maken. Hierbij willen we al onze bezoekers zich welkom en gezien laten voelen.

Charter Diversiteit

Het netwerk Diversiteit organiseerde in samenwerking met Gemeente Roermond en Diversiteit in Bedrijf een Charterbijeenkomst voor ondertekenaars van het Charter Diversiteit. Vanwege de coronapandemie ging deze niet door in 2021, maar staat nu gepland in maart 2022.

Musea Bekennen Kleur

Het Bonnefanten is mede-initiatiefnemer en deelnemer van Musea Bekennen Kleur, een platform waar musea diepgaand met elkaar in gesprek gaan over de vraag hoe we gezamenlijk diversiteit en inclusie gaan waarmaken.

De actieplannen van alle deelnemers die in 2020 startten met Musea Bekennen Kleur, zijn afgerond. Eind september 2021 kwamen alle deelnemers in een feestelijke stemming bij elkaar in het Bonnefanten en presenteerden hier hun actieplan waarmee ze de komende jaren aan de slag zullen gaan. Dat resulteerde in de ondertekening van *De Verbintenis*.

Onderzoek naar diversiteit en inclusie

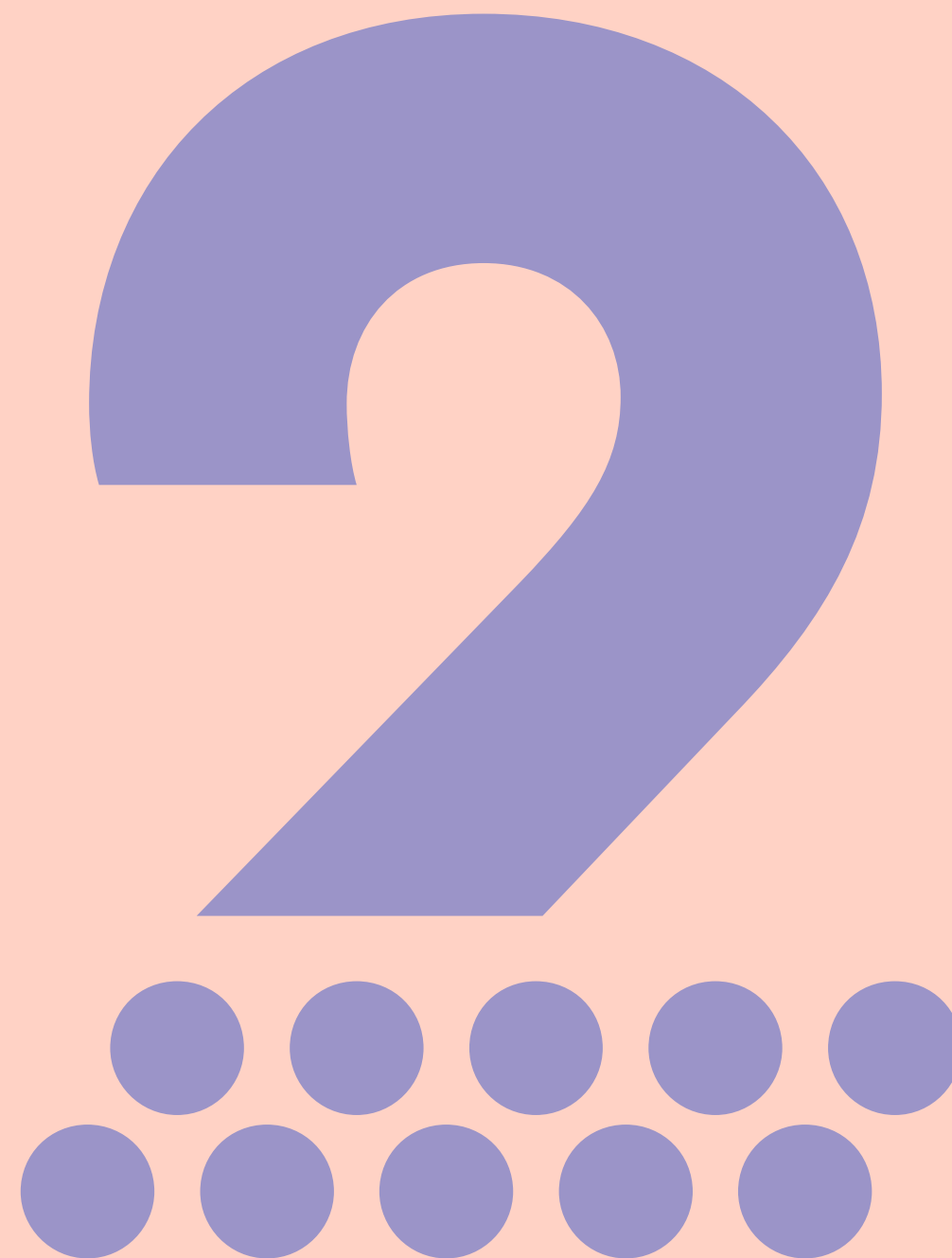
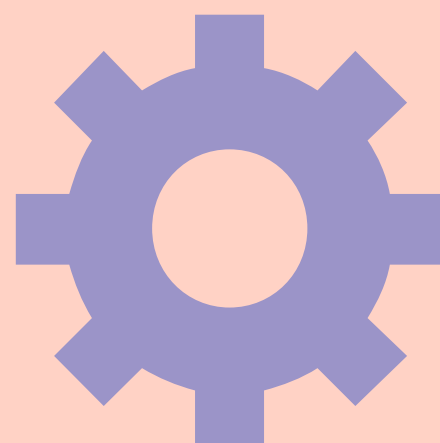
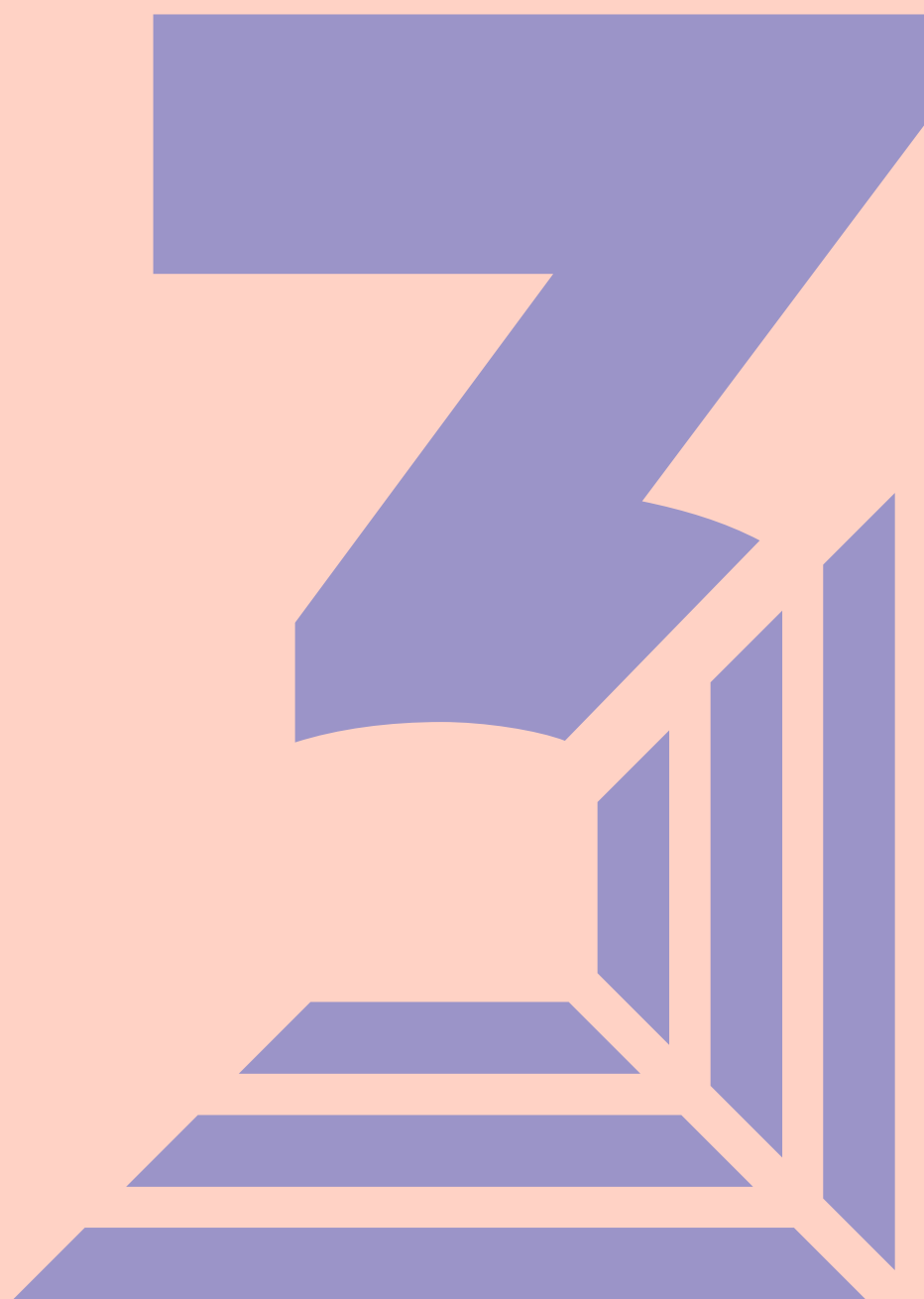
We hebben een medewerker aangetrokken die in 2022 start met een onderzoek naar diversiteit en inclusie in de programmering en collectie van het Bonnefanten, mede onder begeleiding van de Universiteit Maastricht.

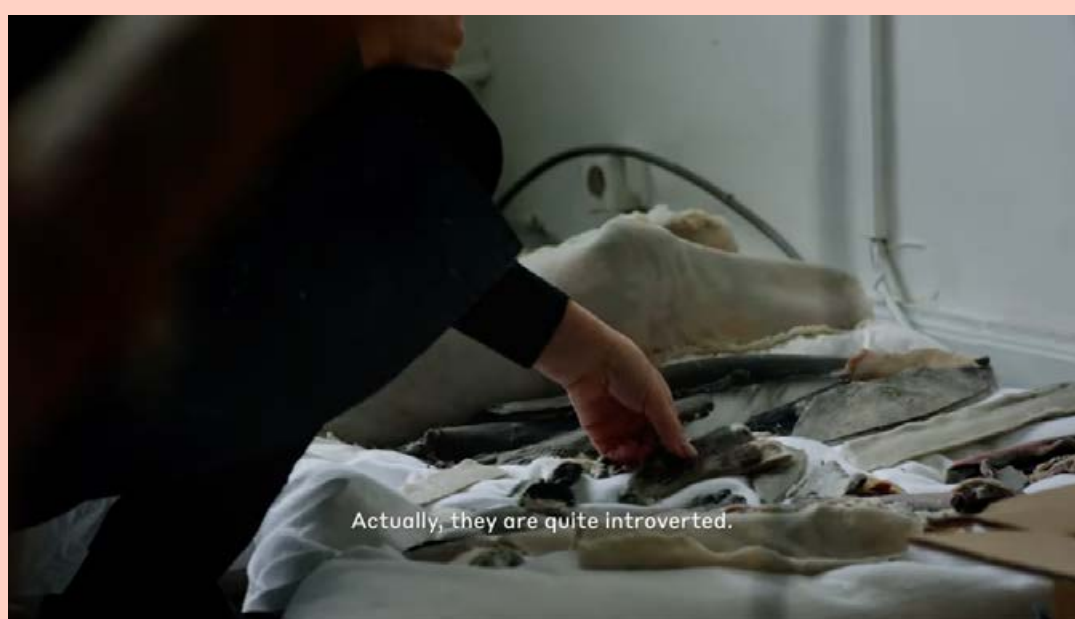
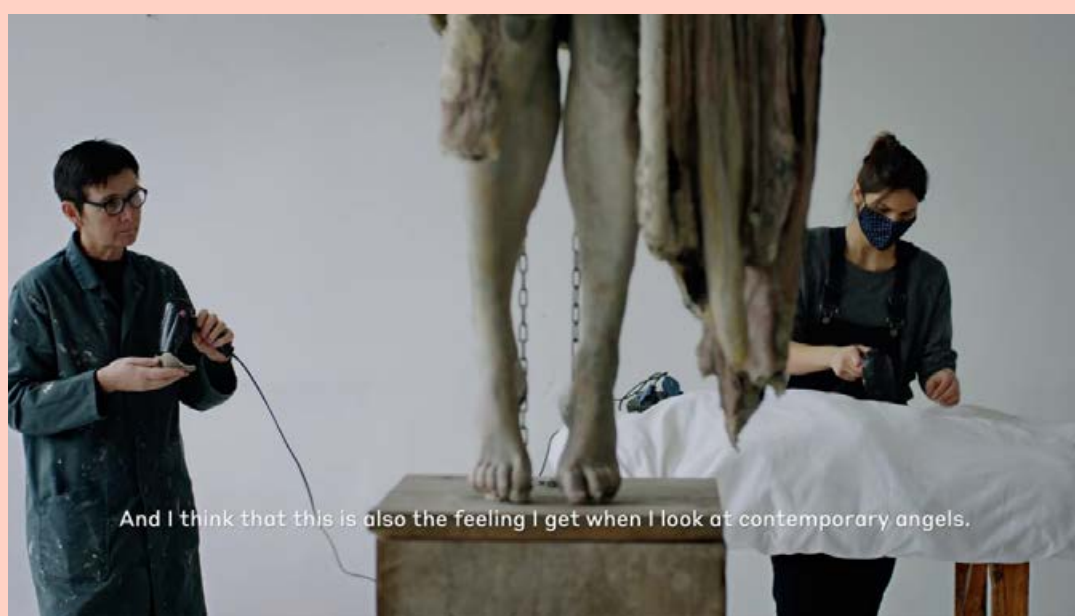
30 september 2021, Bonnefanten:
Feestelijke bijeenkomst eerste lichting

deelnemers Musea Bekennen Kleur en
presentatie van *De Verbintenis*.

DE WERELD VAN DE WERELD

Video stills uit de korte film en kunstenaarsportret *Berlinde De Bruyckere: Engelenkeel*, door Strictua

in opdracht van Bonnefantent.
©Bonnefantent 2021

Vanuit de lockdown ging Bonnefantent het nieuwe jaar in. Terwijl de tentoonstelling *SAY IT LOUD* en *Voice Over* in stilte eindigden, gloorde er licht aan de horizon. Bonnefantent deed mee aan de landelijke driedaagse pilot ‘testen voor toegang’, van 21 t/m 23 april 2021. Deze pilot werd gecoördineerd door de Museumvereniging, en deze drie dagen was het museum exclusief toegankelijk voor Museumkaarthouders op vertoon van een negatieve coronatest en een vooraf geboekt ticket. De pilot trok ruim 600 enthousiaste bezoekers.

Vanaf 5 juni ging het museum weer permanent open, wel met nog een aantal beperkende maatregelen. 2021 eindigde voor het museum wederom in een lockdown voor onbepaalde tijd, vanaf 19 december sloten de deuren.

Publiek en pers genoten van de verschillende tentoonstellingen. Een aantal quotes uit recensies en artikelen verschenen in de media:

- **Berlinde De Bruyckere, *Engelenkeel***
“*Berlinde De Bruyckere confronteert ons met onze diepste verlangens en angsten*”. – Danny Ilegems, *De Standaard* (BE)

“*Gruwelijk mooi. De sculpturen vol dood en erotiek grijpen je bij de keel. Haar expositie in Maastricht eindigt in een slagveld*.” – Sara van Binsbergen, *de Volkskrant*

- ***Brueghel en tijdgenoten: kunst als verborgen verzet?***
“*(...) de wandvullende reproductie van de Weense Kruisdraging (red. van Pieter Brueghel de Oude) vormt het startpunt van de tentoonstelling. Het is een benadering*

die een verrassende presentatie oplevert, waarin ook het werk van epigoon Pieter Breughel de Jonge met een frisse blik wordt bekeken”. – Saskia Cohen, *Museumtijdschrift*

- ***Margaret Kilgallen, that's where the beauty is.***

“*De schoonheid ligt juist in het weifelende*”. – ***** Lucette ter Borg, *NRC*

“*Een zeer mooie en fantastisch goed gepresenteerde tentoonstelling van een belangrijke vernieuwer in de kunst*.” – Jeroen Laureyns, *Klara Radio*, BE

- ***Laure Prouvost, Deep See Blue Surrounding You / Vois Ce Bleu Profond Te Fondre***

“*Hypnotische totaalervaring Deep See Blue Surrounding You: kunst als harnas tegen klimaatdreiging*”. – Dagmar Dirckx, *Het Parool*

“*(...) In de filmzaal fluistert en blaast de stem van Prouvost op het ritme van de snel bewegende beelden. Herhaaldelijk zegt ze: “You are trapped like an insect”. Gevangen als een insect in een bloem. Het is iedereen graag gegund om met Prouvosts honing verleid te worden*”. – Judith van Beukering, *Beeldenmagazine*

- ***Grayson Perry, We Shall Catch it on the Beaches***

“*De goddelijke sleur van Grayson Perry*”. – Vrouwkje Tuinman, *Trouw*

“*The people's artist. Schilder, pottenbakker, travestiet, tv-maker, schrijver, leraar: Grayson Perry is het allemaal*”. – Anna van Leeuwen, *de Volkskrant*

Een aantal highlights digitaal en op tv

In het AVROTROS programma *Nu te Zien!* verlaten museumdirecteuren hun eigen museum en reizen het hele land door om een niet te missen tijdelijke tentoonstelling te bezoeken. Vanuit hun eigen expertise en smaak laten ze de kijker zien wat er zo bijzonder is aan de tentoonstelling of kunstenaar en bij welke kunstwerken je echt even stil moet staan. Suzanne Swart, directeur Museum Voorlinden, nam de kijker mee door *Engelenkeel* van Berlinde De Bruyckere. <https://www.avrotros.nl/nu-te-zien/gemist/detail/nu-te-zien-berlinde-de-bruyckere-in-bonnefanten/>

Het AVROTROS programma *Tussen Kunst en Kitsch* koos het Bonnefantententoonstelling om een uitzending van hun programma op te nemen. De editie trok 500 bezoekers naar het museum om hun kunstwerken beoordeeld te zien worden. Het programma wordt medio 2022 uitgezonden op NPO 1.

Onze samenwerkingspartner Strictua maakte de opnames voor de eerste digitale Bonnefantententoonstelling First Fridays onder de noemer *BFF#3 Golden Oldies*. De aflevering duurde circa 20 minuten en werd in het weekend van 18 en 19 december uitgezonden in carouselprogrammering op RTV Maastricht. Dat resulteerde in circa 30.000 kijkers binnen de Gemeente Maastricht, de vooraankondiging via het Facebookkanaal van RTV Maastricht heeft ongeveer 3.500 mensen bereikt.

Communicatie & marketing in coronatijd

Tijdens de lockdownperiode bleef het publiek geïnformeerd door digitale nieuwsbrieven met tips & tricks om thuis zelf te kijken, doen en lezen; met een online *SAY IT LOUD Weekend* waarmee de gelijknamige tentoonstelling werd afgesloten; met een online Art Rocks editie; en met regelmatige social media posts op onze eigen kanalen. De persrelaties werden herhaaldelijk warm gehouden door persberichten en persoonlijke mailings over de nieuwe en in stilte aflopende tentoonstellingen.

Zowel pers en publiek lieten enthousiast van zich horen na heropening op 5 juni, wat de volgende resultaten brengt over 2021. De weergegeven groei in + is ten opzichte van 2020:

- Bezoekersaantal: 67.000
- Totale mediawaarde print, online en social media:
Totale free publicity met een waarde van circa € 10.209.465. Dit is inclusief de exposure op en groei van de social en online mediakanalen van het Bonnefantententoonstelling met een waarde van € 6.659.465.
- Facebook:
Likes: 12.337 (+258)
Volgers: 12.542 (+431)
- Instagram:
Volgers: 15.489 (+2.040)
- LinkedIn:
Volgers: 1.185 (+262)
- Digitale nieuwsbrief:
10.757 lezers (+3.362)
- Website:
* 207.522 unieke bezoekers/gebruikers
* 204.499 nieuwe gebruikers
* 305.422 sessies/bezoeken

...with the mainstream commercial art world.

They shared a studio and were really sort of...

or the centre where everything is happening in a small town.

Video stills uit de korte film en kunstenaarsportret *Margaret Kilgallen: that's where the beauty*

is., door Strictua in opdracht van Bonnefantententoonstelling, i.s.m. gastcurator Courtney Finn. ©Bonnefantententoonstelling 2021

Video stills uit de korte film en tentoonstellingsvideo *HUID*, door

Strictua in opdracht van Bonnefantent. ©Bonnefantent 2021

Dit is een daling van 6% in online bezoeken ten opzichte van 2020. Deze daling is inherent aan de lockdowns in verband met Covid-19.

* Sinds de zomer werkt de e-commerce op de website en is de online omzet meetbaar. In 2021 was er €109.424,31 aan online omzet (tickets).

- YouTube:
Weergaven: 431,3K (+322,1K, is + 395%)
Kijktijd (uur): 3,9K (+2,4K, is +260%)
Abonnees: 223 (+56, is +12%)

In 2021 heeft het Bonnefantent - gestimuleerd door Covid-19 - het idee opgepakt om een digitaal kanaal op te zetten. Bonnefantent TV omarmt alle digitale producties die het museum al opzet en brengt die samen onder één noemer op het Bonnefantent YouTube kanaal, en vult deze aan met nieuwe initiatieven en ideeën. In 2021 ontvingen we € 50.000 om Bonnefantent TV verder te ontwikkelen. Het geeft het museum de mogelijkheid om nieuwe doelgroepen te bereiken, bestaande doelgroepen en bezoekers betrokken te houden en op andere wijze onze content te ontsluiten.

Nieuwe digitale producties in 2021

- Korte videodocumentaire over kunstenaar Danaë Moons, i.s.m. Hans den Hartog Jager en een coproductie met Stichting Danaë Moons
<https://www.youtube.com/watch?v=pYwc-ZOaFsD0>
- Kunstenaarsportret van Berlinde De Bruyckere t.b.v. de tentoonstelling *Engelenkeel*
<https://www.youtube.com/watch?v=B-gA9sgn8pQ4>

- Verhalende korte video over *Zilver met Schwung*, de nieuwe schatkamer voor het Maastrichts zilver
<https://www.youtube.com/watch?v=7hkA-350yUxc>
- Korte videodocumentaire m.b.t. de tentoonstelling *Bruegel en tijdgenoten: kunst als verborgen verzet?*
https://www.youtube.com/watch?v=W-Z_3jx3pqX4
- Animatie als teaser voor de tentoonstelling *Bruegel en tijdgenoten: kunst als verborgen verzet?*
<https://www.youtube.com/watch?v=3-6ZW4aVhPM>
- Een eerste aflevering van *Kunst van het kijken*, gemaakt t.b.v. de tentoonstelling *Bruegel en tijdgenoten: kunst als verborgen verzet?*
<https://www.youtube.com/watch?v=dKIEHg4JvdY>
- Korte videodocumentaire als introductie op de educatieve tentoonstelling *HUID*
<https://www.youtube.com/watch?v=N-zG-bfrt6JE>
- Een time lapse video van het maken van de grootse installatie *Main Drag* voor de tentoonstelling *that's where the beauty is.* van Margaret Kilgallen
<https://www.youtube.com/watch?v=3M-7RnVjjnk>
- Kunstenaarsportret van Margaret Kilgallen, i.s.m. Courtenay Finn, gastcurator van de tentoonstelling *that's where the beauty is.*
<https://www.youtube.com/watch?v=zy9Al-lxLIOW>

Development & relatiebeheer

- Kunstenaarsportret van Laure Prouvost t.b.v. de tentoonstelling *Deep See Blue Surrounding You / Vois Ce Blue Profond Te Fondre*
https://www.youtube.com/watch?v=k_D-GrkfbMY

Positionering

Na de lancering van de nieuwe visuele identiteit, huisstijl en website met de collectie online in 2020, is in 2021 geïnvesteerd in de positionering van het Bonnefanten. Hoe profileren we ons naar buiten en hoe vertellen we dat. Als we een meer divers en inclusief museum willen worden, een thuishaven en place to be voor iedereen, welke stappen zijn dan nodig om dat te bereiken. Samen met een specialistische partij is een meerjaren strategie uitgewerkt en is ook gekeken naar een pay-off die deze visie kan versterken. Deze visie en pay-off zullen in 2022 verder worden uitgerold.

Op 1 september 2021 is een hoofd Development & Relatiebeheer in dienst getreden. Samen met de twee medewerkers verantwoordelijk voor de events en ontvangsten bij het Bonnefanten, vormt zij nu de nieuwe afdeling Development & relatiebeheer. Met dit team gaan we stappen nemen om meer draagvlak voor en betrokkenheid bij het museum te creëren, meer geld te genereren en de naamsbekendheid te vergroten. Goed relatiebeheer leidt tot succesvolle werving. Met een gedegen geef-structuur betrek en behoud je donateurs en sponsors en trek je nieuwe gevers aan. Een toekomstvisie met een beleids- en stappenplan én een onderliggende geefstructuur voor Development & relatiebeheer, is sinds het laatste kwartaal 2021 in ontwikkeling.

Naast het ontwikkelen van een Development-strategie en -structuur hebben we afgelopen jaar de contacten met het bestaand netwerk van overheden, fondsen, loterijen, bedrijfsleven en particulieren verder onderhouden, geïntensiveerd en tevens nieuwe contacten aangeboord.

Relatiebeheer

De directie heeft in 2021 tijd en energie gestopt in het persoonlijk ontmoeten van gemeenteraadsleden van de Gemeente Maastricht en de Statenleden van de Provincie. De leden kregen een privérondeleiding, de directie sprak met hen over de doelen en vergezichten van het Bonnefanten, en over hun visie op cultuur en kunst in de stad en de regio. De directie heeft deze gesprekken zeer op prijs gesteld en wil deze intensievere kennismakingen voortzetten. Ook kijkt het Bonnefanten uit naar nadere kennismakingen met gemeenteraadsleden uit de Provincie Limburg te be-

ginnen met Venlo, Sittard-Geleen, Roermond en Heerlen.

De zakelijk directeur sprak één op één met de leden van stichting Mecenaat aan de Maas en heeft opgehaald waar deze leden behoefte aan hebben, en hoe ze de relatie met het museum zien. Tevens sprak hoofd Development & relatiebeheer hen om kennis te maken en de relaties aan te trekken bij gebrek aan events en bijeenkomsten. Dit heeft goed gewerkt voor meer begrip en verbinding.

Door Covid-19 zijn relatiebeheerevents afgezegd, zoals een grootschalig geplande besloten bijeenkomst op 25 november 2021. Het was dan ook niet makkelijk om tijdens de pandemie nieuwe relaties te betrekken, maar we zijn verheugd dat we intensief contact hebben gelegd met stichting Ammodo, Meester Koetsier Foundation, Gieskes-Strijbis Fonds en Fonds 21 Extra, het speciale programma van Fonds 21.

Publieke inkomsten

Naast de overheidssubsidies van de Provincie Limburg en het ministerie van OCW, heeft het museum nog subsidies mogen ontvangen voor bijzondere projecten zoals het nieuwe digitale initiatief Bonnefanten TV. Hiervoor heeft het museum twee subsidies ontvangen: € 15.000 van de Gemeente Sittard-Geleen in relatie tot de Kunstuitleen in deze gemeente, en € 35.000 van de Gemeente Maastricht. Voor de reguliere kosten voor de Kunstuitlenen in Sittard-Geleen en in Roermond, ontving het Bonnefanten subsidies van betreffende gemeentes.

En het langlopende onderzoek naar een professionele aanlichting van het Aldo Rossi gebouw, wordt afgerond. Voor het ontwerp

van Peter van Kempen en de uitvoering van de aanlichting, zijn financiële bijdragen toegekend door de Provincie Limburg en de Gemeente Maastricht van respectievelijk € 116.000 en € 20.000. Het Bonnefanten is de lokale en provinciale overheid heel dankbaar dat daarmee de realisatie mogelijk is. Wij verwachten eind maart 2022 de eerste pilot van de aanlichting, waardoor de skyline van Maastricht ook 's avonds door het museum wordt verrijkt.

Private inkomsten

Afgelopen jaar heeft de fondsenwerving in het kader van projecten c.q. aankopen en restauraties, nieuwe bijdragen opgeleverd van onder andere het Mondriaan Fonds, het VSB-fonds, Fonds 21, Meester Koetsier Foundation en Prins Bernhard Cultuurfonds. Dankzij de steun en betrokkenheid van de diverse fondsen, heeft het Bonnefanten in 2021 veel mooie projecten kunnen realiseren en staan er aantal bijzondere projecten op de planning voor 2022.

Mondriaan Fonds

Dankzij de Coronaregeling Medewerkers Collectiebeleid van het Mondriaan Fonds hebben we een subsidie van € 50.000 ontvangen voor het aantrekken van een erfgoedtalent. Deze tijdelijke medewerker start in 2022 aan het onderzoek naar diversiteit & inclusie in de programmering en collectievorming van het Bonnefanten in de afgelopen tien jaar. Ten behoeve van de tentoonstelling *The Derailment of the Usual* van Paul Devens (opening februari 2022) heeft het museum in 2021 een toekenning ontvangen van het Mondriaan Fonds voor een bedrag van € 22.500, dat in 2022 wordt uitbetaald.

Zaaloverzicht tentoonstelling *that's where the beauty is.* van Margaret Kilgallen, 2021. ©Peter Cox 2021

Ook heeft het Mondriaan Fonds in 2021 diverse kunstenaarshonorariums verstrekt, en wel voor Laure Prouvost, Paul Devens (opening februari 2022) en Melati Suryodarmo (opening juni 2022).

Tevens steunt het Mondriaan Fonds genereus het Bonnefanten collectieprogramma 2022-2023 met € 180.000.

Meester Koetsier Foundation

Dit fonds stimuleert projecten ten behoeve van onderwijs op het gebied van mode, connectie en textielkunde. Ten behoeve van de restauratie van de werken van kunstenaar Ferdi, heeft het Bonnefanten € 10.000 ontvangen van de Meester Koetsier Foundation. De presentatie van dit restauratieproject is in 2022 en 2023.

Fonds 21

De tentoonstellingen van Margaret Kilgallen en Laure Prouvost werden ieder gesteund door Fonds 21 met een bedrag van € 25.000. De bijdrage voor de presentatie van Prouvost wordt in 2022 uitbetaald.

Institut français des Pays-Bas

Het Institut français des Pays-Bas heeft een bedrag van € 1.500 gesponsord voor de tentoonstelling van Laure Prouvost.

Prins Bernhard Cultuurfonds

Voor de educatieve tentoonstelling *HUID* – onderdeel van euregionaal samenwerkingsproject *ELEMENTS* – heeft het museum van het Prins Bernhard Cultuurfonds een toekenning gekregen van € 5.000.

YOUNG OFFICE

YOUNG OFFICE, de jongerenafdeling van het Bonnefanten, kon ook in 2021 haar activiteiten voortzetten dankzij financiële steun vanuit Fonds 21, VSBfonds en het Elisabeth Strouven Fonds voor het totaal bedrag van € 80.000.

VriendenLoterij

De VriendenLoterij (voorheen BankGiro Loterij) is ook in 2021 een belangrijke geldgever geweest. Van hen ontvingen we een structureel bedrag van € 200.000, die we voor de aankoop van nieuwe werken voor de collectie inzetten. Naast de vaste bijdrage ontvingen we dankzij deelnemers die voor het Bonnefanten meespelen met de VriendenLoterij, een geormerkte bijdrage van € 21.121.

Stichting Mecenaat aan de Maas

Stichting Mecenaat aan de Maas is het huis van de sponsors. Het huis kende afgelopen jaar veertien Mecenassen waarvan de overeenkomsten in 2021 voor drie jaar zijn verlengd voor een totaalbedrag van € 27.000, waarvan € 24.000 in 2021 is gefactureerd. We kijken naar een versterking van deze stichting met aandacht voor het betrekken van meer bedrijven, meer donateurs en meer goede gevers. Hiertoe zijn we op zoek naar wervende bestuursleden, die met het museum langdurige relaties gaan opzetten met gulle gevers.

Het Bonnefantenmuseum Fonds

Het Bonnefantenmuseum Fonds is een fonds dat is ingericht voor de lange termijn. Op de lange termijn kan een gunstig rendement het Bonnefanten in staat stellen om zich te blijven ontwikkelen als een kunst- en kun-

stenaarsmuseum met een onderscheidend profiel. Het Bonnefantenmuseum Fonds is ondergebracht bij het Elisabeth Strouven Fonds, die het beheert en belegt. In 2021 ontving het Fonds € 19.184. Het fondsenpodium IKPASBIJ is een platform dat door het Elisabeth Strouven Fonds in het leven is geroepen om de verschillende steunfondsen onder de aandacht te brengen bij donateurs en gevers.

Vereniging Vrienden van het Bonnefanten

De Vereniging Vrienden van het Bonnefanten (VVB) is een actieve vereniging die beeldende kunst en het museum meer bekendheid geeft door het organiseren van tal van activiteiten voor haar leden. Helaas hebben er door Covid-19 afgelopen jaar bijna geen activiteiten plaatsgevonden. Op dit moment telt de Vereniging Vrienden van het Bonnefanten 274 leden. Door het lidmaatschap steunen de Vrienden het museum als ambassadeur maar ook financieel. Een vast gedeelte van de ledenbijdrage wordt gereserveerd voor het 'Aankoopfonds Vrienden' dat het museum in staat stelt aankopen mogelijk te maken. In 2021 heeft er geen aankoop plaatsgevonden.

Verzamelaars netwerk

Het in 2019 gestarte netwerk gericht op verzamelaars in de regio, kwam in 2021 één keer bijeen, bij verzamelaars Miny en Jacques Defauwes in Heerlen. Deze groep enthousiaste ambassadeurs van de kunsten, ervaart het praten over kunst en het elkaar tonen van ieders collectie als een voorrecht. Artistiek directeur van het Bonnefanten maakt actief deel uit van de groep. Dit verzamelaarscollectief kan op termijn ook in materiële zin bijdragen aan de ontwikkeling van het museum.

Culturele events

In 2021 zijn events en ontvangsten ondergebracht bij de nieuwe afdeling Development & relatiebeheer. Door corona is het besef over het belang en de relevantie van fysieke culturele evenementen alleen maar gegroeid. Iedereen verlangt ernaar om samen naar kunst en tentoonstellingen te kijken, om culturele belevenissen te delen. Vele events werden geannuleerd, doorgeschoven of in aangepaste vorm georganiseerd.

Er is alles op alles gezet om een aantal events toch door te laten gaan, waaronder de light versie van de befaamde Museumnacht Maastricht op vrijdag 30 oktober. Het maximaal aantal tickets van 1.500 was in no time uitverkocht en zo'n 45% hiervan kwam naar het Bonnefanten om te genieten van kunst en alle activiteiten.

Daarnaast organiseerde het events team de presentatie op de boot van het 25-jarige Museum Tinguely, de opnamedag van *Tussen Kunst en Kitsch*, en de activiteiten rondom de Nederlandse Dansdagen met de opening van de presentatie van werk van Toer van Schayk en de performance van Gosse de Kort in de Cupola.

Vanwege Covid-19 is de jaarlijkse nieuwjaarsreceptie van Maastrichtse culturele instellingen een jaar doorgeschoven, net als de jaarlijkse Bonnefanten TEFAF Welcome Party. Ook de openingen van de tentoonstellingen *HUID, that's where the beauty is.* van Margaret Kilgallen, *We Shall Catch it on the Beaches* van Grayson Perry en het eerste relatie- en netwerkevent voor sponsors, partners en relaties, konden niet doorgaan. De openingen van de tentoonstellingen van Berlinde De

Museumnacht Art Appetizer in Bonnefanten. ©Manor Lux 2021

Opnames tv-programma *Tussen Kunst en Kitsch* in het Bonnefanten, 2021.
©Michiel Elsevier Stokmans 2021

Development & relatiebeheer

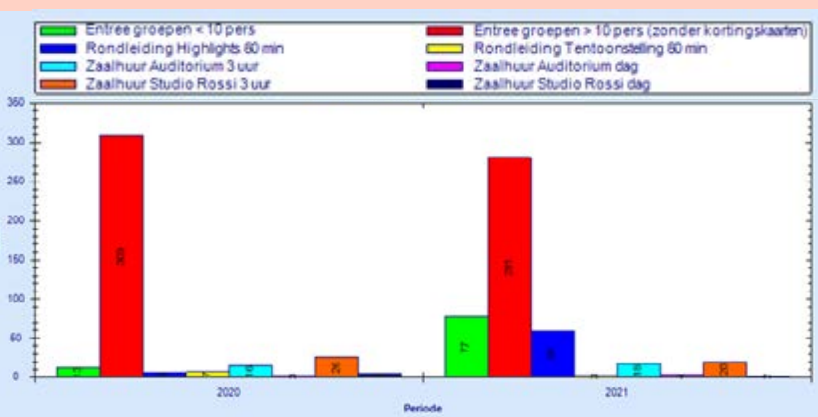
Bruyckere en Laure Prouvost gingen gelukkig wel door.

Commerciële evenementen & ontvangsten

De gevolgen van Covid-19 zijn desastreus voor alle commerciële evenementen. Dat betekent dat we met commerciële evenementen nauwelijks inkomsten hebben gegenereerd.

Zakelijk verhuur & rondleidingen

Het zakelijk verhuur en de rondleidingen zijn in 2021 nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2020. Ook vonden in 2021 net als in 2020 weinig zakelijke reserveringen plaats vanwege corona. Opvallend is dat de groepsreserveringen zijn toegenomen ten opzichte van 2020.

Netwerken

In 2021 hebben we een aantal zoombijeenkomsten van het Netwerk Cultuurmecenaat bijgewoond waaronder de bijeenkomst met Margot van der Sluis van het Erasmus Trustfonds. Tevens hebben we deelgenomen aan een fysieke bijeenkomst bij ARTIS met als thema 'Verkeerd geld, verkeerde gevers'. Afgelopen jaar hebben we ook deelgenomen aan elf online bijeenkomsten en twee fysieke ontmoetingen van het Platform Cultuur Locaties waarvan de laatste bijeenkomst in het

Overige samenwerkingsverbanden

teken stond van 'Partnerships in realiteit'. We zijn steeds geïnteresseerd in (nieuwe) relevante samenwerkingsverbanden die bijdragen aan een positieve beeldvorming van het museum in het algemeen of een activiteit in het bijzonder. Het Bonnefanten participeert in diverse samenwerkingsverbanden:

- Lokaal zijn we vertegenwoordigd in onder andere: Stichting Cultuur in Maastricht (voorheen Cultureel Overleg Maastricht), Maastricht Convention Bureau en Maastricht Marketing, Museumnacht Maastricht, Expat Center Maastricht Region, TEFAF Maastricht.
- Nationaal is het museum mede-initiator en deelnemer van Musea Bekennen Kleur: het samenwerkingsverband waarin Nederlandse musea onderzoek doen naar vraagstukken rondom diversiteit en inclusie binnen de museale sector. De insteek van de samenwerking binnen Musea Bekennen Kleur betreft niet slechts de zichtbare activiteiten maar gaat juist over aandacht voor het gezamenlijke proces. Het doel is om musea duurzaam te verenigen in hun streven om diversiteit en inclusie daadwerkelijk te verankeren in het DNA van de verschillende organisaties op de vier P's: Personeel, Publiek, Programma, Partners.
- Nationaal is het museum lid van de Museumvereniging en opereert zij in het mini-convent (o.a. Groninger Museum, Frans Hals Museum, Van Abbemuseum, Museum Boijmans van Beuningen, Stedelijk Museum Amsterdam, Centraal Museum, Kröller-Müller Museum en het Kunstmuseum Den Haag) en in het zakelijk convent (Dordrechts Museum, Van Abbe Museum, Teylers Museum Haarlem, etc.).
- Het museum is aangesloten bij de Stichting

Behoud Moderne Kunst (SBMK).

- Netwerk Cultuurmecenaat: dit netwerk bestaat uit de directeuren en hoofden development van 30 Nederlandse culturele instellingen, die hun development activiteiten en in het bijzonder hun inkomsten uit major gifts willen versterken door actief kennis en ervaring uit te wisselen.
- Euregionaal is in 2021 de eerste keer het samenwerkingsproject *ELEMENTS* gerealiseerd. Dit was een pilot, met het doel om een solide en langdurige samenwerking te bestendigen. Deelnemende kunstmusea en -instituten: Bonnefanten, Bureau Europa, Jan van Eyck Academie en Marres in Maastricht; SCHUNCK in Heerlen; De Domijnen in Sittard-Geleen; Z33 in Hasselt; FLACC en CIAP in Genk; en Espace 251 Nord in Luik. De samenwerking bood alle partners een uitgesproken kans om voor een breder (inter)nationaal publiek de interessante diversiteit van de kunstinstellingen in de euregio te benadrukken.
- Eind 2020 is een oriëntatie en onderzoek gestart door Kulturbüro Region Aachen Zweckverband om een euregionale museumkaart te realiseren voor de euregio Maas-Rijn. In 2021 is hier een vervolg op gekomen en door Kulturbüro Region Aachen Zweckverband een businessplan opgesteld. Een vervolg en eventuele stappen volgen in 2022.
- Internationaal is het Bonnefanten actief met de tweejaarlijkse uitreiking van de BACA (Bonnefanten Award for Contemporary Art), in 2022 wordt de volgende BACA-prijs uitgereikt aan Melati Suryodarmo.
- Het Bonnefanten is sinds 2020 lid van Kunsten'92. Dit is het nationale netwerk van culturele instellingen die de politieke lobby

verstevigt en tijdens Covid-19 de taskforce heeft opgezet als gesprekspartner van de overheid.

- Het Bonnefanten participeert in het landelijk netwerk Platform Cultuur Locaties. Dit platform ondersteunt musea, theaters, muziekpodia en vergelijkbare cultuurhuizen in hun groei en profilering als bestemming voor evenementen en congressen.
- Artistiek directeur is sinds 2014 lid van het Global Museum Leaders Colloquium. Dit is een leiderschapsprogramma van het Metropolitan Museum of Art in New York dat zich richt op het stimuleren en faciliteren van een mondiale intervisie over museum-management en collectiebeleid.

Front Office

De Front Office van het Bonnefanten omvat de publiekstaken ticketverkoop, de Museumshop en de Kunstuitleen.

Ontwikkelingen corona

Op zaterdag 5 juni gingen de deuren van het Bonnefanten, inclusief de museumshop en de Kunstuitleen, weer open, na bijna 6 maanden dicht te zijn geweest. Besloten was de openingstijden en -dagen te verruimen. Tot en met 31 augustus (einde zomervakantie) was het museum extra geopend op maandagen én een uur eerder open, namelijk van 10.00 tot 17.00 uur. Op 19 december 2021, vlak voor kerst, sloot het museum helaas weer de deuren.

Project Bonnefanten balies & hosts

Dankzij een subsidie van € 55.000 in 2020 van het Kickstart Cultuurfonds, kon het Bonnefanten een nieuwe ticketbalie en nieuwe infobalies voor onze vrijwilligers aanschaffen en Bonnefanten Hosts inhuren. Dit alles ter bevordering van een aangename en tevens veilige bezoekerservaring van bezoekers en medewerkers, gedurende de verplichte coronamaatregelen. De ticketbalie en de balies van de museumshop en de Kunstuitleen werden gescheiden, om op veilige afstand van elkaar te kunnen werken en een verplichte veilige looproute te kunnen garanderen. Daarnaast konden we daardoor onze bezoekerscapaciteit op een verantwoorde manier per dag met 50% verhogen (van 300 naar 450). Gezien de afgekondigde lockdown eind 2020, konden we de nieuwe indeling en hosts inzetten vanaf heropening op zaterdag 5 juni 2021 en werden de nieuw geïnstalleerde balies operationeel.

Vanaf 16 juli startten de nieuwe Bonnefanten hosts. Het doel van dit nieuwe team, als een verlengstuk van team Front Office, was bij te dragen aan de verhoging van de bezoekerservaring en informatieverschaffing rondom de implementatie van alle coronamaatregelen. Tegelijkertijd assisteerden deze hosts bij een goede doorstroming van bezoekers, bij educatieve (school)groepen en bij het afhandelen van (telefonische) reserveringen.

De Bonnefanten hosts werden t/m 30 augustus ingezet, het laatste weekend van de zomervakantie 2021.

Museumshop

De museumshop vormt een belangrijk onderdeel van het museum en de reis van de museumbezoekers, zowel fysiek als digitaal. Naast het feit dat de shop bijdraagt aan de totale beleving van onze bezoekers, is de collectie van de museumshop een afspiegeling van zowel de te bezichtigen tentoonstellingen, als ook van de thema's zoals omschreven in de missie en visie van het museum. Ook zorgen we ervoor dat de collectie van de museumshop alle verschillende doelgroepen die het Bonnefanten bezoeken, bedient. In 2021 zijn er plannen ontwikkeld om winkels te plaatsen in de Kunstuitleen Sittard-Geleen en Roermond, ter bevordering van de branding van het museum en van de inkomensstroom van de winkel(s). De eerste stappen worden in 2022 gezet in Kunstuitleen Sittard-Geleen.

Overzicht Museumshop in het Bonnefanten. ©Bonnefanten 2021

Ontwikkelingen van team Front Office naar team Publieksservice

Op 30 september 2021 presenteerde de Coördinator Front Office het plan *Toekomstvisie Front Office*. Dit plan beschrijft de weg die wij met het gehele Bonnefantenteam, en team Front Office in het bijzonder, inslaan. Het doel is om meer bezoekers naar het museum te trekken en meer omzet te genereren. Deze strategie moet tevens gaan leiden tot meer upselling; als je een ticket koopt voor een museumbezoek kun je tenslotte ook een publicatie kopen, Vriend worden of een abonnement afsluiten bij onze Kunstuitleen.

Om deze doelen te bereiken zijn binnen team Front Office de volgende kernwaarden geformuleerd: gastvrij, geïnformeerd, multidisciplinair & geamuseerd. De vervolgstappen van dit plan dienen dan ook deze kernwaarden te bevorderen. Op die manier kunnen wij als team Publieksservice bijdragen aan het behalen van de doelstellingen van het Bonnefantenteam.

Een eerste stap die werd gezet, is een nieuwe invulling geven aan de nog in te vullen uren binnen team Front Office. In plaats van twee personen aan te nemen die elk één dag per week plus één weekend per maand en binnen één discipline werkzaam zijn, werd besloten één nieuwe medewerker aan te nemen die beide gaten opvult. Deze medewerker werkt dus vaker én is werkzaam binnen alle disciplines binnen de afdeling Front Office (ticketbalie, museumshop en Kunstuitleen). Op deze manier bevorderen we multifunctionaliteit, samenwerking en communicatie en verhogen we verantwoordelijkheidsbesef en teamspirit. Tevens werd er een nieuw profiel

medewerker Publieksservice opgesteld, op basis van de vier kernwaarden en de volgende uitgangspunten: deel van de oplossing, neemt verantwoording, geeft het goede voorbeeld, Digital Smart. Vervolgens wordt in 2022 de naam Front Office veranderd in Publieksservice, omdat dit de lading beter dekt. De naam Publieksservice geeft een adequaat beeld van wat de afdeling beoogt en doet.

Webshop & nieuw kassasysteem

De webshop is een klantvriendelijke gerichte service, die het museum onze (potentiële) klanten en bezoekers biedt. De webshop biedt de bezoekers de mogelijkheid tot een herhaalbezoek op afstand en is daarmee een imago versterkend en service verhogend middel. Tevens zorgt de webshop op den duur voor extra omzet.

In 2021 werd het plan voor de nieuwe webshop verder uitgewerkt. Er is gekeken hoe we de webshop efficiënter kunnen inzetten om bovenstaande doelen te bereiken. Naast een nieuwe webshop, die in samenwerking met Bureau Caramel en Websignaal ontwikkeld zal worden, is het noodzakelijk dat er een nieuw kassasysteem inclusief een voorraadsysteem wordt aangeschaft. Het systeem werkt daarnaast samen met de bestaande (financiële) software die wordt gebruikt binnen het Bonnefantenteam, en lost tevens problemen op binnen het huidige kassasysteem. De realisatie van de nieuwe webshop is gepland voor 2022.

Ontwikkelingen KPI's

De totale omzet van de museumshop in 2021 bedroeg €227.499 (11.000 transacties). Dit is een omzetstijging van 64% ten opzichte van 2020 (€138.980 met 8.054 transacties).

Het museum en de museumshop waren in 2021 in totaal 29 weken open voor publiek ten opzichte van 36 weken in 2020. Het museum mocht, net als in 2020, maar een beperkt aantal bezoekers ontvangen onder de corona-maatregelen. In totaal ontving het museum in 2021 67.000 bezoekers ten opzichte van 61.000 in 2020. Op basis van deze gegevens kunnen we constateren dat de conversie (Transacties vs. Bezoekers) is gestegen van 12,4% in 2020 naar 16,4% in 2021. Dit is een totale stijging van 32%. De Shopper Value (Omzet vs. Bezoekers) steeg in 2021 met 49% van €2,28 naar €3,40.

Inrichten nieuwe locatie Kunstuitleen
Venlo in museum van Bommel van Dam
in Venlo. ©Bonnefanten 2021

verspreiden van een representatieve en diverse collectie hedendaagse beeldende kunst onder een zo groot mogelijk publiek, en tegen een voor iedereen betaalbare prijs. Daarnaast wil het museum via de Kunstuitleen een markt creëren voor kunstenaars, waar ze eigen werk op een toegankelijke manier onder de aandacht kunnen brengen van een breed publiek, en die de mogelijkheid biedt inkomsten te genereren. De Kunstuitleen zit in Maastricht, Venlo, Roermond, Weert en Sittard-Geleen. In 2020 en 2021 heeft de Kunstuitleen een aantal vernieuwingen doorgevoerd op het gebied van huisstijl, marketing en collectie.

Abonnementen en collectie

In het werkplan van 2021 werd de focus vooral gelegd op een van de kerntaken; door middel van het werven van nieuwe leden kunst onder een zo groot mogelijk publiek verspreiden. Door de coronamaatregelen was zowel de uitleen in het Bonnefanten alsook de dependances gedurende verschillende periodes fysiek gesloten of uitsluitend op afspraak te bezoeken. Deze specifieke omstandigheden zijn niet het moment voor een wervingscampagne. De opgezette wervingscampagne is door Covid-19 beperkt uitgezet in 2020 en 2021.

Om onze reguliere diensten zo goed mogelijk beschikbaar te houden voor onze leden en geïnteresseerden, is onze dienstverlening in een snel tempo aangepast. Sinds eind 2020 is het mogelijk om online in te schrijven als lid van de Bonnefanten Kunstuitleen. Beschikbare kunstwerken kunnen via de website van Bonnefanten Kunstuitleen online worden gereserveerd en zijn af te halen bij een vestiging naar keuze. Het merendeel van het aantal nieuwe abonnees in 2021 heeft gebruik gemaakt van deze online mogelijkheid. Ook

het online reserveren van werken is aanzienlijk gestegen. Dit is terug te zien in de hoogte van het aantal bezoeken (ca. 5.000) aan de Kunstuitleenwebsite in 2021.

Door de uitbreiding van de digitale service is, ondanks de coronapandemie, de schade in 2021 beperkt gebleven. Het aantal verkopen van kunstwerken uit de Kunstuitleen is vergelijkbaar met 2020. Het aantal ruilingen is met 10% gedaald ten opzichte van 2020. Het aantal abonnementen is licht gedaald (-2%) ten opzichte van 2020.

Evenals in 2020 is door de beperking van corona het aankoopbudget voor kunstwerken ten behoeve van Bonnefanten Kunstuitleen-collectie niet ten volle besteed. Bijna de helft van het totale aankoopbudget van € 100.000 is uitgegeven aan aankoop van kunstwerken. De collectie van de Kunstuitleen is onder andere uitgebreid met werken van Berlinde De Bruyckere en Floor Martens. Beide kunstenaars exposeerden in 2021 in het Bonnefanten. Ook zijn nieuwe werken gekocht van regionale en internationale kunstenaars zoals Laura Knipsael (Maastricht) en Derrick O Boateng (Ghana).

Bonnefanten Kunstuitleen 2021-2025

In 2021 is de notitie *Bonnefanten Kunstuitlenen 2021-2025* opgesteld en vastgesteld door de directie en raad van toezicht van het Bonnefanten.

De voornaamste aandachtspunten hierin zijn:

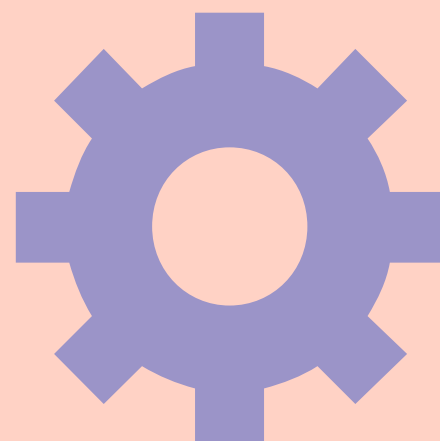
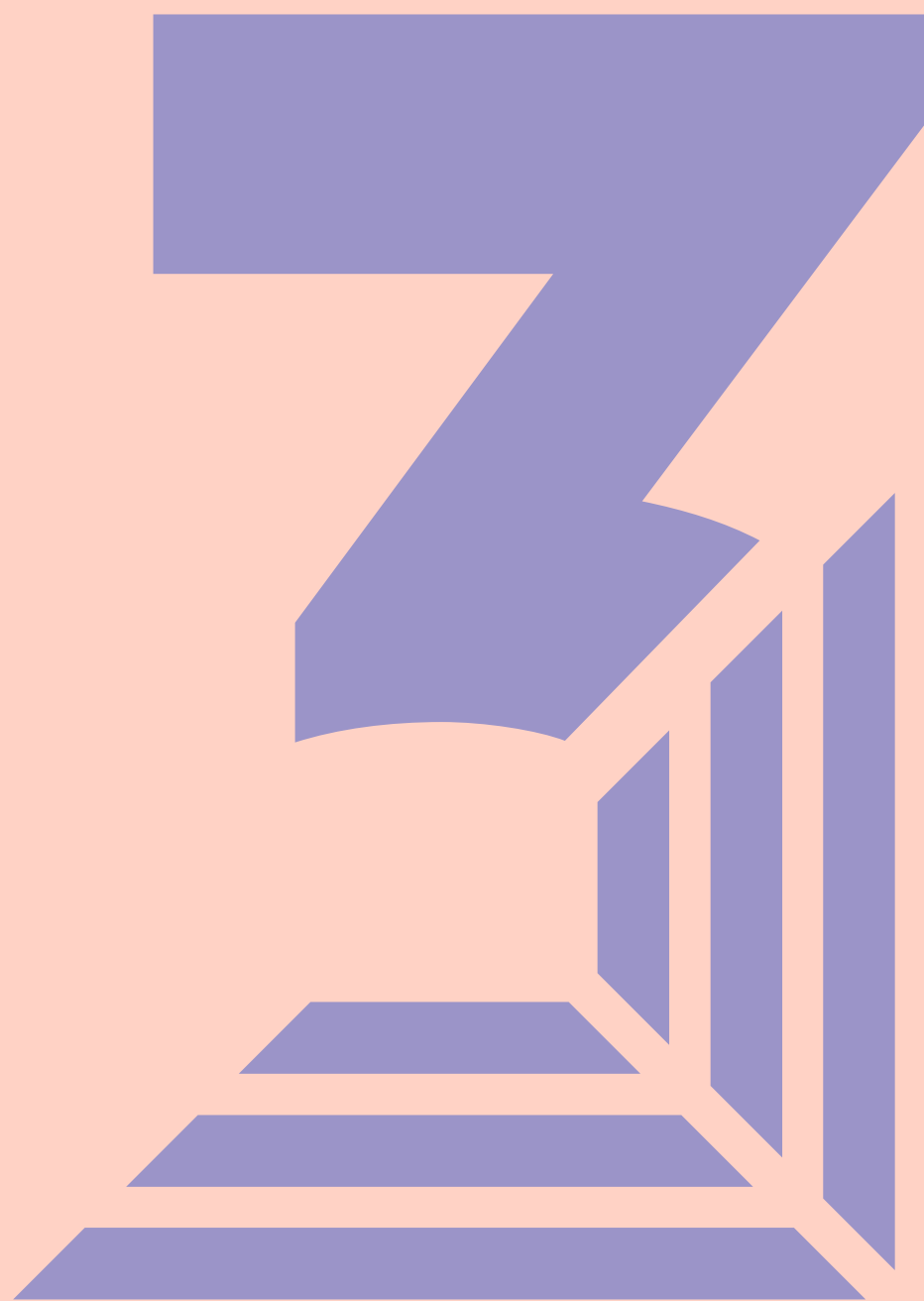
- Bonnefanten Kunstuitleen sterker profileren als onderdeel van het Bonnefanten.
- Strategisch aankoopbeleid voor de Kunstuitleencollectie; onder andere door het opzetten van een 'collectors collection', die kunstliefhebbers en startende verzamelaars aanspreekt. Als pilot hiervoor is gestart met kunstaankopen van Berlinde De Bruyckere en Floor Martens.
- Uniforme uitstraling; de huisstijl doorvoeren in alle uitingen van de Bonnefanten Kunstuitleen. Dit proces is zo goed als afgerond.
- Verandering en verruiming van de openingstijden; in Maastricht zijn de openingstijden aangepast aan de aanloop. In Venlo zijn de openingstijden ook verruimd.
- De museumshop wordt uitgebreid naar de dependances van de Kunstuitleen. Als eerste in Sittard-Geleen: er wordt gekeken en gemonitord hoe de belangstelling daarvoor is.
- Met de afdeling Development & relatiebeheer wordt onderzocht hoe de Kunstuitleen het bedrijfsleven meer kan gaan betrekken.
- Bekendheid vergroten van Bonnefanten Kunstuitleen en groei abonnementen bevorderen.
- Identiteit Bonnefanten Kunstuitleen formuleren en een communicatie- en marketingplan ontwikkelen en uitzetten.
- Een meer diverse collectie aankopen; zowel voor de oudere abonnees als voor de jongere, en letten op nieuw werk en nieuwe trends. Diversiteit en inclusie wordt hierin meegenomen.
- Nieuwe doelgroepen verwerven in samenwerking met diverse afdelingen museum; zo

is met de afdeling Educatie en de weekendschool de Kinder Kunstuitleen gestart.

- Service uitbreiden; de Kunstuitleen wil werken thuis gaan brengen en ophangen. Dit is een service die eerder niet werd geboden, in 2021 zijn daartoe de voorbereidingen getroffen.

Dependance Venlo

Begin 2021 heeft de Bonnefanten Kunstuitleen in Venlo het pand aan de Deken van Opensingel vanwege verkoop moeten verlaten. In afwachting van de verhuizing naar het nieuwe museum van Bommel van Dam in Venlo, was het voor abonnees mogelijk hun werken te ruilen bij het tijdelijke infopunt van museum van Bommel van Dam. In september 2021 heeft de dependance Venlo haar deuren officieel geopend in het nieuwe museum van Bommel van Dam, het geheel verbouwde voormalige postkantoor van Venlo. De Kunstuitleen heeft een prominente plek gekregen bij de ingang, naast de kassa. Voor de Kunstuitleen is de locatie van het museum een verbetering, aangezien daar kunstminnende mensen komen, impulsaankopen plaatsvinden en lidmaatschappen goed aangeboden kunnen worden. De openingstijden zijn verruimd, zodat deze uitleen ook op zondag is geopend.

De Fair Practice Code

Nog voor de landelijke introductie ervan, vormden de doelen en uitgangspunten van de Fair Practice Code (FPC) al een belangrijke basis voor de samenwerking met kunstenaars in het Bonnefanten. Als kunstenaarsmuseum heeft het Bonnefanten dan ook vanzelfsprekend in het voorjaar van 2017 als een van de eerste Nederlandse musea de richtlijn kunstenaarshonoraria onderschreven. Daarnaast wijzen wij onze (culturele, museale etc.) partners actief op deze richtlijn en zijn wij blijvend in gesprek met onze kunstenaars, gastcuratoren en andere opdrachtnemers over dit onderwerp. De kernwaarden van de Fair Practice Code - duurzaamheid, solidariteit, transparantie, diversiteit en vertrouwen - worden door ons onderschreven.

Het is van belang de Fair Practice Code blijvend te analyseren en evalueren; passen we de FPC nog steeds goed genoeg toe, spreken we elkaar aan op de uitvoering ervan, wordt erop gelet bij inhuur en advies? Deze check vindt jaarlijks plaats, opdat deze code levend en actief blijft in de organisatie. We zullen nog meer laten zien dat we de FPC van belang vinden en noodzakelijk voor de sector, bijvoorbeeld door vermelding op de website.

We leven de Fair Practice Code na. Dat blijkt uit de volgende zaken:

- We houden ons te allen tijde aan de CAO Provincie Limburg, aan de richtlijn kunstenaarshonorarium en de richtlijn functie- en loongebouw presentatie-instellingen voor beeldende kunst én aan de afspraken in het kader van auteursrechtvergoedingen;
- We sluiten met vrijwilligers en stagiaires contracten af;
- Alle vereiste verzekeringen zijn afgesloten;

- We stimuleren opleiding en zelfontplooiing van medewerkers;
- We stimuleren in-, uit- en doorstroom van medewerkers en faciliteren dat zo goed mogelijk;
- Werkdruk heeft de aandacht binnen de organisatie;
- We zorgen voor een goede werkomgeving waarbij rekening wordt gehouden met ARBO-voorschriften en de RI&E;
- We zorgen voor een veilige werkomgeving en werken met een externe vertrouwenspersoon;
- Binnen diverse externe gremia delen we onze kennis en expertise;
- Onze financiële verslaggeving en jaarverslag zijn transparant;
- Diversiteit en inclusie hebben de aandacht en zijn thema's waaraan wij concrete acties verbinden. (zie verder Code Diversiteit & Inclusie)

De Governance Code Cultuur

De raad van toezicht (rvt) en de directie volgen de beginselen van deugdelijk bestuur en best practice bepalingen zoals omschreven in acht principes van de Governance Code Cultuur.

De acht principes worden als volgt toegepast:

- In het vierjarig beleidsplan Een nieuwsgierig museum voor een nieuwsgierig publiek (2021-2024) staat beschreven hoe het Bonnefanten de maatschappelijke doelstelling uitvoert en vormgeeft. Het museum is maatschappelijk bewust, transparant over doelen, keuzes en de financiële gezondheid van de organisatie.
- Op de website staat op welke wijze het Bonnefanten de Governance Code Cultuur toepast.

- Directieleden en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Toezichthouders en leden van de directie vermijden elke vorm van belangenverstremming. De rvt ziet hierop toe. De directie vraagt de raad instemming voor hun nevenfuncties. De leden van de raad van toezicht informeren elkaar over nevenfuncties. Het jaarverslag vermeldt de nevenfuncties van de leden van de raad van toezicht en de directie.
- Directie en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge taakverdeling, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar. De raad van toezicht heeft een auditcommissie, Remuneratiecommissie en een commissie Governance ingesteld, samengesteld uit de leden van de raad.
- Er zijn reglementen voor de raad van toezicht, voor de directie en ten behoeve van de commissies. Hierin staan de taken, bevoegdheden en werkwijzen van diverse gremia helder beschreven.

Raad van toezicht

- De raad van toezicht voert zijn toezichthoudende-, adviserende- en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit.
- Een verslag van de rvt maakt onderdeel uit van het jaarverslag.
- De rvt vergadert vier tot vijf keer per jaar.
- De rvt is verantwoordelijk voor zijn eigen functioneren. De raad bespreekt zijn functioneren ten minste eenmaal per jaar buiten aanwezigheid van de directie.
- De rvt is verantwoordelijk voor zijn samenstelling: hij waarborgt deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid. De raad van toezicht is breed samengesteld met ach-

tergronden in openbaar bestuur, financiën, accounting, good governance en cultuur. Vacatures in de rvt worden openbaar gemaakt. Ambitie is om de rvt in de toekomst nog diverser te maken en daarmee een nog betere afspiegeling te zijn van de maatschappij.

- Alle voor de organisatie belangrijke beslissingen en strategische documenten worden door de directie vastgesteld en ter goedkeuring voorgelegd aan de rvt.

Directie

- De directieleden zijn verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie. Dit wordt geëvalueerd in jaarlijkse POP-gesprekken van de rvt en de directieleden. Indien nodig verbeteren de leden van de directie zich.
- De directie gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie.
- Er zijn regelingen opgesteld voor het melden van misstanden conform de relevante wetgeving. Er is een vertrouwenspersoon. Uitgangspunt is 'no surprises', wat betekent dat informatie ruimhartig wordt gedeeld, ook als er sprake is van toelaatbare handelingen.
- Er zijn gedegen procedures voor risicobeheersing en controle. Het jaarverslag biedt inzicht in de toepassing van de procedures.

Code Diversiteit & Inclusie

We zijn ons ervan bewust dat een inclusief museum unieke ervaringen en onderbelichte perspectieven naar voren brengt. Dat is een verrijking voor de kwaliteit van ons werk, maar ook voor het cultuurlandschap en voor

de samenleving in het algemeen. Daarnaast zijn er in zakelijk opzicht veel voordelen van een inclusieve organisatie.

Ons streven is het stimuleren van een inclusieve cultuur zowel achter de schermen van het museum als in het museum zelf: iedere bezoeker, kunstenaar, samenwerkingspartner en medewerker moet zich welkom, veilig en geaccepteerd voelen. Daarbij moeten mensen vooral als individuen met een meervoudige identiteit worden benaderd en niet als vaststaande onderdelen van een collectief op basis van slechts één laag van die identiteit. In 2021 stelden we het beleidsplan Diversiteit & Inclusie vast, een dynamisch document dat we nu uitrollen, en is de raad van toezicht meer divers van samenstelling geworden, evenals het personeelsbestand. Bovendien kijken we actief naar meer diversiteit in programmering en partners, zijn mede-initiatiefnemer van Musea Bekennen Kleur en delen we met onze peers valkuilen, vergezichten en activiteiten. Zo blijven wij stappen zetten op de diversiteitsladder.

Wij volgen de vijf principes zoals uiteengezet in de Code Diversiteit & Inclusie (2019):

- In de missie, visie en doelstellingen van het museum benoemen wat diversiteit en inclusie betekenen voor de organisatie. De visie delen we met iedereen in de organisatie.
- Er is een interne werkgroep Diversiteit & Inclusie bestaande uit medewerkers van verschillende afdelingen. Ieder lid krijgt een organisatiegebied aangewezen en is daarmee verantwoordelijk voor het aanjagen van dit specifieke onderwerp binnen de organisatie en het monitoren van de opgestelde acties.

- Het organiseren van bijeenkomsten/lezingen rondom (een deel van het thema) diversiteit; soms voor een deel van de medewerkers (leidinggevend of een specifieke afdeling), soms voor de voltallige organisatie of voor het publiek.
- Het proactief werven en selecteren van mensen die diversiteit binnen het huidige team versterken.
- Het proactief tonen en aankopen van kunstenaars die de diversiteit binnen de programmering en de collectie op het juiste kwalitatieve niveau versterken.
- Het werken met gastconservatoren uit de gewenste doelgroepen.
- Het huidige publiek in kaart brengen door middel van publieksonderzoek en bepalen of het aansluit op de wensen en doelen ten aanzien van diversiteit & inclusie. Zo niet, definiëren welke publieksgroepen we missen en wat we daarvoor kunnen ontwikkelen.

De Ethische Code voor Musea

De Ethische Code voor Musea, vastgesteld door ICOM (International Council of Museums) in 2004, biedt een instrument voor professionele zelfregulering op een aantal gebieden waar het museum een specifieke deskundigheid en verantwoordelijkheid heeft, en waarmee de nationale wetgeving zich niet of niet voldoende bezighoudt.

Het Bonnefanten volgt de ethische code voor musea op de volgende wijze:

- De directie van het Bonnefanten is verantwoordelijk voor het behoud, beheer en de presentatie van het culturele erfgoed van het museum.

- Tevens draagt de directie zorg voor voldoende financiering om de doelen van het museum uit te voeren en voor experts om dit erfgoed op verantwoorde wijze te beschermen en ontsluiten. De raad van toezicht houdt toezicht op deze processen en activiteiten.
- De directie is verantwoordelijk voor de verwerving van de collectie en het (wetenschappelijk) onderzoek ernaar, om vervolgens dit wereldkundig te maken. De collectie is afdoende gedocumenteerd en beschermd, en is toegankelijk voor derden via digitale middelen.
- Ten behoeve van afstoting van kunstwerken en/of ontzamen worden alle regels en procedures die daartoe in het leven zijn geroepen in acht genomen.
- De herkomst van werken wordt serieus onderzocht en gerespecteerd. Acties die hieruit volgen worden met inachtneming van wet- en regelgeving uitgevoerd.
- De directie zorgt voor ontsluiting van de collectie én educatieve programma's inclusief het betrekken van het publiek hierbij.
- De door het museum geïnitieerde activiteiten, van fondsenwerving tot educatie en participatie, druisen niet in tegen de functies, plichten en doelstelling van het museum.

Het Bonnefanten houdt zich ten volle aan bepalingen van internationale, regionale, nationale of lokale wetgeving en verdragen. Bovendien houdt de directie zich aan wettelijke verplichtingen en aan andere relevante regelgeving met betrekking tot ieder aspect van het museum, zijn collecties en activiteiten. Ook is er oog voor het gedrag van het publiek en het veilig houden van de collectie en

de afzonderlijke werken. Het museum heeft een Calamiteitenplan en gaat serieus om met risicoanalyse en -management. Bovenaan staat het veilig houden en ontwikkelen van de collectie voor nu en toekomstige generaties.

Centrale trap met kunstwerk *Untitled* en bezoekers in het Bonnefanten.
(ca. 1999) van Margaret Kilgallen ©Manor Lux 2021

Corona

Het jaar 2021 tekent zich wederom door corona en alle risico's die daarmee te maken hebben. Door het wegvallen in het eerste half jaar van de inkomsten van tickets, de museumshop, het museumcafé, de Kunstuitleen én van onze partners, was het risico groot dat we in de rode cijfers zouden belanden. Doordat we een deel van de coronacompensatiegelden uit 2020 konden meenemen naar 2021, en door de extra coronasubsidie in 2021, heeft het museum zijn hoofd boven water kunnen houden, ook al zijn we wel ingeteerd op de reserves.

Daarnaast hebben we maatregelen genomen om de kosten te drukken en te bezuinigen. We hebben tentoonstellingen en activiteiten doorgeschoven, verlengd en/of geannuleerd. Er is strak gemonitord door regelmatig rapportages en scenario's te analyseren die ons hielpen bij het managen van de geïdentificeerde risico's. Dit blijven we doen. In 2021 is er een hoofd Development & relatiebeheer aangenomen. Doel hiervan is om meer morele steun en financiële bijdragen te realiseren van particulieren, fondsen en bedrijven. Hierdoor creëren we meer maatschappelijk en politiek draagvlak, meer bezoekers en meer inkomsten uit de 2e en 3e geldstroom. Dit alles om meer draagvlak, geld en zekerheid te genereren.

Het museum is een aantal maanden gesloten geweest en grote prioriteit had hoe kunnen medewerkers zo veilig mogelijk werken en bezoekers het museum zo veilig mogelijk bezoeken. We hebben in 2020 twee 1,5 meter (kantoor en museum) werkgroepen opgericht die de directie assisteerden en adviseerden om de juiste besluiten te kunnen nemen en

deze goed te kunnen handhaven. Deze werkgroepen functioneerden ook in 2021 heel goed. De werkgroepen blijven ook in 2022 operationeel.

Wat werd er zoal geregeld:

- Indien mogelijk werkten mensen zoveel mogelijk thuis. De thuiswerkers hebben een financiële thuiswerkvergoeding ontvangen.
- Medewerkers melden hun aanwezigheid bij de leidinggevende.
- Medewerkers werden geïnformeerd door middel van de Bonnefanten Update, de interne digitale coronanieuwsbrief.
- Het informeren van bezoekers ging via de website, social media en nieuwsbrieven over huisregels in coronatijd: o.a. het reserveren van een ticket met tijdslot, vaste uitgestippelde route, maximaal aantal bezoekers per ruimte, dragen van een mondkapje, sluiting van het museum, etc.
- Het in 2020 uitgewerkte scenario voor de inzet van extra hosts die bezoekers kunnen informeren, is in 2021 in gebruik genomen. De hosts zijn tijdens de zomervakantie ingezet.
- Aanschaf van materialen: mondkapjes & gezichtskappen, handgel, ontsmettings-spray etc..
- Verder worden de richtlijnen van het RIVM en de Museumvereniging gevolgd.

Hoog water

Tijdens de coronacrisis kreeg Limburg er nog een andere crisis bij; overstromingen van de Maas en zijrivieren. Ook het museum met de collectie dreigde onder water te lopen, hetgeen gelukkig niet gebeurde. Doordat dit serieuze risico plaatsvond, heeft het museum het Calamiteitenplan weer onder de loep ge-

nomen, waterwerende middelen voor binnen en buiten aangeschaft, en onderzocht wat de belangrijkste handelingen zijn in het geval van hoog water. Dit alles in afstemming met de Provincie Limburg.

Audit Museumregister

De audit van het Museumregister werkt met steekproeven en checkt een museum op verschillende onderdelen, zoals good governance, de diversiteitscode en de staat van beveiliging en bescherming van de collectie en het museum. 2021 deed de onderzoeker het Bonnefanten aan. Dit hielp ons om in verschillende protocollen, plannen, procedures en processen te duiken en te onderzoeken of ze nog up to date waren en/of aanpassingen behoeften.

Calamiteitenplan

Het Calamiteitenplan had een update nodig. Samen met Frans Huneker – voormalig Technisch Directeur van Nationale Opera & Ballet en expert op het gebied van beveiliging, veilig werken, preventie en wat te doen tijdens een calamiteit – hebben we het Calamiteitenplan onder de loep genomen. In 2022 is er nog werk aan de winkel om dit op orde te krijgen, onder andere met een prioriteitenlijst ten behoeve van de collectie. Van belang is dat de organisatie zich bewust is van de jaarlijkse check van het Calamiteitenplan en de bijlagen. Het Hoofd Facilitaire Dienst, tevens Preventiemedewerker en Hoofd BHV, draagt hier zorg voor.

Klimaat

Ook is dit jaar de klimatisering en de waarden van het klimaat van het museum onderzocht. De visies over klimatisering van

musea zijn altijd in ontwikkeling. Het Bonnefanten kijkt in 2021 en 2022 samen met expert Peutz en de Provincie Limburg naar de staat van de installaties van het museum. Daarbij onderzoeken we de gewenste waarden, die worden afgestemd op het ideale klimaat voor de kunstwerken. Tegelijkertijd kijken we ook naar de kosten. Met het veranderende klimaat is het van belang dat de vastgestelde bandbreedte van temperatuur en relatieve vochtigheid stabiel blijft. Dit is een uitdaging in deze tijd van hete zomers, veel regen en soms opeens extreme koude.

Algemeen

Risicobeheersing vormt een integraal onderdeel van onze bedrijfsvoering. Het realiseren van strategie en doelen is van het grootste belang maar mag niet ten koste gaan van een veilige omgeving. Doel is om kansen en bedreigingen tijdig te identificeren en te beheersen binnen een reële risicobereidheid. Onze processen zijn ingericht volgens de geldende wet- en regelgeving. We werken met financiële kaderstellingen (begrotingen en budgetten), een gerichte planning en binnen de vastgestelde organisatiestructuur.

De risico's worden vastgesteld door de directie en de raad van toezicht. Monitoring van het risicomanagement is ondergebracht bij de directie en de controller. Zij analyseren de risico's, bereiden beleids- en richtlijnen voor en coördineren het risicomanagement.

- BHV herhalingsoefening heeft in 2021 plaatsgevonden.
- De RI&E (Risico-Inventarisatie & Evaluatie) is een uitstekend (wettelijk verplicht) instrument om de gezondheid en de veiligheid van werknemers te bevorderen en

wordt jaarlijks ge-update ook in 2021. Het Bonnefanten heeft twee preventiemedewerkers die voor uitvoering van de RI&E zorgdragen.

- De preventiemedewerkers hebben geen vaste afspraken met de directie, maar bespreken zaken indien nodig. De medewerkers zijn per mail via de personele mededelingen en via artikelen in de Bon Vivant over zaken geïnformeerd. De medewerkersvertegenwoordiging heeft een overzicht van de incidentmeldingen over 2021 ontvangen.
- Updates werden gemaakt van het Calamiteitenplan, de risico-inventarisatie en het protocol toegangsbeveiliging.
- De (interne) werkgroep Diversiteit & Inclusie (opgericht 2021) kijkt mee met de invulling van de uitkomsten van de Zonnebloem, met name waar het mensen met een beperking betreft. Hoofd Facilitaire Zaken pakt veel van de gebreken op.
- Er is een enquête gehouden ter beoordeling van de nieuwe werkomgeving. Geluidsoverlast en gebrek aan privacy zijn genoemd als negatieve punten van de nieuwe kantoorindeling. De architect is gevraagd met een aantal voorstellen te komen, deze worden in 2022 getest.
- Er zijn nieuwe veiligheidsharnassen aangeschaft.

Financiële administratie en ondersteuning

Een deel van de financiële administratie gebeurt nog handmatig. Om hogere efficiëntie te bewerkstelligen en fouten tegen te gaan, wil het Bonnefanten in 2022 de financiële administratie verder automatiseren. Door bijvoorbeeld autorisaties te digitaliseren wordt dit minder fout- en fraudegevoelig.

Ook kijken we naar aanschaf van een webshop en een nieuw kassasysteem. Dit is deels in 2021 voorbereid.

Operationele risico's

We onderkennen in onze bedrijfsvoering operationele risico's. Deze risico's zijn te omschrijven als risico's die betrekking hebben op de kans dat het museum schade of verlies leidt als gevolg van inadequate of falende processen, systemen, menselijk gedrag of externe gebeurtenissen. Corona was zo'n onverwacht risico. Het risicomangement heeft in 2021 goed gefunctioneerd.

Daarnaast zijn maatregelen vastgelegd in procedures en werkinstructies, en ingebouwd in onze ICT-systemen. In 2021 is gewerkt aan een afdeling overstijgend dashboard om in een gezamenlijk overzicht kengetallen en financiële rapportages organisatiebreed beschikbaar te maken. We gaan ermee aan de slag om een en ander uit te rollen.

Naast corona zijn de volgende risico's voor het Bonnefanten van belang:

- Schade of diefstal van de collectie en werken op zaal.
- Uitval van installaties waardoor de vereiste temperatuur en luchtvochtigheid niet gewaarborgd zijn.
- Uitval van computersystemen door externe of interne oorzaken.
- Door actuele ontwikkelingen op de internationale kunstmarkt kunnen de kosten voor internationaal bruikleenverkeer ten behoeve van eigen tentoonstellingen onverwacht hoog uitvallen.
- Werkdruk voor de medewerkers en duurzame inzetbaarheid blijven actuele thema's.

- De statuten en reglementen van de verschillende stichtingen zijn verouderd; de Directie en raad van toezicht hebben zich in 2021 ingezet om dit te actualiseren. In 2022 krijgt dit zijn beslag.
- ICT moet jaarlijks worden geëvalueerd en geupdate.

Genomen maatregelen om deze risico's te beperken:

- Voor het managen van de coronarisico's verwijzen wij naar de eerste alinea van dit hoofdstuk.
- Het Calamiteitenplan is in 2021 geupdate, in 2022 wordt dit verder afgerond en goed gecommuniceerd.
- Het museum heeft een collectieverzekering en transport- en verblijfverzekeringen afgesloten om het risico van schade of diefstal af te dekken.
- Er vindt regelmatig een security audit plaats. De hieruit voortvloeiende aandachtspunten worden opgevolgd.
- Het museum maakt dagelijks een back-up van de software.
- In 2021 is de volgende digitale ontwikkeling ingezet: het aanschaffen en implementeren van een nieuw collectieregistratiesysteem, van de webshop en het kassasysteem en van een automatiseringssysteem. Deze nieuwe ontwikkelingen worden ondersteund door de overgang naar de Cloud, dat in 2022 en 2023 verder zal worden uitgerold. De IT specialist Avensus begeleidt ons in dit proces.
- Gericht personeelsbeleid met aandacht voor werkdruk en werkgeluk is van het grootste belang, zeker tijdens corona. In 2021 probeerden we door regelmatige updates en digitale bijeenkomsten medewer-

kers zo dicht mogelijk te betrekken bij de organisatie. Een digitale kerstborrel, een virtuele ontmoeting om even hallo te zeggen en digitale informatiebijeenkomsten, vonden geregeld plaats.

- In 2021 heeft de organisatie een personeelsbeleid geschreven met aandacht voor beleid op instroom, door- en uitstroom van medewerkers, voor het actualiseren van beleidsstukken en de communicatie ervan, het op- en vaststellen van de gedragscode, en voor het divers werven van nieuwe medewerkers.

Interne veiligheid en reputatierisico

Door middel van bewustwording en betrokkenheid van medewerkers proberen we het reputatierisico te minimaliseren. Hierbij moet gedacht worden aan onder andere het monitoren van hoofd- en nevenfuncties van leden van de raad van toezicht, directie en medewerkers. Ook monitoren we online berichten van betrokkenen van het museum.

Me Too

Naar aanleiding van de Me Too beweging en de discussies in de media hierover, heeft het museum verschillende keren via interne communicatie gewag gemaakt van de procedures en processen die het museum heeft opgesteld, voor als er ongewenst gedrag plaatsvindt. In 2022 vindt er weer een medewerkerstevredenheidsonderzoek plaats, dat ingaat op werkdruk, werkplezier, anders werken en corona.

Black Lives Matter

Met de programmering en de aandacht voor diversiteit, zet het Bonnefanten zich in voor een samenleving en omgeving waarin gelijk-

heid en respect voor elkaar belangrijk zijn. Hier hoort ook aandacht voor racisme, ongewenste uitlatingen, woordkeuze en werkelijke interesse in de ander, bij. Met de werkgroep Diversiteit & Inclusie en het beleid over dit onderwerp, hopen we de weg naar een gebalanceerde toekomst waar alle stemmen worden toegelaten, vorm te geven.

Digitalisering ten behoeve van binding met publiek

Tijdens corona houden we door middel van de ontwikkeling van Bonnefantentv, de digitalisering van de programmering, de Kunsttuin en de museumshop, onze bezoekers en partners dichtbij en blijven we inzetten op meer publieke en mediale aandacht voor het museum, ook in tijden van crises.

De belangen van de medewerkers worden in het Bonnefantent behartigd door de medewerkersvertegenwoordiging (mvt). De mvt gaat regelmatig in gesprek met de directie over zaken die alle medewerkers betreffen. De mvt en de directie streven hetzelfde doel na: het creëren van een professionele, veilige en inclusieve werkomgeving. Medezeggenschap draagt hier in belangrijke mate aan bij, doordat medewerkers serieus worden genomen en invloed kunnen uitoefenen op de organisatie.

Leden

De huidige medewerkersvertegenwoordiging bestaat uit Stefanie Metsemakers (voorzitter, lid sinds 1-1-2020), Solange Corstens en Charlotte Franzen (beiden lid sinds 1-3-2021).

Achterbansessies

Het afgelopen jaar was uitdagend voor alle medewerkers. Door het vele thuiswerken en het wegvallen van informele bijeenkomsten voor alle collega's, zoals de kerstborrel, was het lastig om elkaar als groep te ontmoeten. Ondanks digitale alternatieven had deze situatie effect op het samenhangsgevoel onder collega's. Voor de mvt betekende het dat ze naar andere manieren moest zoeken om erachter te komen wat er speelt in de organisatie. Zo organiseerde de mvt in het voorjaar van 2021 digitale achterbangesprekken waarbij we individueel spraken met alle collega's die daar behoefte aan hadden. Veertig collega's gaven hieraan gehoor. Hoewel ieder gesprek anders verliep, kwamen bepaalde onderwerpen vaker terug. Deze bespraken we uitgebreid met de directie en de raad van toezicht. Met een aantal za-

ken was de directie al bezig, overige punten kreeg ze zo in het vizier. De achterbansessies gaven tevens input voor het medewerkerstevredenheidsonderzoek dat, vanwege de ongewoonlijke (werk)situatie rondom corona, plaatsvindt in voorjaar 2022. Als alternatief voor de kerstborrel organiseerde de mvt een digitale escaperoom voor collega's.

Overleg

In maart 2021 vond de overdracht van de oude pvt-leden naar de nieuwe mvt-leden plaats. Frits Nijenhuis en Laura Hovens namen afscheid, Solange Corstens en Charlotte Franzen traden aan. Het afgelopen jaar kwam de mvt vervolgens vier keer met de directie bij elkaar voor overleg. Verslaglegging vond plaats op basis van actiepunten. Daarnaast sprak de mvt de raad van toezicht, samen met de directie, twee keer in 2021. Onderwerpen die aan bod kwamen in overleg met de directie waren onder andere:

- Naamsverandering van pvt naar mvt;
- Invloed Covid-19 op welzijn medewerkers;
- Thuiswerken en thuiswerkvergoeding;
- Enquête 'Het Andere Werken' en aanpassen kantoorruimte;
- Opvolging en continuering werkzaamheden bij vertrekkende collega's;
- Overlegstructuur;
- Faciliteitenregeling;
- Gedragscode;
- Vacatures voor nieuwe functies;
- Diversiteit en inclusie;
- Uitkomsten achterbansessies;
- Medewerkerstevredenheidsonderzoek

Training

In juni gaf Noud van de Rhee (Vlug adviseurs) een training aan de mvt-leden over de Wet

op de Ondernemingsraden. Hij besprak hierin de bevoegdheden, rechten en werkwijze van een personeels- of medewerkersvertegenwoordiging en medezeggenschap in het algemeen. In oktober kwamen we nogmaals bij elkaar, ditmaal met de directie. Naast een terugkoppeling van het trainingsprogramma, bespraken we een aantal actualiteiten en gingen we in op hoe een goede samenwerking eruit ziet.

Vooruitblik

In het voorjaar van 2022 zal De Barn het medewerkerstevredenheidsonderzoek uitvoeren. Alle collega's vullen anoniem een vragenlijst met gesloten en open vragen in rondom de thema's werkdruk en het nieuwe werken, proces en middelen, diversiteit en inclusie. De resultaten vergelijken we met die van het vorige onderzoek (2016) en bespreken we uitvoerig met de collega's, directie en raad van toezicht.

Directie

De heer A.J. Huijts
(artistiek directeur)

- Lid raad van toezicht Muziekgieterij Maastricht
- Voorzitter Stichting Behoud Moderne Kunst
- Voorzitter raad van commissarissen Parkstad Limburg Theaters N.V.
- Lid raad van toezicht Kunstinstituut Melly
- Lid raad van bestuur Stichting Art & Heritage ABN AMRO

Mevrouw E.A. van der Plas
(zakelijk directeur vanaf 1 november 2020)

- Lid raad van toezicht CODARTS Rotterdam
- Lid algemeen bestuur en van dagelijks bestuur Kunsten '92
- Lid raad van advies van de Faculteit van Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam
- Lid raad van advies van NWO Nederland
- Bestuurslid Museumnacht Maastricht
- Lid Jury van de Tafel van 12, Women of the Year, Harpers Bazaar

Raad van toezicht

Mevrouw C.W.P.J. Stienen

- Huurderscommissaris Wonen Limburg
- Lid raad van toezicht Stichting Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis
- Comité van Aanbeveling Imagine IC
- Voorzitter bestuur Stichting What Design Can Do
- Bestuurslid culturele humanitaire organisatie Action for Hope
- Adviesraad filmcollectief Syrische filmmakers Bidayat
- Lid European Council on Foreign Relations

Mevrouw Prof. Dr. R.M. Letschert

- Bestuurslid Redress The Netherlands
- Lid Koninklijke Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen (KHMW)
- Lid raad van toezicht, Fonds Slachtofferhulp Nederland
- Lid Adviescollege levenslanggestraften
- Lid raad van toezicht, Catharinaziekenhuis Eindhoven
- Voorzitter Begeleidingscommissie voor het Sociaal en Cultureel Planbureau
- Lid Nationaal Groeifonds
- Lid Commissie Non-Lethal Weapon Programma Syrië

Mevrouw Prof. Dr. C.J.M. Zijlmans

- Lid raad van toezicht BAK, Basis voor Actuele Kunst Utrecht
- Voorzitter Hulzewé-Wazniewski Stichting
- Voorzitter stadscuratorium Lucas van Leyden Fonds (sinds juni 2020)
- Lid Commissie Collectie Nederland Raad voor Cultuur (sinds sept 2020)

Mevrouw L. Schouterden

- Lid raad van advies Stichting Topvrouwen Limburg

De heer S.J.S. Wigman

- Lid raad van toezicht poppodium Nieuwe Nor in Heerlen

De heer B.W.E. Klomp

- Voorzitter & President van Stadscarnavalsvereniging De Tempeleers
- Voorzitter Match Maastricht (gelieerd aan Maastricht University, verbind stad & student)
- Bestuurslid Nederlandse Vereniging Nederlandse Sauna en Wellness Bedrijven
- Bestuurslid Stichting Steunfonds Tempeleers
- Bestuurslid Stichting De 5-Köp
- Kerngroep lid MKB van ESZL
- Stuurgroep lid Foodlab Limburg

Mevrouw M.S. Duff

- Fellow Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU)
- Voorzitter adviescommissie Fashion for Good Museum
- Bestuur 4 en 5 mei comité Amsterdam
- Lid City Collective Amsterdam (tevens medeoprichter)

FINANCIËEL VERSLAG

Financiën

Het jaar 2021 is het tweede jaar op rij dat de cijfers sterk zijn beïnvloed door corona. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2021 halverwege het derde kwartaal van 2020, is niet voorzien dat de impact van corona nog het hele jaar voelbaar zou zijn.

Vanaf de dag van de heropening van het museum, op 5 juni, heeft het publiek kunnen genieten van voorstellingen, zoals de naar 2021 doorgeschoven tentoonstelling *Brueghel en tijdgenoten: kunst als verborgen verzet?*, *Engelenkeel* van Berlinde De Bruyckere en *that's were the beauty is.* van Margaret Kilgallen. Ondanks de coronamaatregelen is het gelukt om de tentoonstellingsprogrammering voor een aanzienlijk deel conform de planning te realiseren. Teneinde dit te kunnen doen vonden publieksactiviteiten zowel live als in digitale vorm plaats.

Vorig jaar zijn reserves gevormd om het effect van corona in 2021 op de bedrijfsvoering op te vangen. Zo is er een bestemmingsreserve compensatie coronacrisis ad € 317.000 gevormd om nog te verwachten corona-gerelateerde kosten op te kunnen vangen, en een bestemmingsreserve tentoonstellingen ad € 200.000 om aan de verplichtingen te voldoen die het verschuiven van tentoonstellingen in de tijd met zich meebracht. Deze reserves moesten volledig worden ingezet. Verder werd in 2021 voor € 149.000 aan corona compensatiegelden ontvangen. Tenslotte was het voor enkele kosten die in 2021 zijn gemaakt, gerechtvaardigd om bestemmingsfondsen aan te spreken.

Door corona konden we niet alle BIS gerelateerde activiteiten uitvoeren zoals verwacht, of moesten we onderdelen doorschuiven naar

volgende jaren. Hierdoor valt het aandeel van de subsidies van het ministerie van OCW en de Provincie Limburg, die geormerkt zijn voor deze activiteiten, lager uit. Het verschil nemen we mee naar de jaren 2022 tot en met 2024, opdat we onze geplande projecten met hernieuwde energie en enthousiasme kunnen uitvoeren. Deze lagere baten ten opzichte van de begroting worden volledig gecompenseerd door lagere lasten.

Financiële positie

De financiële positie van het Bonnefanten is voldoende te noemen. Ultimo 2021 wordt geen gebruik gemaakt van een kredietfaciliteit. Na toevoeging van het exploitatieresultaat over 2021 ad € 570.274 negatief bedraagt het totale eigen vermogen € 1.360.653. Het totale eigen vermogen bestaat uit bestemmingsfondsen ad € 1.042.553, bestemmingsreserves ad € 60.000 en een algemene reserve ad € 257.455.

De verhouding van het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen (solvabiliteitsratio) is ultimo 2021 gedaald naar 0,30 ten opzichte van 0,40 ultimo 2020, maar ligt hiermee nog steeds boven het gewenste niveau van 0,25 en geeft zekerheid dat het Bonnefanten aan haar verplichtingen kan blijven voldoen.

De current ratio ultimo 2021 is enigszins gedaald naar 1,60 ten opzichte van 1,61 ultimo 2020. Vuistregel bij de current ratio is dat die minstens 1 moet bedragen. Hiermee is het Bonnefanten voldoende in staat om aan haar kortetermijnverplichtingen te voldoen. Het saldo van de liquiditeiten en het liqui-

diteitsbeheer is een belangrijk aandachtspunt en wordt nauwlettend gemonitord in de meerjarenraming van de exploitatie en de liquiditeitspositie.

Vermogens- en reservebeleid

Het vermogen bestaat zowel uit bestemmingsfondsen als bestemmingsreserves en vrije reserves. De functie van het vermogen betreft zowel een bufferfunctie voor toekomstige risico's aan de lasten- en/of batenkant van de exploitatie als ter dekking voor specifieke toekomstige projecten. Voor het vermogensbeleid wordt door het Bonnefanten een minimumeis gesteld aan de solvabiliteit van 0,25.

Gebaseerd op het resultaat en op basis van de coulance en mededelingen van onze subsidiënten, alsmede de toegezegde subsidies voor 2021 - 2024, is er sprake van voldoende steun om de tekorten van 2021 op te vangen en met vertrouwen de nabije toekomst te bezien. De zware coronajaren, met in 2021 ook nog eens een dreigende overstrooming, doen ons echter beseffen dat een calamiteit kan geschieden en dat we daarop voorbereid moeten zijn. Tijdens de pandemie heeft de organisatie expertise opgebouwd met crisismanagement en hebben we gemerkt dat ons team bestand is tegen zware stoten. Tevens hebben we het calamiteitenplan geactualiseerd.

Een visie met een plan van aanpak over het weerstandsvermogen wordt in 2022 besproken, vastgesteld en geïmplementeerd. We gaan verder met de ontwikkeling van Development & relatiebeheer, onderhouden onze huidige contacten met de Vrienden, het

Mecenaat en de subsidiegevers, en kijken naar nieuwe kansen.

In samenwerking met de Provincie Limburg hebben we waterwerende en -kerende materialen aangeschaft om mogelijke overstrooming te keren.

Bovendien is een intensief onderzoek gestart dat het klimaat van het museum onder de loep neemt, zodat de collecties goed beschermd blijven en tegelijkertijd de kosten van de energie naar beneden kunnen worden gebracht.

Gebeurtenissen na balansdatum

In 2021 hebben we gesprekken gevoerd met Fonds 21 over het Fonds 21 Extra programma. Naar aanleiding daarvan is een aanvraag ten behoeve van diversifiëring en verbreding van publieksgroepen voor drie jaar toegekend ad € 341.802.

Balans ná voorstel bestemming resultaat (x € 1.000)

Jaarverslag 2021

Activa	31.12.2021		31.12.2020	
	€	€	€	€
Vaste activa				
1 <i>Materiële vaste activa</i>				
Inrichting	602		676	
Inventaris	240		296	
Automatisering	80		142	
Activa in uitvoering	32		34	
		954		1.148
Vlottende activa				
2 <i>Vorraden</i>		47		33
3 <i>Vorderingen</i>				
Debiteuren	225		159	
Belastingen en premies	138		179	
Overlopende activa	646		784	
		1.009		1.122
4 <i>Liquide middelen</i>		2.560		2.514
Totaal activa		<u>4.570</u>		<u>4.817</u>

Passiva	31.12.2021		31.12.2020	
	€	€	€	€
5 <i>Eigen vermogen</i>				
Stichtingskapitaal	0		0	
Bestemmingsfondsen	1.043		1.096	
Bestemmingsreserves	60		577	
Algemene reserve	257		257	
		1.360		1.930
6 <i>Voorzieningen</i>				
Voorziening onderhoud	617		582	
Personele voorzieningen	328		21	
		945		603
7 <i>Kortlopende schulden</i>				
Kooptegoeden abonnees	789		784	
Vooruitontvangen subsidies	490		494	
Schulden aan leveranciers	320		308	
Belastingen en premies	144		122	
Pensioenpremies	37		37	
Overlopende passiva	485		539	
		2.265		2.284
Totaal passiva		<u>4.570</u>		<u>4.817</u>

Categoriale staat van baten en lasten 2021 (x € 1.000)

Jaarverslag 2021

	Rekening 2021	Begroting 2021	Rekening 2020
	€	€	€
Baten			
8 <i>Directe opbrengsten</i>			
Publieksinkomsten	447	609	394
Sponsorinkomsten	54	68	5
Overige inkomsten	270	284	194
	771	961	593
9 <i>Indirecte opbrengsten</i>	696	801	686
Totaal opbrengsten	1.467	1.762	1.279
10 <i>Structurele subsidie Provincie Limburg</i>	5.768	5.863	5.580
11 <i>Structurele subsidie Ministerie OC&W</i>	136	264	0
12 <i>Structurele subsidie gemeente</i>	3	3	3
13 <i>Overige (niet structurele) subsidies/bijdragen</i>	969	983	1.504
Totaal subsidies/bijdragen	6.876	7.113	7.087
Totaal baten	8.343	8.875	8.366

	Rekening 2021	Begroting 2021	Rekening 2020
	€	€	€
Lasten			
14 <i>Salarislasten</i>	3.293	3.386	3.080
15 <i>Afschrijvingen</i>	242	259	236
16 <i>Huur</i>	1.189	1.191	1.180
17 <i>Aankopen</i>	539	518	614
18 <i>Inkoopwaarde geleverde producten</i>	123	192	116
18 <i>Overige lasten</i>	3.516	3.545	2.533
	8.902	9.091	7.759
19 <i>Financiële lasten</i>	11	5	5
Totaal lasten	8.913	9.096	7.764
Exploitatieresultaat vóór bestemming	570-	221-	602
Bestemming exploitatieresultaat:			
Mutatie bestemmingsfondsen	54-	81-	26-
Mutatie bestemmingsreserves	517-	140-	577
Mutatie algemene reserve	1	0	51
	570-	221-	602

WNT-verantwoording

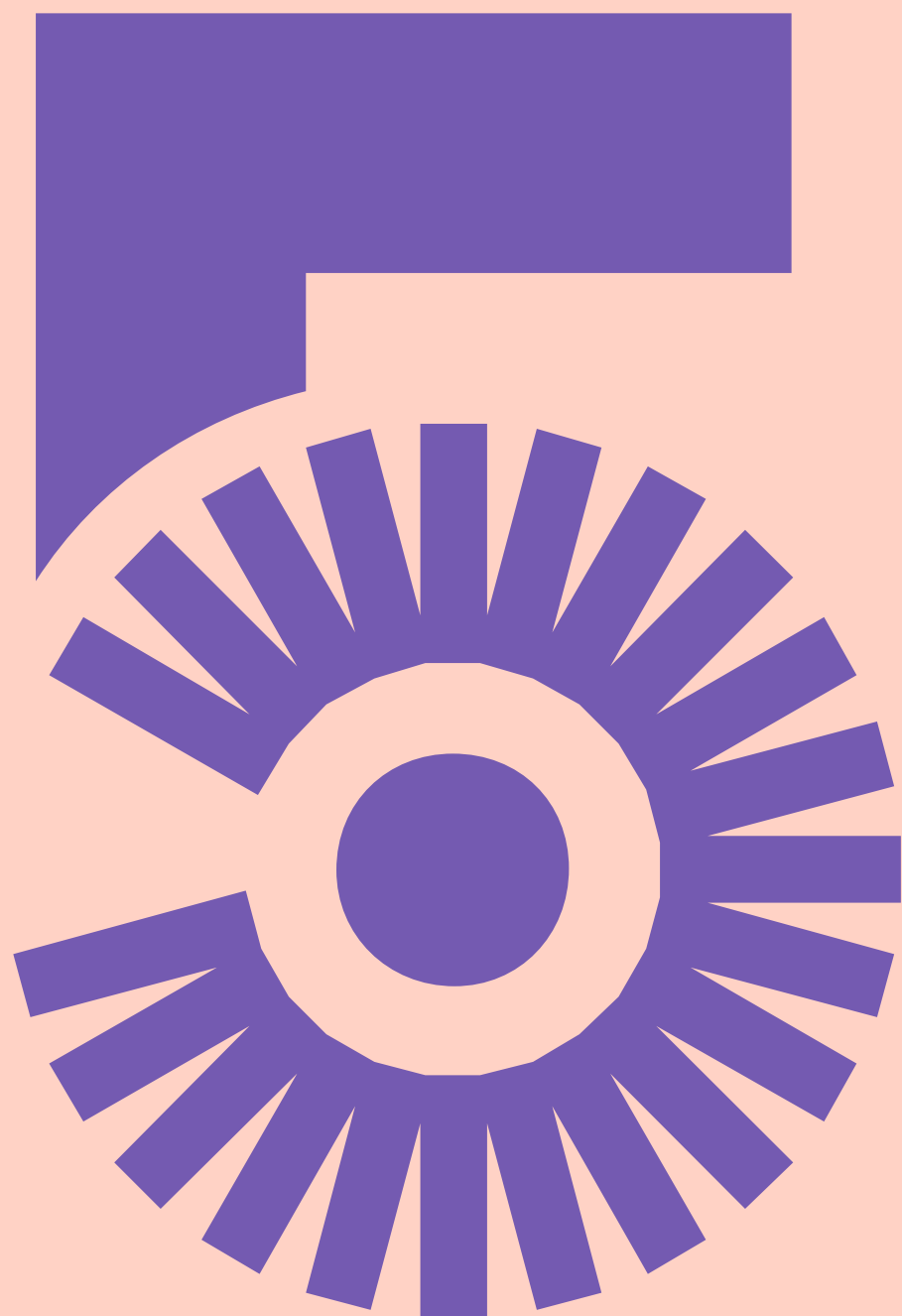
De bruto bezoldiging van de topfunctionarissen van het Bonnefanten is lager dan het algemene normbedrag van € 209.000 voor de Wet Normering Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector. De bezoldiging van de artistiek directeur bedroeg € 167.750, van de zakelijk directeur € 139.274. De bedragen zijn inclusief pensioenbijdragen. De leden van de raad van toezicht van het Bonnefanten zijn onbezoldigd.

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening 2021

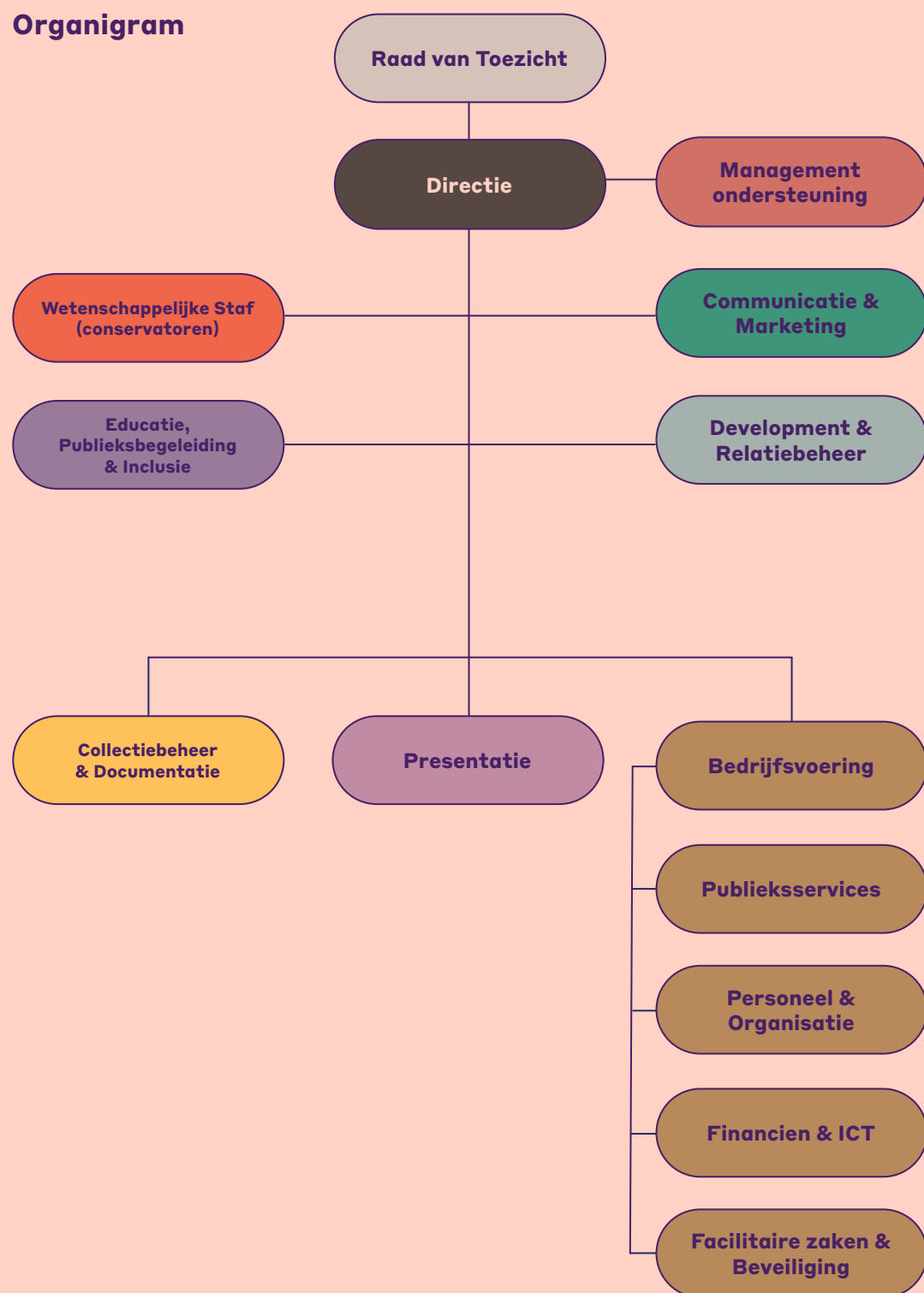
De directie van Stichting Provinciaal Museum Limburg (Het Bonnefanten Museum) heeft voorliggende jaarrekening opgemaakt op 22 april 2022. De raad van toezicht van Stichting Provinciaal Museum Limburg (Het Bonnefanten Museum) heeft kennisgenomen van voorliggende jaarrekening. De formele goedkeuring heeft de dato 25 april 2022 plaatsgevonden.

Accountantsverklaring

De gegevens in het financieel verslag zijn ontleend aan de jaarrekening 2021, waarbij op 25 april 2022 door RSM Nederland Accountants N.V. een goedkeurende controleverklaring is verstrekt.

Organigram

Personeelsbestand

Directeur/bestuurder

- Stijn Huijts, artistiek directeur
- Els van der Plas, zakelijk directeur

Managementondersteuning

- Marjon van Belkom, managementassistent

Wetenschappelijke Staf

- Paula van den Bosch, conservator hedendaagse kunst
- Lars Hendrikman, conservator oude kunst (tot 13 oktober 2021)
- Roxy Jongewaard, artistiek assistent

Educatie, publieksbegeleiding & inclusie

- Stefanie Metsemakers, hoofd educatie, publieksbegeleiding & inclusie
- Kim Reijntjens, medewerker educatie, publieksbegeleiding & inclusie (tot 1 juli 2021)
- Hoa Lambrechts, medewerker educatie, publieksbegeleiding & inclusie
- Denise Castermans, medewerker educatie, publieksbegeleiding & inclusie (van 1 februari tot 1 juli 2021) en (vanaf 16 augustus 2021)

Communicatie, marketing & pers

- Esther Wagemans, hoofd communicatie & marketing
- Justin Livesey, medewerker communicatie & marketing
- Nathan Verberne, medewerker communicatie & marketing
- Pati Petrykowska, grafisch vormgever
- Marga Nijsten-Lardenoye, medewerker relatiebeheer

Collectiebeheer & -documentatie

- Charlotte Franzen, hoofd collectiebeheer en -documentatie
- Nelleke Bongers, medewerker behoud & beheer
- Mirjam Meisen, registrar collectie
- José Curfs, registrar tentoonstellingen (tot 16 april 2021)
- Inge Hoffman, registrar tentoonstellingen
- Nadine Gouders, registrar tentoonstellingen (vanaf 1 maart 2021)

Presentatie

- Jacobien Peeters, hoofd presentaties (tot 31 december 2021)
- Guus van Engelshoven, projectleider

- Marijntje Knapen, projectleider
- Suzanne Wewers, project-assistent
- Laura Hovens, project-assistent
- Nadine Gouders, coördinator project *ELEMENTS* (tot 1 maart 2021)
- Rolly Brouwer, medewerker inrichting (primus inter pares)
- Jeroen Evertz, medewerker inrichting
- François Salden, medewerker inrichting
- Ruud Vondenhoff, medewerker inrichting
- Carlo van den Brand, medewerker audiovisuele technieken

Evenementen & ontvangsten, vanaf 1 september 2021

Development & relatiebeheer

- Melanie Frederiks, hoofd development & relatiebeheer (vanaf 1 september 2021)
- Astrid Bonnier, senior medewerker culturele en commerciële events
- Marij Meese, medewerker reserveringen en ontvangsten

Publieksservice – Front Office

- Joep Larue, coördinator publieksservice
- Frits Nijenhuis, medewerker front office (balie) en medewerker publieksservice
- Solange Corstens-Brok, medewerker front office (balie)
- Christine van Leeuwen, medewerker front office (balie)
- Denise Castermans, medewerker front office (balie) (tot 1 september 2021)
- Renee Hamers, assistent coördinator museumshop
- Pascale Leenders, medewerker front office (museumshop)
- Joyce Roncken, medewerker front office (museumshop)

Publieksservice – Kunstuitleen

- Lilian Brandts-Rokx, coördinator kunstuitleen
- Joep Heijnen, medewerker kunstuitleen (MTB)
- Jeanne Blei-Ponjee, dependance beheerder Sittard
- Ien Lucas, dependance beheerder Roermond (tot 1 augustus 2021)
- Diana Dumee (vanaf 27 augustus 2021)

- Ellen van Wieringen-Doreleijers, dependance beheerder Maastricht
- Mariëlle Hodzelmans, dependance beheerder Venlo
- Helga van Leipsig, dependance beheerder Venlo

Financiën & ICT

- Michel van der Graaf, controller (tot 1 oktober 2021)
- Irma Delahaye, interim controller (vanaf 1 oktober 2021)
- Gerda Bakker, medewerker financiën
- Pascale Lenting, medewerker financiën

Personeel & Organisatie

- Monique Gerets, medewerker personeel & organisatie

Facilitaire Zaken en beveiliging

- Guus Baade, coördinator facilitaire zaken en beveiliging

Stagiaires

Emma van Engelen, Imke Frins, Louise Husson, Roos Kwakman, Sophie Pammler en Luuk Spee.

Vrijwilligers

Pierre Ackermans, Erica Casius, Wilmien Coumans, Jeanne van Dijk, Ida Eijck, Hens Gardeneers, Miet Geebelen, Marie Louise Geenen, Nicole Groothuysen, Ine van Haaren-Dressens, Margot Hooft, Karin Kleijnen, Hans Meulman, Marianne Meulman-van Asperdt, Truce Oirbons, Simone Pekelharing, Anne Smits, Ernst Visser, Tess Vossen en Andre van der Zanden.

Museumgidsen en museum-docenten: (freelancers)

Ans van de Bund, Denise Castermans, Jennie Casu, Marijk Greweldinger, Carla Hendrix-Vogels, Monica Martens, Vivian Pinckaeers, Annick van Pol, Marjo Smeets, Mieke Vanderputte en Andre van der Zanden.

YOUNG OFFICE

Tom Alink, Carina Bij, Xia Coenen, Noah De Loo, Lucas van Dijk Parejo, Tesse Donkers, Lara Hazeu, Jerel Heijl, Berend Hoge, Dewi Hombergen, Julia van de Kar, Juul Knols, Puck Knols, Laura Lumueno, Renée van der Maden, Esther-Lauren M'Bilo, Thu Van Nguyen, Lieve Otten, Nick Peters, Karlijn Scheffers, Chrisje Sieben, Eva Smeets, Sterre van der Ven.

In 2021 zijn diverse werkgroepen samengesteld uit medewerkers actief geweest:

- Werkgroep 1,5 meter kantoor
- Werkgroep 1,5 meter museum
- Werkgroep diversiteit & inclusie
- Werkgroep HAW (Het Andere Werken)

De Stichting Collectie Bonnefantenmuseum is op 10 september 2007 statutair opgericht in Maastricht. Het bestuur (ten minste vijf leden) wordt gevormd door drie leden van de raad van toezicht (onder wie de voorzitter) en de directie van de Stichting Provinciaal Museum Limburg (Het Bonnefantenmuseum).

De stichting stelt zich ten doel:

- Het in stand houden en uitbreiden van de collectie ter ondersteuning van de belangen van de Stichting Provinciaal Museum Limburg (Het Bonnefanten Museum);
- Het verrichten van alle verdere handelingen, die met vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn, zoals het in stand houden van een aankoopfonds.

De stichting probeert deze doelen te bereiken door het verwerven van kunstwerken, die naar het oordeel van de directie van het museum in het verzamelbeleid van het museum passen, teneinde deze aan het museum ter beschikking te stellen voor exposities, onderzoek en publicaties. Door het werven van subsidies, sponsorgelden, andere bijdragen en het werven van donateurs en begunstigers, alles voor zover daardoor verworven gelden ten doel hebben het in stand houden en uitbreiden van de collectie, alsmede al hetgeen met het voorgaande rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

De in een jaar aangekochte kunstwerken worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de exploitatie verantwoord. Het eigendom wordt overgedragen aan de Stichting Collectie Bonnefantenmuseum. De Stichting Collectie Bonnefantenmuseum stelt jaarlijks een jaarrekening op. Het bestuur van de Stichting Collectie Bonnefantenmuseum heeft in 2021 één keer vergaderd. Aan de orde kwam de vaststelling van de jaarrekening 2020.

Het bestuur van de stichting bestaat ultimo 2021 uit de volgende leden:

- C.P.W.J. Stienen, voorzitter
- prof. dr. C.J.M. Zijlmans, secretaris
- A.J. Huijts
- E.A. van der Plas

In 2021 is een vacature ontstaan met het vertrek van de heer N. Gerardu. Deze zal in 2022 weer worden ingevuld.

Vereniging Vrienden van het Bonnefanten (hierna VVB) is een actieve vereniging, die het museum zowel financieel ondersteunt als meer bekendheid geeft en daarnaast tal van activiteiten organiseert voor haar leden. Ultimo 2021 telt de vereniging 274 leden.

Het bestuur van VVB bestond op 31 december 2021 uit de volgende personen:

Voorzitter:

Guido Beckers

Penningmeester:

Harry Degens

Secretaris:

Irene Raedts-Schreuder

Bestuursleden:

Matthia Tacken, Hetty

Cremers, Gerda Baltis

Het bestuur kwam het afgelopen jaar negen keer bij elkaar; deels via ZOOM in verband met de coronamaatregelen, deels fysiek. Het bestuur heeft viermaal bij elkaar gezeten met de directie van het Bonnefanten.

Een deel van de contributiegelden van de VVB wordt gestort in een speciaal fonds, waarmee het museum in staat wordt gesteld aankopen mogelijk te maken. Op deze manier levert de VVB een interessante bijdrage aan de collectievorming van het museum. Van de contributie van de leden wordt 53% toegevoegd aan het aankoopfonds.

Eind 2020 hebben de Vrienden € 30.000 geschonken als bijdrage in de kosten van *Ooggetuigen*, een bijzondere jubileumcatalogus van het museum. Veel Vrienden hebben deze speciale publicatie tegen een sterk gereduceerde prijs kunnen

aanschaffen. In de loop van 2021 heeft het bestuur van de Vrienden een achttal tijdstippen via de eigen nieuwsbrief gecommuniceerd waarop de catalogus in de museumwinkel afgehaald kon worden. In 2022 wil het bestuur van de Vrienden weer in overleg met de directie van het Bonnefanten betreffende een bijdrage van de Vrienden voor een nieuwe aankoop door of activiteit voor het museum.

De Vereniging Vrienden van het Bonnefanten bestond in 2019 vijfendertig jaar. Het was de bedoeling om dit samen met het museum te vieren in 2020, omdat het museum in dat jaar haar vijfentwintigjarig jubileum in het Aldo Rossi gebouw wilde vieren. Als gevolg van de coronapandemie hebben alle geplande festiviteiten noch in 2020, noch in 2021 kunnen plaatsvinden. Wel heeft het bestuur van de Vrienden een speciale jubileumuitgave van het blad *De Bonnefans* laten drukken voor alle Vrienden. Dit bijzondere kunsttijdschrift van de Vrienden werd in 2009 voor het laatst uitgegeven. Alle leden hebben dit unieke exemplaar via de post mogen ontvangen in het najaar van 2021. Kosten van *De Bonnefans* bedroegen circa € 6.200. Dit is exclusief de portokosten.

De excursie- en activiteitencommissie van de VVB heeft in 2021 weliswaar twee keer bij elkaar gezeten, maar door de coronamaatregelen zijn alle initiatieven op een heel erg laag pitje gekomen. Alleen in oktober heeft een excursie naar het Suermondt-Ludwig-Museum (Aken) kunnen plaatsvinden, onder leiding van Renate Weinhold.

Wel is in het najaar van 2021 de organisatie

gestart van een Vriendenreis naar de Biënnale van Venetië in september 2022. Inmiddels zijn twee reizen volgeboekt. Op 5 oktober 2021 heeft de uitgestelde Algemene Ledenvergadering van de Vrienden kunnen plaatsvinden in de Rossi-zaal.

Tot slot

De laatste jaren zien we dat het ledental van de Vereniging van Vrienden van het Bonnefantentent gestaag afneemt. Enerzijds is er sprake van een vergrijzing, terwijl anderzijds (jonge) mensen nauwelijks te porren lijken voor een lidmaatschap als Vriend.

Tegelijkertijd is er sprake van een terugtrekkende overheid. Van musea en andere instellingen voor kunst en cultuur wordt cultureel ondernemerschap gevraagd. In dat licht bezien kan een krachtige Vriendenclub juist nu van nog meer belang zijn voor het museum.

Al in 2017 heeft de directie van het museum het initiatief genomen om in nauw overleg met het bestuur van de Vereniging Vrienden van het Bonnefantentent, de mogelijkheden te onderzoeken om de wederzijdse betrokkenheid van de Vrienden enerzijds en het museum anderzijds, te versterken. Door diverse omstandigheden, waaronder niet in de laatste plaats ook Covid-19, is dit gesprek nooit echt van de grond gekomen. Met de komst van een nieuwe zakelijk directeur voor het museum, maar ook als gevolg van voortschrijdend inzicht en nieuw beleid, is de draad weer opgepakt. De directie van het museum is in 2021 opnieuw met de Vereniging van Vrienden van Bonnefantentent in gesprek gegaan over de rol van de Vrienden in het museum, en de versteviging van de

wederzijdse samenwerking. Helaas heeft ook hier corona het proces vertraagd. In de nabije toekomst worden deze gesprekken voorgezet en wordt een nieuw ingevuld partnership, waar beide partijen nog meer profijt van hebben, verder onderzocht en uitgewerkt.

Dank verschuldigd aan

Graag bedanken we de Provincie Limburg, het ministerie van OCW, de Gemeentes Maastricht, Sittard-Geleen en Roermond, onze Vrienden, donateurs, partners, sponsors. Het was een moeilijk jaar met veel onzekerheden. Wij stellen het ten zeerste op prijs dat juist in deze tijd de Provincie Limburg en het ministerie van OCW ons extra steun hebben geboden. Naast de Provincie Limburg zijn onze vaste partners de VriendenLoterij en het Mondriaan Fonds. Zij maken onze reguliere activiteiten mogelijk en dragen bij aan onze ambitieuze programmering. Daarnaast zijn projecten in het museum niet mogelijk zonder de steun van publieke en private fondsen, particulieren en bedrijven. We willen hier dan ook graag van de gelegenheid gebruik maken om hen van harte te bedanken. Zonder de (financiële) bijdragen en (morele) steun is het voor het Bonnefantentent moeilijk het museum op hoog niveau te blijven runnen. Wij zullen de relaties met deze partijen en mogelijk met andere in de nabije toekomst nog meer versterken.

Zilver met Schwung

Dankzij bijdragen van het Elisabeth Strouven Fonds, de Stichting Bonhomme Tielens, de Provincie Limburg en de Gemeente Maastricht hebben wij in 2020 en 2021 een nieuwe, permanente zaal kunnen inrichten voor het Maastrichts zilver. Wij zijn al deze instanties zeer erkentelijk voor de ruimhartige financiële steun.

Bonnefantentent First Fridays

Dankzij de Extra Project bijdrage van de VriendenLoterij en bijdragen van Provincie

Limburg en Gemeente Maastricht, zijn wij in 2020 gestart met een pilot van gratis toegankelijke maandelijkse avondopenstellingen van het museum. Door Covid-19 heeft de live programmering in 2021 geen opvolging gehad, maar hebben we dankzij de bijdrage twee digitale Bonnefantentent First Fridays gerealiseerd. Wij zijn hen dankbaar dat zij dit met ons mogelijk maken.

YOUNG OFFICE

Wij danken Fonds 21, VSBfonds en het Elisabeth Strouven Fonds voor het structureel bijdragen aan de jongerenafdeling YOUNG OFFICE (YO) van het Bonnefantentent, zodat de leden van YO kunst en cultuur op geheel eigen wijze kunnen ontsluiten voor jongeren en studenten.

Bruikleengevers

Wij danken onze langdurige bruikleengevers: de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de Fundatie Willem en Jeanne Neutelings, de Stichting Bisschoppelijk Museum, de Stichting Kanunnik Salden/Nieuwenhof, het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap, Stichting Bonhomme Tielens, Stichting Wagner-de Wit en verschillende privéverzamelingen.

Dank verschuldigd aan

Mecenaat aan de Maas

Wij danken onze mecenasen voor hun (onder)steun(ing), te weten; Oostwegel Collection: Hotels, Restaurants, Meetings & events; Hago Nederland; Intergarde; Mediaservice Maastricht; Strukton Worksphere Elsloo en diverse andere bedrijven en/of organisaties die anoniem wensen te blijven.

Vrienden van het Bonnefanten

Het museum dankt de Vereniging Vrienden van het Bonnefanten voor haar steun en voor het samen zetten van stappen om samenwerking met de Vrienden nog meer te verankeren in het Bonnefanten.

Het Bonnefantenmuseum Fonds

Wij danken alle donateurs die met hun genereuze bijdragen Het Bonnefantenmuseum Fonds ook in 2021 weer hebben laten groeien, zodat ook toekomstige generaties kunnen blijven leren en genieten van het bijzondere culturele erfgoed van het Bonnefanten.

provincie limburg
gesubsidieerd door de Provincie Limburg

VRIENDENLOTERIJ

**VRIENDEN
VAN
BONNEFANTEN**

